

KWALITEITS (JAAR)VERSLAG 2010

BAAL

Bureau Alternatieve Afhandeling Limburg

Kattegatstraat 8 bus 8
3500 Hasselt
e-mail
website
bankrekening

tel. 011-45.00.61
fax 011-22.67.74
baal@skynet.be
www.baallimburg.be
BE55 7350 1395 4244

Initiatief van JONGERENWERKING PIETER SIMENON vzw
Bijzondere Jeugdbijstand
Agentschap Jongerenwelzijn – Vlaamse Overheid

<i>Afkortingen</i>		<i>p.3</i>
1. Inleiding	p.5	
2. Beperkte algemene informatie vzw	p.6 - 9	
2.1. Schematische voorstelling actuele organisatie		p.6
2.2. Algemene voorstelling actuele vzw		p.7
2.2.1. De missie van de vzw		p.8
2.2.2. Het begeleidingstehuis Pieter Simenon / CANO		p.8
2.2.3. Het dagcentrum De Teuten		p.8
2.2.4. HCA-dienst BAAL		p.9
3. Voorstelling actuele werking BAAL	p.10 - 11	
4. Organisatieontwikkelingen van BAAL	p.12 - 24	
4.1. Organisatie-leiderschap		p.12
4.1.1. Basisvisie van BAAL		p.12
4.1.2. Organisatiestructuur (in beweging)		p.15
4.2. Kwaliteitsbeleid		p.17
4.2.1. Kwaliteitsplanning		p.17
4.2.2. Doelstellingen in blijvend perspectief		p.18
4.3.3. Doelstellingen, acties en realisaties 2010 – planning 2011		p.18
4.3. Personeelsbeleid		p.19
4.4. Leerbeleid		p.21
4.5. Overleg en samenwerking		p.22
4.5.1. Samenwerkingsverband HCA Limburg		p.22
4.5.2. Overlegorganen i.f.v. de gecoördineerde praktijkuitvoering		p.22
4.5.3. Ondersteuningsstructuur Bijzondere Jeugdzorg (OSBJ)		p.23
4.5.4. Overkoepelende overlegorganen		p.23
4.5.5. Partnership CAW 't Verschil		p.23
4.5.6. Partnership vzw Katarsis		p.24
5. Externe beleidsontwikkelingen en reflecties	p. 25 - 26	
5.1. Perspectief is versch(r)alen?		p.25
5.2. Ouderstage blijkt einde oefening, ook einde context binnen HCA?		p.25
5.3. Onderzocht wordt herstelbemiddeling...		p.26
5.4. Gesloten federaal detentiecentrum Tongeren		p.26
6. Kernprocessen en praktijkstatistieken van de HCA-dienst	p. 30- 154	
6.1. Herstelbemiddeling (HB)		p.30
6.1.1. Omschrijving en doelstelling		p.30
6.1.2. Profiel		p.31
6.1.3. Procedure aan de hand van een praktijkvoorbeeld		p.32
6.1.4. Overleg		p.36
6.1.5. Team herstelbemiddeling		p.37
6.1.5.1. De samenstelling van het team		p.37
6.1.5.2. De inhoud van de teamvergaderingen		p.37
6.1.5.3. Procedure		p.38
6.1.5.4. PWO KHLim		p.39
6.1.6. De praktijk van herstelbemiddeling: dossiers		p.40
6.1.7. Het Provinciaal Vereffeningsfonds Limburg		p.54
6.1.7.1. Voorstelling		p.54
6.1.7.2. Werking en procedure		p.55
6.1.7.3. Dossiers behandeld in 2010		p.56
6.2. HERGO (Herstelgericht groepsoverleg)		p.58
6.2.1. Omschrijving en doelstelling		p.58
6.2.2. Profiel		p.58
6.2.3. Procedure aan de hand van een praktijkvoorbeeld		p.59
6.2.4. Overleg		p.64
6.2.5. Team HERGO		p.65
6.2.6. De praktijk van HERGO: dossiers		p.66

6.3.	Gemeenschapsdienst	p.72
6.3.1.	Omschrijving en doelstelling	p.72
6.3.2.	Profiel	p.72
6.3.3.	Voorstelling aan de hand van een praktijkvoorbeeld	p.73
6.3.4.	Overleg	p.76
6.3.5.	Team gemeenschapsdienst minderjarigen Limburg	p.76
6.3.5.1.	De samenstelling van het team	p.76
6.3.5.2.	De inhoud van de teamvergaderingen	p.76
6.3.5.3.	Kwaliteitsvol werken	p.77
6.3.5.4.	Extra aandachtspunt: de zorg voor prestatieplaatsen	p.79
6.3.6.	De praktijk van gemeenschapsdienst: dossiers	p.81
6.4.	Leerproject 'Slachtoffer in Beeld-Minderjarigen'(SIB-M)	p.93
6.4.1.	Omschrijving en doelstelling	p.93
6.4.2.	Profiel	p.94
6.4.3.	Voorstelling aan de hand van een praktijkvoorbeeld	p.95
6.4.4.	Overleg	p.99
6.4.5.	Team SIB-M BAAL	p.99
6.4.5.1.	De samenstelling van het team	p.99
6.4.5.2.	De inhoud van de teamvergaderingen	p.100
6.4.5.3.	Kwaliteitsvol werken	p.100
6.4.6.	Team SIB-M Vlaanderen	p.101
6.4.6.1.	De samenstelling van het praktijkteam	p.101
6.4.6.2.	De samenstelling van het coördinatorenoverleg	p.102
6.4.6.3.	De inhoud van de vergaderingen van het praktijkteam	p.102
6.4.6.4.	De inhoud van de vergaderingen van het coördinatorenoverleg	p.104
6.4.7.	SIB-M in gemeenschapsinstelling "De Kempen" in Mol	p.104
6.4.8.	De praktijk van Slachtoffer in Beeld-Minderjarigen: dossiers	p.106
6.5.	Leerproject Seksualiteit en Relaties in Balans (SRIB)	p.116
6.5.1.	Omschrijving en doelstelling	p.116
6.5.2.	Profiel	p.117
6.5.3.	Voorstelling aan de hand van een overzicht van de sessies	p.117
6.5.4.	Overleg	p.121
6.5.5.	Team SRIB BAAL	p.121
6.5.5.1.	De samenstelling van het team	p.121
6.5.5.2.	De inhoud van de teamvergaderingen	p.121
6.5.5.3.	Kwaliteitsvol werken	p.122
6.5.6.	HSD-team CAW 't Verschil	p.123
6.5.6.1.	De samenstelling van het team	p.123
6.5.6.2.	De inhoud van het HSD-team	p.123
6.5.7.	SGGJ	p.123
6.5.7.1.	De samenstelling van SGGJ	p.123
6.5.7.2.	De inhoud van de vergaderingen van het SGGJ	p.124
6.5.8.	ESSAY	p.124
6.5.9	De praktijk van SRIB: dossiers	p.124
6.6.	Leerproject Drugs, (ver)antwoord?(DVA)	p.130
6.6.1.	Omschrijving en doelstelling	p.130
6.6.2.	Profiel	p.131
6.6.3.	Voorstelling aan de hand van een praktijkvoorbeeld	p.131
6.6.4.	Overleg	p.132
6.6.5.	Team DVA	p.136
6.6.5.1.	De samenstelling van het team	p.136
6.6.5.2.	De inhoud van de teamvergaderingen	p.137
6.6.5.3.	Kwaliteitsvol werken	p.137
6.6.6.	Overleg BAAL – Katarsis	p.137
6.6.6.1.	De samenstelling van het overleg	p.138
6.6.6.2.	De inhoud van het overleg	p.139
6.6.7.	De praktijk van DVA: dossiers	p.139
6.7.	Ouderstage (OS)	p.148
6.7.1.	Profieltekst	p.148
6.7.2.	De praktijk van ouderstage: dossiers	p.152
6.8.	De combinaties in de praktijk van BAAL in 2010	p.153

Afkortingen

ADAM	Antwerpse diensten alternatieve maatregelen
AGM	Alternatieve Gerechtelijke Maatregelen
AM	Alternatieve Maatregel
ASAP	Adolescent Sexual Abuser Project
BAAL	Bureau Alternatieve Afhandeling Limburg
BAL	Bemiddelingsdienst Arrondissement Leuven
BIC	Begeleidingsdienst Ivo Cornelis
BJB	Bijzondere Jeugdbijstand
BOOG	Bas! en Oikoten met Ouders in Gesprek
CAB	Centrum Ambulante Begeleidingen
CAFT	Constructieve Afhandelingen Feiten Turnhout
CAW	Centrum Algemeen Welzijnswerk
CBJ	Comité Bijzondere Jeugdzorg
DVA	Drugs,(ver)antwoord?
GAOZ	Genk As Opglabbeek Zutendaal
GD	Gemeenschapsdienst
GI	Gemeenschapsinstelling
HB	Herstelbemiddeling
HCA	Herstelrechtelijke/herstelgerichte en Constructieve Afhandeling
HERGO	Herstelgericht Groepsoverleg
HSD	Hulp Seksuele Delinquenten
IJH	Integrale Jeugdhulpverlening
IPRO	Interprovinciaal Overleg
IVA	Intern Verzelfstandigd Agentschap
JPS	Jongerenwerking Pieter Simonon
KHLim	Katholieke Hogeschool Limburg
LP	Leerproject
2M	Materieel en Moreel
MOF	Misdrijf Omschreven Feit
MPI	Medisch Pedagogisch Instituut
OBJ	Ondersteuningsteam Migranten Bijzondere Jeugdzorg
OOOC	Onthaal Oriëntatie Observatie Centrum

OS	Ouderstage
OSBJ	Ondersteuningsstructuur Bijzondere Jeugdzorg
PNO	Procesgerichte NetwerkOrganisatie
POS	Problematische Opvoedingsituatie
PV	Proces Verbaal
SGGJ	Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag door Jongeren
SIB-M	Slachtoffer in Beeld – Minderjarigen
SOA	Seksueel Overdraagbare Aandoening
SRIB	Seksualiteit en Relaties in Balans
SWV	Samenwerkingsverband
VIP	Very Important Person
VTE	Voltijdse Equivalent
VTO	Vorming Training Opleiding
VZW	Vereniging Zonder Winstoogmerk
XIOS	eXpertisecentrum voor Industrie, Onderwijs en Samenleving

www.baallimburg.be

1. INLEIDING

2010

Op 31 januari 2010 namen we afscheid van Vincent als algemeen directeur
Hoe voorbereid ook, veranderingen nemen gewoonweg hun deel

Op 23 maart 2010 ontvangen we voor het eerst inspectie ter erkenning van onze dienst
Kwaliteitsbeleid voor HCA wordt op de rooster gelegd

Er kondigen zich wijzigingen aan op het nog toe te passen erkenningsbesluit HCA
Inhoud wordt bepaald niet alleen door visie, ook door beschikbare middelen

Ons methodisch aanbod voor en door onze doelgroep
Dat is en blijft het doel

We laten ons introduceren in het PNO-model
De principes slijpelen langzaam maar zeker binnen

We ‘krijgen’ meer vergaderruimte ter beschikking
Het is fijn om alle gezichten rond tafel te zien en te horen

Onze personeelsploeg ‘beweegt’
Het is goed als iedereen af en toe eens uit zijn eigen cirkeltje stapt

Stilstaan voelt aan als achteruitgaan
Dus trachten we met onze competenties vooruit te gaan

2011

Feest in de vzw!

Verwacht en (ongetwijfeld ook) onverwacht uitgedaagd worden.

Onder inspiratie van Gandhi:

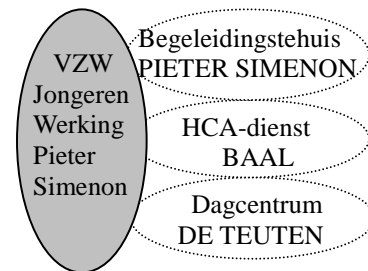
“ Als we zorg dragen voor het proces, zal het doel wel voor zichzelf zorgen”

Met als kernproces een kwaliteitsvol HCA-aanbod garanderen!

Wij wensen u een boeiende lezing.

2. BEPERKTE ALGEMENE INFORMATIE VZW

2.1 Schematische voorstelling

Drie voorzieningen en projectwerking

- **Begeleidingstehuis Pieter Simenon, Lommel**
Capaciteit: 30 adolescente jongens
Residentiële voorziening met intensieve, integrale begeleiding
CANO: Centrum voor Actieve Netwerkontwikkeling en Omgevingsondersteuning
Residentiële leergroep/kamertraining/studiosysteem
Project GKRB: Gestructureerde Kortdurende Residentiële Begeleiding (capaciteit 7)
Contextbegeleiding/BZW: Begeleid Zelfstandig Wonen (capaciteit 7)
Dienst Tijdsbesteding/Project Werkatelier - Brugproject
Project Ervaringsleren (capaciteit 3)
- **Dagcentrum De Teuten, Lommel**
Capaciteit: 10 jongens/meisjes
Semi-residentiële voorziening; groepsmomenten en begeleiding van jongeren na school en tijdens vakantie
Contextuele ambulante gezinsbegeleiding
- **HCA-dienst BAAL: Bureau Alternatieve Afhandeling Limburg, Hasselt**
HCA: Herstelgerichte en Constructieve Afhandeling rond minderjarige delictplegers in de gerechtelijke arrondissementen Hasselt en Tongeren
Herstelbemiddeling
Herstelgericht Groepsoverleg (HERGO)
Gemeenschapsdienst
Leerproject Slachtoffer in Beeld – Minderjarigen (SIB-M)
Leerproject Seksualiteit en Relaties in Balans (SRIB)
Leerproject Drugs, (ver)antwoord? (DVA)
- **Project DrugSLink: druggerelateerd samenwerkingsverband Limburg**

De drie voorzieningen en de projectwerkingen worden gesubsidieerd door het agentschap Jongerenwelzijn, de Vlaamse Overheid. De globaal erkende capaciteit is sedert 2003-12-01 vastgesteld op 40 jongeren, verdeeld over twee voorzieningen: een residentiële begeleidingstehuis (30) en een dagcentrum (10). De basiscapaciteit voor de HCA-dienst is vastgelegd op 1 basiskader en op basis van aangemelde jongeren. BAAL kan maar starten vanuit één basiskader en evolueert volgens de vraag.

Ten slotte faciliteert onze organisatie vanaf 2005-07-01 een door de provincie Limburg betaald project 'Centrale Wachtlijst BJB Limburg' vervolgd door het project 'Minderjarigen in POS'.

2.2 Algemene voorstelling actuele vzw

2.2.1 De missie van de vzw

De vzw Jongerenwerking Pieter Simenon is een privaat initiatief dat werkt in het kader van Jongerenwelzijn, Bijzondere Jeugdbijstand en Jeugdbescherming. De werking evolueert al jaren als een kleinschalig, gedifferentieerd, territoriaal gespreid en zich voortdurend vernieuwend aanbod van verblijf, begeleiding en afhandeling van delicten voor verschillende doelgroepen van jongeren.

De **missie** werd voor de totale organisatie in 2003 vernieuwd als volgt:

"Wij engageren ons samen verbindend te werken om breuken tussen jongeren, hun leefomgeving en de samenleving te herstellen, in antwoord op maatschappelijke verwijzing. Wij willen dit realiseren vanuit een evenwichtig verdeelde zorg voor de doelgroepen, de medewerkers en de organisatie".

Deze missie onderschrijft twee belangrijke **waarden**:

1. geloof in de kracht en de groeimogelijkheden in verbondenheid.
2. respect voor ieders eigenheid en ernaar handelen.

Beide waarden worden voor een beter begrip verduidelijkt door en verbonden met een aantal **trefwoorden**, die belangrijk zijn voor de organisatie: *positivisme, empowerment, responsabilisering, innoverend, zichzelf in vraag stellend, emancipatorisch; rechtvaardigheid, solidariteit, echtheid, gelijkwaardigheid, eerlijkheid, openheid, discretie, duidelijkheid, evenwichtig, realistisch, subsidiair, zorgzaam.*

2.2.2 Het begeleidingstehuis Pieter Simonon / CANO

Het begeleidingstehuis Pieter Simonon is erkend als residentiële voorziening categorie 1bis, met een capaciteit van 30 adolescente jongens. Het operationaliseert een geïntegreerd aanbod vanuit één residentiële afdeling in Lommel-Werkplaatsen, Martinus van Gurplaan 45.

Pieter Simonon wordt georganiseerd op basis van het **CANO-concept**. CANO staat voor Centrum voor Actieve Netwerkontwikkeling en Omgevingsondersteuning en is een geïntegreerd multimodaal en flexibel totaalconcept voor moeilijk begeleidbare jongeren en hun omgeving.

Fundamenteel blijft de keuze voor een **specifieke doelgroep** adolescenten en hun leefomgeving, adolescente jongens die als moeilijker te begeleiden jongeren worden ervaren; onderkend als maatschappelijk erg (ge)kwets(te)bare jongeren, vatbaar voor residentiële opvang en (zeer) intensieve begeleiding binnen een open instellingskader.

Het **doel** is het herstel van de gebroken samenhang tussen de jongere en zijn leefomgeving. Via een integrale begeleiding van de jongere en/in zijn leefomgeving worden enerzijds de competenties van de jongere vergroot en anderzijds wordt de draagkracht van de leefomgeving en de maatschappelijke instellingen vergroot. Het procesdoel is de individuele en maatschappelijke emancipatie. Methodisch wordt niet vertrokken vanuit één bepaald theoretisch kader, maar er wordt eerder eclectisch gewerkt vanuit verscheidene theorieën: voornamelijk zijn dat de maatschappelijke kwetsbaarheid, het ervaringsleren, cliëntgerichte begeleidingsrelatie, contextuele en systeemgerichte benadering.

Diverse **projecten** ondersteunen in functie van het CANO-concept de doelgroep en doelstellingen.

In relatie met de steunfunctie dienst Tijdsbesteding functioneert het **project Werkatelier**, Zilleweg 26, Lommel, als een door het Agentschap Jongerenwelzijn geregulariseerd DAC-project, dat ook erkend is als ESF-brugproject door het ESF-Agentschap Vlaanderen en de Dienst Beroepsopleiding van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming. Doorheen 2010 evolueerde dit project naar een project voor afhakers, **Project A** genaamd.

Het **project Ervaringsleren**, betoelaagd door het Agentschap Jongerenwelzijn, wordt gerealiseerd op geïndividualiseerde projectplaatsen. Dat gebeurt in samenwerking met twee Vlaamse partners: De Wissel in Leuven en Cirkant in Turnhout.

Het **project GKR** (Gestructureerde Kortdurende Residentiële Begeleiding), ook betoelaagd door het Agentschap Jongerenwelzijn, verhoogt de samenwerking met en de doorstroming van jongeren vanuit de gemeenschapsinstelling(en). Vanaf 2011 stopt GKR als project en wordt dit een bijkomende erkenning.

2.2.3 Het dagcentrum De Teuten

Dagcentrum “De Teuten” is een dagcentrum binnen de bijzondere Jeugdzorg en erkend als categorie 4. Dagcentrum de Teuten is gestart in 1991.

Het is een dagcentrum voor multimodale gezins- en jongerenbegeleiding. Er is een **capaciteit** van **10** plaatsen voor jongens en meisjes van **6 tot 18 jaar**.

Dagcentrum de Teuten is een deelorganisatie van vzw Jongerenwerking Pieter Simonon. Het dagcentrum is goed bereikbaar en gelegen in het centrum van Lommel.

Om aan problematische opvoedingssituaties het hoofd te bieden, worden in deze semi-residentiële, lokaal gerichte werkvorm **schoolgaande jongeren** begeleid na de schooluren en

tijdens vakantiedagen via groepsmomenten of gerichte individuele begeleiding. Voor de **gezinnen** is er contextuele gezinsbegeleiding.

De jongere en het gezin worden aangemeld in het dagcentrum door het comité voor bijzondere jeugdzorg of de jeugdrechtbank. Het zijn deze verwijzers die bepalen wie gebaat is bij een dagcentrumformule, dit in samenspraak met de hulpvrager en de voorziening (dagcentrum).

2.2.4 De HCA-dienst BAAL

Het **Bureau Alternatieve Afhandeling Limburg** staat in de gerechtelijke arrondissementen Hasselt en Tongeren garant voor het geïntegreerd aanbod van **herstelgerichte en constructieve afhandelingen (HCA) bij minderjarige delictplegers**.

BAAL is gestart eind 1998 en is gevestigd in Hasselt, Kattegatstraat 8/8.

BAAL organiseert herstelbemiddeling, HERGO, gemeenschapsdienst, 3 verschillende leerprojecten en ouderstage.

De uitvoering van herstelbemiddeling kwam vlog op kruissnelheid, waarna werd uitgebreid met gemeenschapsdienst. Door middel van een tijdelijke bijkomende projectovereenkomst werd het leerproject “Slachtoffer in Beeld-Minderjarigen” ontwikkeld, uitgevoerd en geïntegreerd.

Vanaf eind 2005 tot begin 2008 participeerde BAAL in het preventieproject "BUMPER" in samenwerking met de regiodienst BJB Limburg.

Vanaf 1 april 2007 kon BAAL officieel kwantitatief uitbreiden. Medio 2007 werden de leerprojecten “Seksualiteit en Relaties in Balans” en “Drugs, (ver)antwoord?” gerealiseerd. De ouderstage werd operationeel sinds begin 2008 in de vorm van een project.

Vanaf 2009 is BAAL als **HCA-dienst categorie 8 erkend** voor de beide gerechtelijke arrondissementen Hasselt en Tongeren. Volgens de voorwaarden van het erkennings – en subsidiëringsbeleid gaan deze invoege per 1 januari 2011.

De werkingen van

- **het begeleidingsgehuis Pieter Simonon**
- **het dagcentrum De Teuten**
- **en de HCA-dienst BAAL**

worden in aparte uitgebreide kwaliteitsverslagen 2010 gerapporteerd.

Ook is een algemeen kwaliteitsverslag 2010 beschikbaar.

www.pietersimenon.be

www.pietersimenon.be

www.baallimburg.be

3. VOORSTELLING ACTUELE WERKING BAAL

doel

Het realiseren van een geïntegreerd aanbod betreffende het herstelgericht en constructief afhandelen

Het organiseren en begeleiden van herstelbemiddeling, HERGO, gemeenschapsdienst, leerprojecten en sinds april 2007 ouderstage

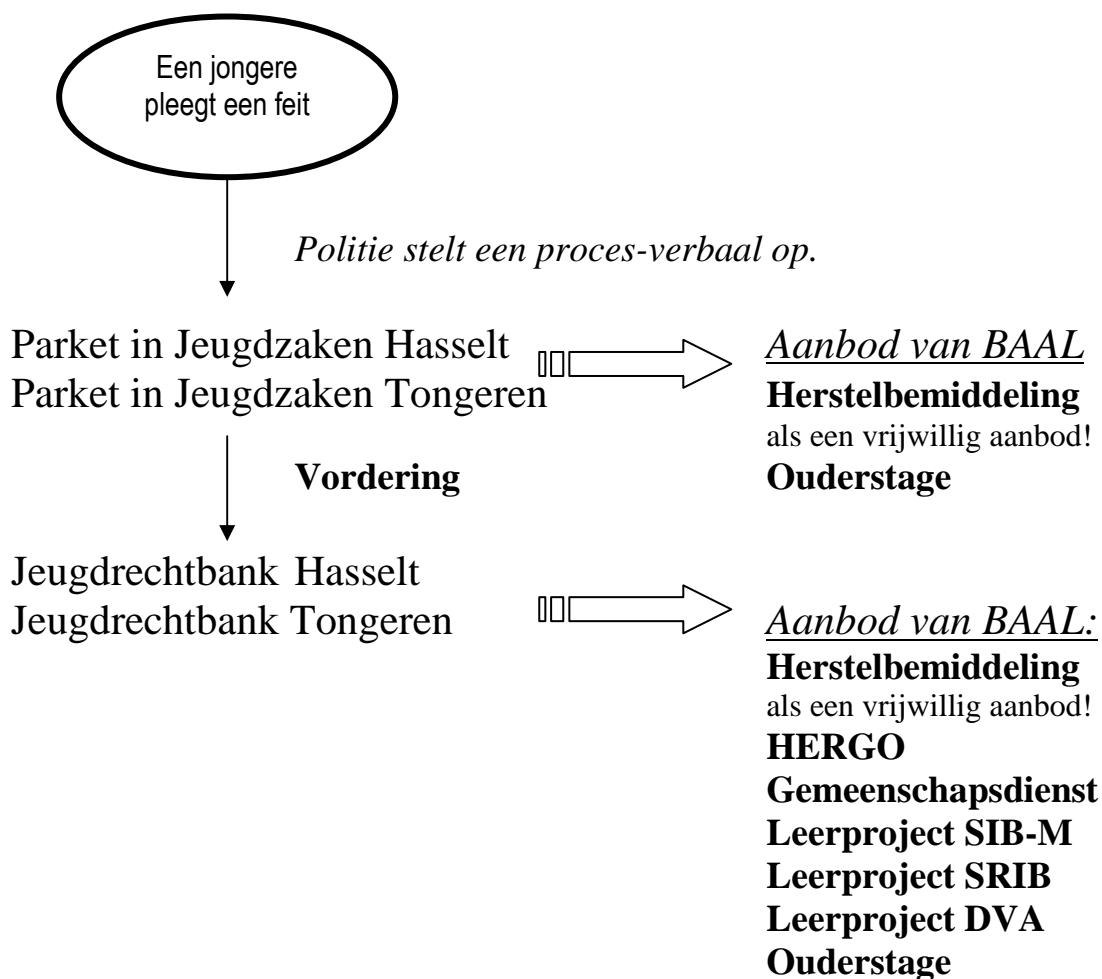
doelgroep

Minderjarige delictplegers tussen 12 en 18 jaar en hun gezinnen van de gerechtelijke arrondissementen Hasselt en Tongeren, aan wie een herstelgerichte en constructieve afhandeling en (vanaf 1 april 2007) een ouderstage wordt voorgesteld door het parket in jeugdzaken of opgelegd door de jeugdrechtbank.

methodiek

Het hanteren van een brede overlegstructuur en het aangaan van partnerships met relevante partners op het terrein

Het organiseren en begeleiden van de concrete afhandelingen als reactie op een gepleegd feit

Herstelbemiddeling

is bedoeld voor bekende daders vanaf 12 jaar met gekende benadeelden, met aanwijsbare materiële en/of morele schade. Louter druggebruik is uitgesloten. Herstelbemiddeling is een vrijwillig aanbod dat gebeurt door een neutrale derde. Minderjarige daders, ouders en benadeelden worden uitgenodigd om via een bemiddelingsproces te komen tot een zo goed mogelijke oplossing voor of herstel van de gevolgen van het delict.

HERGO (herstelgericht groepsoverleg)

beoogt een begeleid overleg tussen de minderjarige dader en zijn achterban, het slachtoffer en achterban en een gespecialiseerde politiebeambte. Uitkomst van dit overleg dient een intentieverklaring te zijn die moet leiden tot herstel van de schade voor het slachtoffer en de samenleving. Het groepsoverleg wordt begeleid door een moderator en co-moderator.

Gemeenschapsdienst

is bedoeld voor jongeren vanaf 12 jaar als reactie op delicten, met uitsluiting van louter druggebruik en seksuele delicten. De jongere levert een werkprestatie in de non-profit gedurende het aantal uren dat door de jeugdrechter wordt opgelegd. Zo krijgt de jongere de kans om zélf zijn verantwoordelijkheid voor zijn daden op te nemen en op een zinvolle manier zijn delict te herstellen naar de samenleving en zijn omgeving toe.

Leerproject Slachtoffer in Beeld – Minderjarigen (SIB-M)

is bedoeld voor jongeren vanaf 14 jaar, die de gevolgen van hun misdrijf voor het slachtoffer minimaliseren. Het wordt opgelegd door de jeugdrechter als reactie op een bewezen strafbaar feit met uitsluiting van louter druggebruik en seksuele delicten.

Specifiek doel: kennis en inlevingsvermogen vergroten inzake schade en slachtofferschap, de jongere stimuleren om hierin verantwoordelijkheid op te nemen.

Een groepsprogramma van 20 uren dat gebruik maakt van groepsdiscussies, rollenspelen, slachtoffergetuigenissen en werkt met externe deskundigen.

Leerproject Seksualiteit en Relaties in Balans (SRIB) (i.s.m. CAW 't Verschil)

is bedoeld voor jongeren vanaf 12 jaar die seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben gesteld. Het wordt opgelegd door de jeugdrechter als reactie op het plegen van een bewezen strafbaar feit.

Specifiek doel: het bijbrengen van kennis en inzicht bij de jongere zelf, hem/haar bewust maken van zijn/haar seksueel grensoverschrijdend gedrag en de gevolgen hiervan, het bevorderen van zelfcontrole en vaardigheden om met risicovolle situaties om te gaan, het versterken van het inlevingsvermogen ten aanzien van het slachtoffer, het bevorderen van de verantwoordelijkheidszin van de jongere ten aanzien van het slachtoffer.

Het is een individueel leertraject van 20 uren. Acht uren worden thematisch in groep aangeboden, waarbij het persoonlijke verhaal van de jongere met zijn context gelinkt aan de gepleegde feiten, het onderwerp vormt.

Leerproject Drugs, (ver)antwoord?(DVA) (i.s.m. vzw Katarsis)

is bedoeld voor minderjarige drugsgebruikers vanaf 14 jaar die weinig zicht hebben op de risico's van hun gebruik en de gevolgen ervan. Het wordt opgelegd door de jeugdrechter als reactie op het druggebruik van de jongere. Specifiek doel: het verschaffen van kennis en inzicht in het persoonlijk druggebruik, het bewustmaken van de gevolgen van het gebruik, het stimuleren van het verantwoord omgaan met drugs waarbij niet gebruiken de meest verantwoorde keuze is.

Het is een groepsprogramma van 20 uren in de vrije tijd van de jongere.

Ouderstage (Projectmiddelen vielen weg per 01/01/2010)

is bedoeld voor ouders die zich manifest onverschillig opstellen t.a.v. de feiten (vermoedelijk) gepleegd door hun kind, of die de strafbare feiten die door hun kind zijn gepleegd, ontkennen of minimaliseren, waardoor ze hebben bijgedragen tot het (vermoedelijk) delinquent gedrag van hun kind. Ze wordt voorgesteld door het parket in jeugdzaken of opgelegd door de jeugdrechterbank.

Het is aanvullend bedoeld bij de maatregel die wordt opgelegd aan het kind dat een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd. De ouders nemen in groep en individueel deel aan een programma van 30 uren.

4 . ORGANISATIEONTWIKKELING

4.1. Organisatie - leiderschap

4.1.1. Basisvisie van BAAL

Het uitgangspunt om over herstel te spreken is dat er een gebeurtenis heeft plaatsgevonden die schade heeft verwekt, een zgn. schade-verwekkende gebeurtenis.

Deze gebeurtenis impliceert drie partijen nl. de dader, het slachtoffer en de samenleving die n.a.v. deze gebeurtenis betrokken partijen zijn.

De dader is een verantwoordelijk mens die iets goed te maken heeft t.a.v. het slachtoffer en de samenleving.

Het slachtoffer is een verantwoordelijk mens die het recht heeft op erkenning van zijn slachtofferschap en het herstel van zijn schade.

Enerzijds is het samenleven verstoord en dient dit hersteld te worden, anderzijds dient de samenleving maximale mogelijkheden te bieden aan de partijen om zelf te komen tot herstel van de schade.

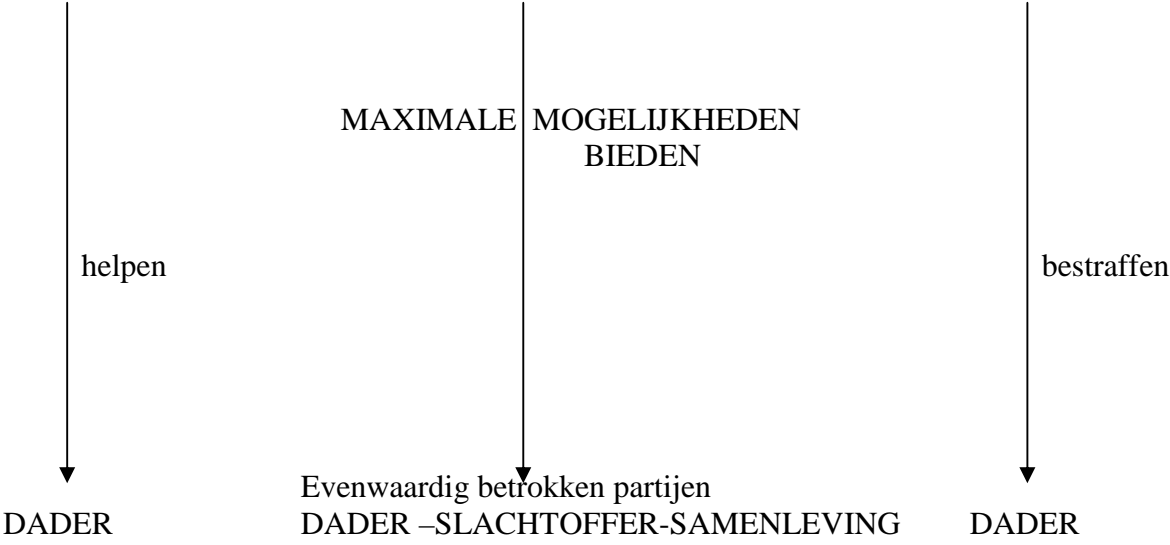
In het reageren met herstel willen we de partijen evenwaardig benaderen in een proces van betekenisuitwisseling. Dit proces geeft de mogelijkheid aan de partijen tot uitwisseling van de betekenis die zij geven aan de schade-verwekkende gebeurtenis en de gevolgen ervan.

Binnen dit proces van betekenisuitwisseling willen wij via ons aanbod van afhandelingsvormen een bijdrage leveren om te komen tot het 'herpositioneren', het 'verbinden', het 'herstellen' t.o.v. elkaar, de feiten en de schade.

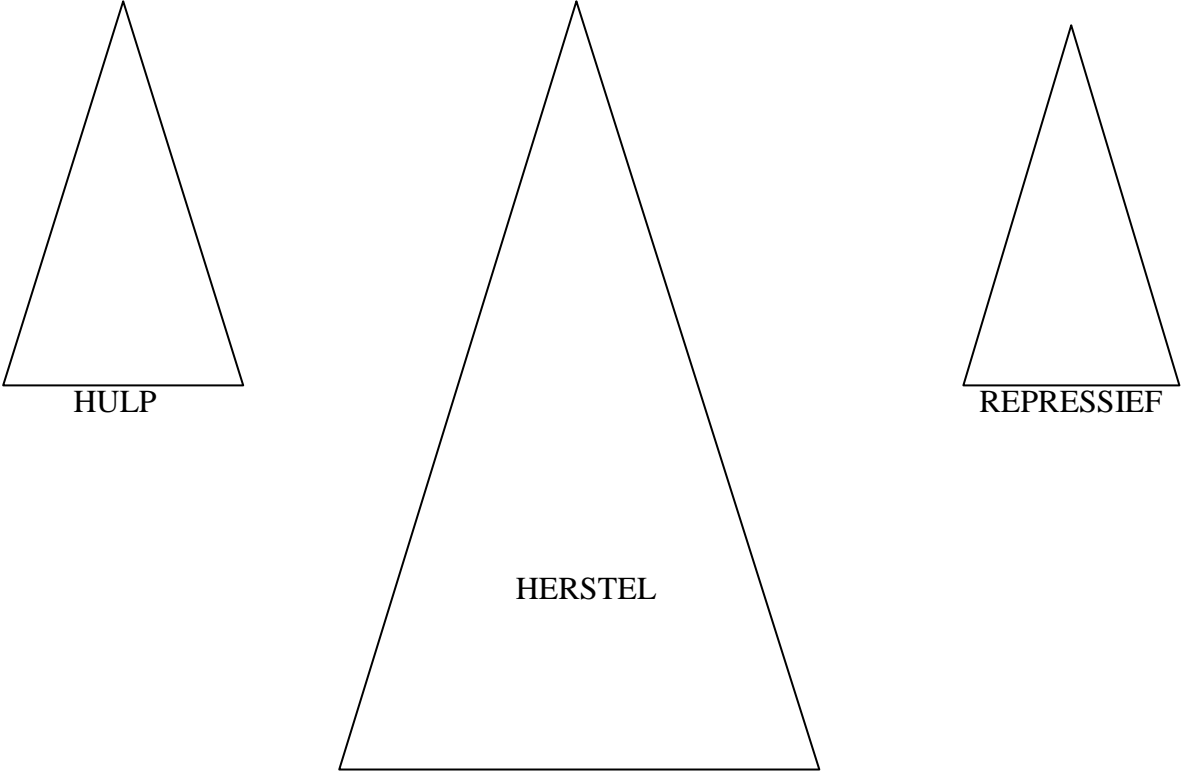
We zien herstel als een reactiemodel op zich maar dat zich complementair kan verhouden naar andere reactiemodellen zoals het rehabilitatiemodel en het repressieve model.

Los van het reageren op een schade-verwekkende gebeurtenis behoudt ieder individu recht op hulp vanuit zijn hulpvraag.

EEN SCHADE-VERWEKKENDE GEBEURTENIS

Proces: betekenis uitwisselen

Produkt: - Herpositioneren
 - Verbinden
 - Herstel van schade (2M)

Procedure : verschillende
 afhandelingsvormen

4.1.2. Organisatiestructuur (in beweging)

De vorige jaarverslagen bewijzen al dat het realiseren van een herstelgerichte praktijk voor minderjarige delictplegers én hun slachtoffers vanuit onze herstelgedachte de belangrijkste doelstelling is van onze werking. Daarop is het organisatiekader dan ook geënt.

In de uitbreidingsaanvraag van 31/01/2007 vroegen we zowel een kwantitatieve als een inhoudelijke uitbouw van het bestaande aanbod van BAAL. De effectieve toekenning van de uitbreiding op 01/04/2007 vroeg om een organisatiekader dat gehanteerd kan worden in de verdere ontwikkeling van BAAL. Want enerzijds was er de personele groei van 6 VTE naar 19,5 VTE en anderzijds de verruiming van het aanbod met de leerprojecten ‘Seksualiteit en Relaties in Balans’, ‘Drugs,(ver)antwoord?’ én ouderstage.

Onze opdracht en opdrachtgever

Op 16 januari 2009 keurde de Vlaamse Regering het besluit tot wijziging van het erkennings- en subsidiëringsbesluit goed. De invoering van categorie 8 zijnde HCA-dienst werd hierdoor een feit. BAAL werd als HCA-dienst erkend tot en met 31/12/2010.

Per 1 januari 2011 zullen de subsidiëringsvoorwaarden voor de eerste maal hun toepassing kennen. Voor BAAL betekent dit dat wij bij de toekenning van basiskaders vanaf begin 2010 slechts op één basiskader voor Limburg mogen rekenen met middelen voor 13,82 VTE.

Dit is minder dan wat we wensen te realiseren in Limburg.

Onze werkgever & vzw

Zoals vermeld in hoofdstuk 2 is BAAL een voorziening binnen vzw Jongerenwerking Pieter Simenon. Dit vindt uiteraard zijn vertaling in een aantal organisatorische aspecten. Iedere medewerker van BAAL is immers werknemer van de vzw Jongerenwerking Pieter Simenon en situeert zich zo midden in het veld van de Bijzondere Jeugdbijstand.

Onder andere naar aanleiding van de uitstroom van de algemeen directeur op 1 februari 2011 zal het proces van organisatieontwikkeling zijn betekenis krijgen binnen de organisatie van BAAL.

De organisatorische realisatie van de opdracht vanaf de uitbreiding in 2007

Onze opdracht vereist een brede overlegstructuur en het aangaan van partnerships met relevante partners op het terrein, opdat wij een kwalitatief aanbod kunnen bieden aan onze doelgroep (zie punt 4.5.).

In de organisatorische uitbouw van de dienst steunden we op de reeds bestaande structuur met een aantal ankerpunten. We weerhouden **het werken met inhoudelijke subteams per methodiek** in eerste instantie voor het team herstelbemiddeling en het team gemeenschapsdienst.

Daarnaast nemen we over de provinciegrens deel aan het team SIB-M en de methodiekgroep HERGO, aangezien deze afhandelingen momenteel inhoudelijk zo georganiseerd worden. Voor de leerprojecten SRIB en DVA vindt het inhoudelijk overleg plaats binnen de partnerships met enerzijds CAW 't Verschil en vzw Katarisis.

In 2009 installeerden we ook meer uitgesproken de teamwerkingen voor HERGO, SIB-M, DVA en SRIB.

Door de inhoudelijke teamwerkingen per afhandeling te organiseren kunnen we over heel de provincie Limburg een kwalitatief herstelgericht en constructief aanbod garanderen waarin iedere afhandeling een duidelijke plaats krijgt, maar wel wordt uitgedaagd om zich duidelijk te blijven positioneren binnen het grotere geheel. Hieruit vloeit ook het blijvend engagement als dienst voort om methodiek- en visieontwikkeling als dynamisch gegeven op te nemen binnen de organisatie.

Waar mogelijk, weerhielden we het **gecombineerd mandaat** zoals te lezen in punt 4.3. Concreet combineren medewerkers twee afhandelingsvormen per persoonlijk mandaat, zoals bijvoorbeeld herstelbemiddeling en gemeenschapsdienst. Deze gecombineerde mandaten genereren een bredere betrokkenheid op de totale opdracht van de dienst en worden als verrijkend ervaren door de medewerkers, omdat ze naast inhoudelijke uitwisseling tussen de methodieken ook een boeiende bijdrage leveren in de beroepsontplooiing van de medewerker.

Per methodiek spreken we van methodische verantwoordelijken en praktijkwerkers zoals te lezen in de onderstaande organisatiestructuur. Meer nog dan voordien drong zich een coördinatiefunctie op naast administratieve en logistieke functies.

Onze organisatiestructuur toont **een geïntegreerd aanbod** dat naar onze ervaring een positie geeft aan de dienst in het maatschappelijk veld van reageren op jeugd delinquentie. Deze positie vergemakkelijkt de weg naar een doorgedreven samenwerkingsnetwerk met partners in het veld, omdat dit gecentraliseerd kan gebeuren, aangezien het volledige aanbod onder één dak zit.

De procesgerichte netwerkorganisatie (PNO) is aanzet

De organisatieontwikkeling van vzw Jongerenwerking Pieter Simenon waarbij er gekozen is voor het PNO-model aangestuurd door een algemeen directieteam dat is samengesteld uit de drie voorzieningen kondigde zich begin 2010 aan als referentiekader voor de verfijning van de organisatiestructuur van BAAL.

De kernwoorden van dit PNO-model zijn: dynamisch, klantgericht en netwerking.

Het schema is een markt/klant-gerichte structuur, waarbij de deelwerkingen zelfstandige units zijn die achterwaarts netwerken in een grotere vzw. In die achterwaartse netwerking zitten op vzw-niveau projectgroepen zoals leerbeleid en kwaliteitsbeleid, steunfuncties zoals preventieadviseur en vertrouwenspersoon en de administratie op vlak van personeel en financiën.

Het processchema zet de organisatie in horizontale werkprocessen naar de cliënten toe en is naar structuur zeer flexibel in het operationele (de kernprocessen) en stabiel op vlak van het voorwaardenscheppende (de ondersteuning).

Zoals te lezen onder kwaliteitsplanning punt 4.2.1. zijn we in het najaar aan de slag gegaan om op basis van de kwaliteitsdriehoek Personeel – Doelgroep – Organisatie een brede inventaris te genereren die de basis biedt om tot een PNO-model op maat van BAAL te komen en waarbinnen items als opdrachtovereenkomsten en zelfsturende teams hun uitbouw gaan kennen.

4.2. Kwaliteitsbeleid

4.2.1. Kwaliteitsplanning

Het decreet van 29 april 1997 inzake kwaliteitszorg in de welzijnsvoorzieningen verplicht elke erkende voorziening om bij het vervullen van haar opdracht een verantwoorde hulp- en dienstverlening te verstrekken aan elke gebruiker. Daartoe dient elke welzijnsvoorziening een kwaliteitsbeleid te ontwikkelen dat erop gericht is op systematische wijze de kwaliteit van de aangeboden hulp- en dienstverlening, alsook die van haar werking te bepalen, te plannen, te verbeteren, te beheersen en te waarborgen. Het concretiseren van dit kwaliteitsbeleid gebeurt via kwaliteitszorg. Twee middelen worden hierbij gehanteerd m.n. het kwaliteitssysteem en de kwaliteitsplanning. Het kwaliteitsbeleid en het systeem vinden hun neerslag in het kwaliteitshandboek.

Dit kwaliteitsdecreet was echter niet van toepassing op projecten zoals BAAL. Aangezien de leidraad ontbrak in de afgelopen jaren, bevroren wij de concrete opmaak van een kwaliteitshandboek in afwachting van verdere kwaliteitsrichtlijnen. In het perspectief van de erkenning van categorie 8 Herstelrechtelijke en Constructieve Afhandelingen (HCA) zagen we het kwaliteitshandboek procesmatig inhoud en structuur krijgen vanuit de interactie met enerzijds de vzw en anderzijds de HCA diensten in Vlaanderen, en dit gebaseerd op de richtlijnen vanuit de overheid.

Op 23 maart 2010 vond een inspectiebezoek plaats ter (her)erkenning van onze HCA-dienst. Aangezien de formele opmaak van een kwaliteitshandboek en -planning nog niet gerealiseerd is, ligt daar de uitdaging voor de komende periode. Uiteraard zijn we momenteel niet in het ongewisse aan het werken: onze methodieken zijn stevig uitgewerkt en voorzien van doelstellingen, de lijnen zijn uitgezet qua personeel, etc.

Als we het bovenstaande in een kwaliteitssysteem kunnen gieten, zien we daarin grotendeels de realisatie van een kwaliteitshandboek voor BAAL.

Vanuit dit inspectiebezoek nemen we eveneens mee dat het wenselijk is het evenwicht te nemen in de interactie vzw – HCA Vlaanderen – Agentschap Jongerenwelzijn en BAAL. De kunst gaat zijn om tot kwaliteitsacties op maat van je dienst te komen. Vooral dit laatste – als dienst de keuze maken wat op welke manier te doen in functie van de hoogst bereikbare kwaliteit is een belangrijke vaststelling na het voeren van een aantal besprekingen op het coördinatorenoverleg HCA. Dé leidraad vanuit de overheid/ de vzw/ de HCA-diensten bestaat niet, dus maatwerk dient zich aan.

In het najaar van 2010 hebben we op BAAL een uitgebreide inventaris gemaakt op basis van de kwaliteitsdriehoek Doelgroep – Personeel – Organisatie met als eerste realisatie de introductie van de kwaliteitsdriehoek in de werking van BAAL.

Deze inventaris biedt ons een brede uitgangspunt om tot een verdere kwaliteitsplanning te komen. Tegelijkertijd zorgt de driehoek voor een duidelijk en werkbaar kader waarbij alle medewerkers meegenomen worden in een kwaliteitsdenken. Een belangrijke stap indien we een kwaliteitshandboek als dagelijks werkinstrument wensen te realiseren.

Begin 2011 distilleren we vanuit de inventaris een prioritair actieplan.

4.2.2. Doelstellingen in blijvend perspectief

Als dienst onderschrijven we volgende inhoudelijke doelstellingen als algemene ankers:

1. komen tot het delen van onze visie op herstel,
2. creëren van een draagvlak waarbinnen herstel een algemeen gekend model is en steeds gezien kan worden als één van de mogelijkheden bij het reageren op jeugddelinquentie,
3. complementair werken met diensten/instanties waarmee er raakvlakken zijn,
4. inhoudelijke coördinatie verwezenlijken.

Het spreekt voor zich dat bovenstaande doelstellingen geen jaardoelstellingen zijn. Ze hebben een meer gespreid karakter, zowel naar te nemen acties als naar resultaten.

4.2.3. Doelstellingen, acties en realisaties 2010 - planning 2011

Op BAAL-niveau

Het PNO-model implementeren op maat van BAAL met: installatie van processchema, uittekenen van opdrachtovereenkomsten en het concept zelfsturende teams in beweging zetten en dit alles vanuit een open communicatie.

Op niveau van de doelgroep/aanbod het thema 'context', 'maatwerk' en ontwikkeling van kwaliteitsinstrumenten zoals o.a. klachtenprocedure en tevredenheidsmeting.

Op niveau van de teams per methodiek

In planning en uitvoering zetten van de actiepunten die op basis van de teamfunctioneringsgesprekken geïnventariseerd zijn. (Zie ook hoofdstuk 6 per methodiek).

In afstemming met het PNO-proces zullen deze punten hun vertaling kennen in 2011.

ORGANISATIESTRUCTUUR BAAL

Januari 2011

PRINCIPES:

- juiste man/vrouw op juiste plaats
- bestaande structuur in rekenschap gebracht
- behoud van gecombineerde mandaten (vb. herstelbemiddeling en leerproject SIB-M)
- werken met methodisch verantwoordelijken (MV) en praktijkwerkers (PW).

VZW Algemene Vergadering
Raad van bestuur
Dagelijks bestuur
Directieteam

PERSONEELSENVELOPPE voor 2011

13,82 VTE = 1 VTE directie
1,26 VTE administratie
3,30 VTE master
8,26 VTE begeleider

Algemene Directie
Coördinatie BAAL

Ilse Jaspers

Steunfuncties / Administratie vzw JPS

Bart Daniels (per 01/07/09)

Onthaal – Administratie

Valeska Pavicevic

Herstelbemiddeling

Dirk Roussard (MV)
Ilse Dautzenberg(PW)
Femke Hermans (PW)
Birgitte Neven(PW)
Katrien Serdons(PW)
Bart Verbeeck (PW)

HERGO

Ilse Dautzenberg (MV)
Femke Hermans (PW)

Gemeenschapsdienst

Bernadette Claes (MV)
Birgitte Neven (PW)
Valeska Pavicevic(PW)
Olga Schrooten (PW)
Olivier Van Eyken (PW)

Leerproject SIB-M

Bert Ilsen (MV)
Ann Ooms (PW)
Tom Switten (PW)
Bart Verbeeck (PW)

i.s.m. CAW 't Verschil

Leerproject SRIB

Tom Switten (MV-PW)
Joke Vanhoof(PW)

i.s.m. Katarsis vzw

Leerproject DVA

Noortje Martens(MV-PW)
Olga Schrooten (PW)
Katrien Serdons(PW)
Olivier Van Eyken(PW)

Ouderstage

(Femke Hermans)

4.3. Personeelsbeleid

Vanaf 1 april 2007 werd het personeelskader uitgebreid tot een totaal van 16,5 VTE voor het HCA – aanbod. Voor de uitvoering van ouderstage werden 3 VTE toegekend. Dit maakt vanaf 1 april 2007 een totaal contingent van 19,5 VTE.

Op 31/12/2009 eindigde de projectovereenkomst van ouderstage en verdwenen zo ook de 3 VTE.

Begin 2010 zijn Noortje Martens, Birgitte Neven en Bernadette Claes een aantal maanden afwezig omwille van zwangerschap. Om deze zwangerschapsverloven te overbruggen en de toename van dossiers bij de leerprojecten te garanderen in de uitvoering kregen we versterking van onze tijdelijke werknemers: Ann Ooms, Evi Vlemmings, Katrien Serdons, Sven Creemers en Céline Callaert.

Op 1 januari 2010 werden Femke Hermans en Bart Daniëls aan de personeelsenveloppe van HCA toegevoegd.

Personeelskader aanvang 2011: 15 VTE

Vast personeelskader

<i>Ilse Jaspers</i> master in de criminologie	100%	Coördinatie BAAL Algemene directie
<i>Bernadette Claes</i> master in de sociale en culturele agogiek	80%	Gemeenschapsdienst
	<i>vanaf 02/09/09 zwangerschapsverlof</i> <i>vanaf 28/04/2010 20% ouderschapsverlof</i>	
<i>Bert Ilsen</i> master in de criminologie	100%	Leerproject SIB-M
	<i>tem 30/06/10 20% ouderschapsverlof</i>	
<i>Valeska Pavicevic</i> bachelor in het sociaal werk bachelor communicatiebeheer	100%	Onthaal en administratie Gemeenschapsdienst
<i>Dirk Roussard</i> bachelor in de orthopedagogie	50%	Herstelbemiddeling
	<i>vanaf 01/08/2010 van 100% naar 50% in dienst</i>	
<i>Bart Verbeeck</i> bachelor in het sociaal werk	100%	Herstelbemiddeling Leerproject SIB-M
<i>Olga Schrooten</i> bachelor in de sociale verpleegkunde	100%	Gemeenschapsdienst Leerproject DVA
<i>Tom Switten</i> bachelor in de orthopedagogie	80%	Leerproject SRIB Leerproject SIB-M
	<i>vanaf 01/09/2010 20% tijdskrediet zonder wedde</i>	

<i>Noortje Martens</i> bachelor in de orthopedagogie	80%	Leerproject DVA <i>vanaf 30/03/09 zwangerschapsverlof</i> <i>van 01/02/10 tem 31/03/10 50% ouderschapsverlof</i> <i>vanaf 01/04/10 20% ouderschapsverlof</i>
<i>Ilse Dautzenberg</i> bachelor in het sociaal werk master in de criminologie	100%	HERGO Herstelbemiddeling
<i>Birgitte Neven</i> master in de criminologie	80%	Gemeenschapsdienst Herstelbemiddeling <i>vanaf 02/09/09 zwangerschapsverlof</i> <i>vanaf 01/06/10 20% ouderschapsverlof</i>
<i>Femke Hermans</i> bachelor in het sociaal werk	80%	Ouderstage Herstelbemiddeling
<i>Olivier Van Eyken</i> bachelor in de orthopedagogie	100%	Gemeenschapsdienst Herstelbemiddeling
<i>Joke Vanhoof</i> bachelor in het sociaal werk	50%	Leerproject SRIB (tijdelijk) Gemeenschapsdienst
<i>Bart Daniëls</i> bachelor in het bedrijfsbeheer	100%	Administratie JPS

<i>Tijdelijk personeelskader</i>

<i>Ann Ooms</i> bachelor in het sociaal werk	100% <i>vanaf 01/02/09</i>	Leerproject SIB-M
<i>Katrien Serdons</i> bachelor in het sociaal werk	100% <i>vanaf 20/07/09</i>	Leerproject DVA Herstelbemiddeling
<i>Sven Creemers</i> bachelor in de sociaal werk	100% <i>vanaf 24/08/09 tot 31/03/10</i>	Leerproject DVA
<i>Céline Callaert</i> master in de criminologie	100% <i>tot 31/01/10</i>	Leerproject SIB-M Gemeenschapsdienst
	80% <i>vanaf 01/02/10 tem 31/03/10</i>	
	60% <i>vanaf 01/04/10 tem 30/04/10</i>	Gemeenschapsdienst

<i>Stages</i>

In de periode van 01/02/2010 tot 09/06/2010 werd het team SIB-M versterkt door de stage van Dries Vanderputte. De stage van Dries kaderde in het opleidingsonderdeel

beroepspraktijk in het laatste jaar van de bachelorsopleiding sociaal werk van de Katholieke Hogeschool Leuven.

In een eerste periode heeft Dries voornamelijk geobserveerd om vervolgens te evolueren naar volwaardig begeleider die effectief mee het leerproject heeft gegeven.

In 2010 deed Sanne Van Campfort stage binnen herstelbemiddeling als tweedejaarsstudente Maatschappelijke Advisering van de Katholieke Hogeschool Kempen te Geel.

De stage liep van 11/10/2010 tot 10/12/2010.

4.4. Leerbeleid

De projectgroep leerbeleid binnen de vzw Jongerenwerking Pieter Simenon verfijnde in 2010 de visie op leerbeleid en bundelde de bestaande documenten. De ontwikkelde teksten zullen begin 2011 verder geïmplementeerd worden naar de volledige personeelsgroep.

De gevolgde vormingen per methodiek vindt u terug in hoofdstuk 6.

4.5. Overleg en samenwerking

4.5.1. Samenwerkingsverband Herstelrechtelijke en Constructieve Afhandelingen Minderjarigen Limburg (SWV HCA)

Op 7 december 2004 werd het samenwerkingsprotocol herstelrechtelijke en constructieve afhandelingen (HCA) minderjarigen voor Limburg ondertekend door de OSBJ, de teamverantwoordelijken van de Sociale Diensten van de Vlaamse Gemeenschap bij de Jeugdrechtbanken van Hasselt en Tongeren, de regioverantwoordelijke Bijzondere Jeugdbijstand Limburg en BAAL. Het samenwerkingsverband heeft ervoor gekozen om te starten met deze minimale partnersamenstelling. Verder hebben we ervoor geopteerd om het samenwerkingsverband provinciaal te installeren, d.w.z. voor de beide gerechtelijke arrondissementen Hasselt en Tongeren.

Als algemene thema-doelstelling wensen we ‘de afstemming tussen de vraag en het aanbod inzake afhandeling van jeugddelinquentie’ prioritair uit te diepen. We wensen dit te doen zowel naar het bestaande aanbod als naar de wenselijkheid van het aanbod.

De uitdieping van deze themadoelstelling begonnen we met de huidige partnersamenstelling uitgebreid met de jeugdrechtbanken, de parketten in jeugdzaken en de AGM-coördinatoren. Naargelang van de voortgang dient de samenstelling verder uitgebreid te worden met onder andere relevante partners zoals de advocatuur en Slachtofferhulp.

In het najaar van 2005 werd het samenwerkingsverband versterkt door de externe invulling van het voorzittersmandaat door mevrouw Katrien Swartelé, docente aan de Xios Hogeschool in Hasselt. In 2010 vond er ad hoc overleg plaats met de verwijzers.

4.5.2. Overlegorganen i.f.v. de gecoördineerde praktijkuitvoering

BAAL maakt deel uit van de structuur Provinciaal Vereffeningsfonds Limburg. De werking van het Provinciaal Vereffeningsfonds situeert zich bij twee geledingen m.n. de provinciale begeleidingsgroep en het uitvoerend orgaan Comité V.

De provinciale begeleidingsgroep van het Vereffeningsfonds is samengesteld uit vertegenwoordigers van de provincie, de Parketten in Jeugdzaken, de Comités voor Bijzondere Jeugdzorg (CBJ), de Sociale Diensten bij de Jeugdrechtbank, de bemiddelingscommissie, de advocatuur, de voorzieningen Bijzondere Jeugdbijstand, Slachtofferhulp, het Justitiehuis, de Justitie-Antenne Genk en het Ondersteuningsteam Migranten Bijzondere Jeugdzorg (OBJ).

Deze begeleidingsgroep wordt aangevuld met enkele niet-stemgerechtigde leden:

de coördinator van BAAL, een staflid van de vzw OSBJ - herstelgerichte afhandeling van jeugddelinquentie en een vertegenwoordiger van de academische wereld.

De raad van bestuur van het Vereffeningsfonds, genaamd Comité V, is het orgaan dat gemachtigd is om aanvragen voor tussenkomst van het Vereffeningsfonds al dan niet goed te keuren en om de bedragen uit te keren na de geleverde inspanningen.

Het Comité V bestaat uit de vertegenwoordigers van dezelfde diensten die zich engageren in de begeleidingsgroep.

BAAL neemt deel aan de stuurgroep Herstelbemiddeling Meerderjarigen in Tongeren.

4.5.3. Ondersteuningsstructuur Bijzondere Jeugdzorg (OSBJ)

Vanuit onze vroegere overeenkomst met de Vlaamse Gemeenschap werd de samenwerking met de OSBJ geïnitieerd.

Deze samenwerking situeerde zich in de ondersteuning in de verschillende afhandelingsvormen en o.a. registratie van de cijfers. Op regelmatige tijdstippen doet de OSBJ het aanbod om in de vorm van themadagen over een aantal items of recente ontwikkelingen uit te wisselen met de verschillende Vlaamse diensten en de respectieve medewerkers. Door de inkrimping van zowel de opdracht als de middelen van het OSBJ hebben we in 2010 met de Vlaamse HCA-diensten de krachten moeten bundelen op het gebied van overleg en ervaringsuitwisseling.

Eind 2010 werd de OSBJ omgevormd tot het Steunpunt Jeugdhulp. Een boeiende uitdaging.

4.5.4. Overkoepelende overlegorganen

De coördinatie maakt deel uit van de samenkomsten van de Werkgroep Jeugdsanctierecht. Deze werkgroep, waar zowel praktijkwerkers als wetenschappers deel van uit maken, is een initiatief van de vzw Jongerenbegeleiding. De werkgroep volgt en overdenkt reeds jarenlang op de ontwikkelingen inzake het jeugdsanctierecht.

BAAL is lid van HOW (Hasselts Overleg Welzijn).

BAAL maakt deel uit van het Contactcomité Bijzondere Jeugdzorg Limburg, dat instaat voor de organisatie van een viertal debatlunches op jaarbasis.

4.5.5. Partnership CAW 't Verschil

Op voorstel van minister Vervotte in haar schrijven van 21 december 2006 verruimden wij ons aanbod met een leerproject voor minderjarigen die seksueel grensoverschrijdend gedrag stellen. Dit aanbod realiseren wij in samenwerking met CAW 't Verschil, dat binnen Limburg in de afgelopen jaren met het programma 'Over Grenzen' al heel wat ervaring en expertise heeft opgebouwd zowel binnen het verplicht als het vrijwillig kader. Als gezamenlijk doel willen we binnen het herstelgericht reageren op jeugddelinquentie de expertise van de dienst BAAL graag koppelen aan de voorhanden zijnde expertise van CAW 't Verschil rond het reageren op seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Deze samenwerking staat binnen het geheel van herstelgericht en constructief afhandelen in Limburg garant voor een kwaliteitsvol aanbod op maat en in de vorm van een leerproject voor de doelgroep van minderjarige seksuele delictplegers.

Onze dienst en CAW 't Verschil spraken hun wederzijds engagement uit in de volgende formuleringen:

‘De dienst BAAL, project van vzw Jongerenwerking Pieter Simenon en CAW 't Verschil engageren zich om binnen het geschetste kader van de omzendbrief van Minister Vervotte dd. 21/12/2006, implementatie herstelgerichte en constructieve afhandeling, samen te werken wat betreft het aanbod van leerprojecten voor de specifieke doelgroep van minderjarigen die seksueel grensoverschrijdend gedrag stellen.

Onze samenwerkingsintentie start inhoudelijk vanuit onze herstelgerichte visie op het omgaan met jongeren die feiten plegen. Binnen het herstelgericht reageren op jeugddelinquentie

willen we de expertise van de dienst BAAL graag koppelen aan de voorhanden zijnde expertise van CAW 't Verschil over het reageren op seksueel grensoverschrijdend gedrag. De samenwerking van beide diensten is complementair en gericht op het kruisbestuivend ontwikkelen en optimaliseren.

Als gezamenlijk doel willen we binnen het geheel van herstelgericht en constructief afhandelen in Limburg garant staan voor een kwaliteitsvol aanbod op maat en in de vorm van een leerproject voor de doelgroep van minderjarige seksuele delictplegers. Concreet vroegen we hiervoor 1 VTE in de uitbreidingsvraag van 31 januari '07.'

Het bovenstaande wordt verder uitgewerkt in de verdere ontwikkeling en de uitbouw van het leerproject SRIB. Belangrijke uitdaging in dit proces is het bereiken van de beoogde doelgroep en de afstemming tussen het verplichte en het vrijwillige aanbod voor deze doelgroep zoals te lezen in 6.5.

4.5.6. Partnership vzw Katarsis

In functie van het aanbieden van een leerproject rond druggebruik gingen we de doorgedreven samenwerking aan met vzw Katarsis.

Vzw Katarsis is een instelling die door het RIZIV erkend is als revalidatiecentrum voor drugsverslaafden. Uit de knowhow die werd opgebouwd vanuit het info- en behandelingscentrum, werd een project Alternatieve Gerechtelijke Maatregelen opgestart binnen het Globaal Plan Justitie. Het project kreeg in 1996 een erkenning voor individuele en groepsvorming & individuele en groepsbehandeling, zowel voor minderjarige als meerderjarige druggebruikers die in aanraking kwamen met justitie. De financieringsstop die vanaf 01/04/2007 aan de AGM-projecten voor minderjarigen werd opgelegd, zou in Limburg een hiaat genereren in het aanbod van leerprojecten voor druggebruik. Daarom waren er eind januari 2007 een aantal intensieve besprekingen met Katarsis en dit met het oog op de continuering van het aanbod op jeugdrechtbankniveau.

De vraagstelling vanuit Katarsis doet ons vaststellen dat een aanbod rond reageren op druggebruik inhoudelijk niet naadloos aansluit bij onze herstelgerichte visie. Als dienst dienen wij ons dan ook een inhoudelijke vraag te stellen: 'Hoe zien wij de reactie op druggebruik vanuit onze visie op het geheel van Herstelgerichte en Constructieve Afhandeling?'

Als dienst wensen wij een antwoord te formuleren op deze vraag en dit liefst in samenspraak met relevante partners. Naast het inhoudelijke aspect van de vraag erkenden wij ook de dringendheid ervan. BAAL heeft in de uitbreidingsvraag middelen voorzien, zodat er geen hiaat ontstaat in het aanbod op jeugdrechtbankniveau. Noem het een tijdelijk creëren van een soort organisatorische 'parkeerfunctie' (zonder dit denigrerend te bedoelen). Tijdens dit 'parkeren' stelden we ons gezamenlijk als doel om zicht te krijgen op de mogelijkheden van het aanbod inzake reacties op druggebruik en op de organisatie ervan.

Op basis van de toegekende middelen van 1 VTE bouwden we een werkbare samenwerkingsconstructie uit, waarbij we met de voorhandenzijnde expertise het aanbod konden garanderen op het niveau van de jeugdrechtbank. Concreet bieden we sinds eind september 2007 het leerproject 'Drugs, (ver)antwoord?' aan als een groepsprogramma van 20 uren. Door het aanzienlijk aantal dossiers werd er in mei 2008 arbeidsvolume toegevoegd in de vorm van twee halftijdse equivalenten om zo de uitvoering van het leerproject DVA te garanderen alsook de mogelijkheid te hebben de groep te begeleiden met twee begeleiders.

In 2010 namen de praktijkwerkers van Katarsis en BAAL een doorstart in de inhoudelijke uitwisseling en samenwerking binnen het overleg DVA – Katarsis zoals te lezen in punt 6.6.

5. EXTERNE BELEIDSONTWIKKELINGEN EN REFLECTIES

5.1. Perspectief is versch(r)alen?

‘Van uitbreiding tot erkenning’ zo kunnen we kort maar krachtig onze positieve evolutie schetsen tot en met 2009. In de loop van 2010 werd het duidelijk dat wij als Limburgse HCA-dienst toch niet het verhoopte perspectief voor 2011 rond het behoud van personele middelen en zo ook het HCA-aanbod mochten verwachten.

Het Agentschap Jongerenwelzijn kondigde in samenspraak met het kabinet van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin midden 2010 een wijziging aan in het erkenningsbesluit dat normaliter per 1 januari 2011 in voege zou gaan. Deze wijziging resulteert concreet in een vermindering van basismiddelen aan een HCA-dienst wat betreft herstellbemiddeling. Ook werd door de Minister een voorstel gedaan in het aantal toe te kennen basiskaders in het Vlaamse HCA-landschap. Een basiskader omvat 5,5 VTE (directie, administratie en begeleiding voor herstellbemiddeling, HERGO, leerprojecten en gemeenschapsdienst). Binnen dit basiskader dient een minimale case-load gegarandeerd te worden. Bij het overstijgen van deze minimale case-load worden er per dossier middelen toegevoegd aan de enveloppe van de dienst en kan zo als het ware de personeelsploeg groeien.

Als dienst hebben wij vanaf de opstart eind '99 principieel gekozen om in een geïntegreerd, bereikbaar en provinciaal HCA-aanbod te voorzien voor onze Limburgse doelgroep. Tot op vandaag blijven wij achter dit principe staan. Maar helaas kunnen we niet anders dan opmerken dat we doorheen de jaren onze effectiviteit zo bewezen hebben dat het aanleiding geeft tot slechts de toekenning van één basiskader waarop de HCA-praktijk in Limburg zich dient te stoelen. En dat is voor de schaal van BAAL ons inziens te schraal. In 2011 blijven we ijveren voor een tweede Limburgs basiskader, of op minst voor de dialoog hierover. We blijven er van overtuigd dat wij met onze overheid de zorg delen om een kwaliteitsvol HCA-aanbod te garanderen op korte maar ook op langere termijn. Verschalen is niet verschrallen. We hopen dat we dit in de toekomst mogen aantonen.

5.2. Ouderstage blijkt einde oefening, ook einde context binnen HCA?

Vorig jaar boden wij u hier de tekst “ouderstage: terugblik-inzicht-voorzicht” aan en dit naar aanleiding van het beëindigen van de projectovereenkomst van de overheid per 31/12/2009. In 2010 hebben we weinig tot geen beleidsonderwerp gehad aangaande het thema ouderstage. En dat is jammer, bijzonder jammer zelfs. Het inhoudelijk debat is daarmee nog steeds niet gevoerd. De praktijk leert ons dat er nood is aan een aanbod voor ouders, dat er een methodisch aanbod was maar na twee korte jaren schijnbaar herleid is tot archief. Binnen BAAL wensen we dit thema toch zo maar niet los te laten. Ouders kansen geven is ook jongeren kansen geven en vice versa. We merken ook in de dagelijkse praktijk dat de context van de jongere van wezenlijk belang is. Het thema ‘context’ zullen we op BAAL-niveau stevig ter hand nemen om de opgedane expertise in te zetten en te doen groeien. Mogelijks biedt 2011 aanknopingspunten om het contextpotentieel binnen HCA of jeugd-delinquentie te doen groeien. We mogen die kansen niet laten schieten, niet voor onze jongeren, niet voor onze ouders, niet voor ons als samenleving.

5.3. Onderzocht wordt herstelbemiddeling...

Op vraag van het Agentschap Jongerenwelzijn werd door Bureau Beke (Arnhem – Nederland) een onderzoek naar herstelbemiddeling bij jeugdige delinquenten in Vlaanderen ontwikkeld. De voorziene onderzoeksperiode zou lopen van november 2009 tem november 2010. Deze periode is begin 2011 verlengd om zo meer onderzoeksmateriaal te genereren. Het doel van het onderzoek is een beeld te schetsen van het proces, de effectiviteit van, de tevredenheid over en ervaringen met herstelbemiddeling. Ook wil het onderzoek meer zicht krijgen op de kenmerken en factoren die invloed hebben op het proces en de bemiddelingsuitkomst.

Wij kijken benieuwd uit naar de resultaten.

Ook werd in april 2010 de proposal van de Katholieke Hogeschool Limburg (KHLim) in het kader van Projectmatig Wetenschappelijk Onderzoek (PWO) goedgekeurd. Naast BAAL zullen ook de diensten herstelbemiddeling van BIC en CAFT hieraan meewerken als externe projectpartner. De onderzoeksvraag heeft vooral betrekking op het communicatieproces binnen de methodiek herstelbemiddeling. Het project heeft een duurtijd van drie jaren.

Onderzoek biedt ons inziens een meerwaarde in de uitbouw van een praktijk. Mogen rekenen op twee onderzoeken kan niet anders dan herstelbemiddeling voor de komende jaren stevig op de rails te zetten.

5.4. Gesloten federaal detentiecentrum te Tongeren

Midden 2010 maakten we kennis met het federaal detentiecentrum te Tongeren. In hun zoektocht naar een herstelgericht aanbod binnen hun werking wisselden we de beide werkingen met elkaar uit. Het statuut van de jongeren (minder- en meerderjarig) binnen hun muren vroeg om verdere opheldering om al dan niet verdere stappen te zetten in de samenwerking. Wij blijven bereid in de toekomst mee te denken en te handelen om ook de 'uithanden gegeven' jongeren, hun ouders en hun slachtoffers van een herstelgericht aanbod te voorzien.

Zo houden we vanuit de praktijk de weg open naar een geïntegreerde aanpak ten aanzien van jeugd delinquentie en op maat van de betrokken partijen.

ONZE PRAKTIJK...

SCHEMATISCH OVERZICHT VAN HET AANBOD VAN BAAL

OMSCHRIJVING AFHANDELING	VERWIJZING VIA:	PROFIEL JONGERE	PROFIEL DELICT
HERSTELBEMIDDELING Vrijwillig aanbod aan de jonge dader en zijn ouder(s) en aan het slachtoffer met het oog op het herstel van de schade (materieel/financieel/moreel)	- parket - jeugdrechtbank	- 12 tot 18 jaar; - er bestaan ernstige aanwijzingen van schuld; - de persoon die ervan verdacht wordt een als misdrijf omschreven feit te hebben gepleegd, verklaart zijn betrokkenheid bij dit feit niet te ontkennen.	- geen drugdelicten; - (minstens) een gekend slachtoffer
HERGO Herstelgericht groepsoverleg tussen de jonge dader met zijn achterban en het slachtoffer met zijn achterban	- jeugdrechtbank	- 12 tot 18 jaar; - er bestaan ernstige aanwijzingen van schuld; - de persoon die ervan verdacht wordt een als misdrijf omschreven feit te hebben gepleegd, verklaart zijn betrokkenheid bij dit feit niet te ontkennen.	- geen drugdelicten; - (minstens) een gekend slachtoffer
GEMEENSCHAPSDIENST Jongere gaat werken in een non-profit organisatie gedurende het aantal opgelegde uren	- jeugdrechtbank	- 12 tot 18 jaar; - bekent (gedeeltelijk) de feiten.	- geen druggebruik; - geen seksuele delicten.
LEERPROJECT Slachtoffer in Beeld – Minderjarigen Jongere neemt in groep deel aan het leerproject van 20 uren dat zich inhoudelijk focust op slachtofferschap en schade.	- jeugdrechtbank	- 14 tot 18 jaar; - bekent (gedeeltelijk) de feiten; - minimaliseert schade en slachtofferschap.	- geen drugdelicten; - geen seksuele delicten; - aanwijsbaar slachtoffer.

<p>LEERPROJECT Seksualiteit en relaties in balans</p> <p>Jongere volgt individueel en in groep het leerproject van 20 uren dat focust op de gevolgen van het seksueel grensoverschrijdend gedrag t.a.v. zichzelf en het slachtoffer.</p>	<p>- jeugdrechtbank</p>	<p>- 12 tot 18 jaar; - bekent (gedeeltelijk) de feiten.</p>	<p>- seksuele delicten.</p>
<p>LEERPROJECT Drugs, (ver)antwoord?</p> <p>Jongere neemt in groep deel aan het leerproject van 20 uren dat zich inhoudelijk focust op de risico's en gevolgen van druggebruik.</p>	<p>- jeugdrechtbank</p>	<p>- 14 tot 18 jaar.</p>	<p>- drugdelicten.</p>
<p>OUDERSTAGE</p> <p>De ouders nemen in groep en individueel deel aan een programma van 30 uren waarin de volgende modules worden aangeboden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pedagogische vaardigheden en probleemoplossing; - opvoedingsverantwoordelijkheid ; - strafrechtelijke verantwoordelijkheid; - burgerrechtelijke verantwoordelijkheid. 	<p>- parket - jeugdrechtbank</p>	<p>Ouders die zich manifest onverschillig opstellen t.a.v. de feiten (vermoedelijk) gepleegd door hun kind, of die de strafbare feiten die door hun kind zijn gepleegd ontkennen of minimaliseren en zo hebben bijgedragen tot het (vermoedelijk) delinquent gedrag van hun kind. De onverschilligheid van de personen in kwestie draagt bij tot de problemen van de minderjarige.</p>	<p>Aanvullend bij de maatregel van het kind dat een MOF heeft gepleegd.</p>

6. KERNPROCESSEN EN PRAKTIJKSTATISTIEKEN VAN DE HCA-DIENST

6.1. Herstelbemiddeling

6.1.1. Omschrijving en doelstelling

Herstelbemiddeling is een aanbod aan slachtoffers en minderjarige verdachten/daders van een misdrijf. Het aanbod is vrijwillig, maar steeds in samenspraak met de gerechtelijke autoriteiten.

Een neutrale bemiddelaar ondersteunt de partijen bij het zoeken naar een voor hen zo goed mogelijke manier van omgaan met de gevolgen en/of schade die de feiten met zich meebrachten.

Er is de mogelijkheid om zowel rechtstreeks als onrechtstreeks met elkaar in gesprek te gaan. Met beide partijen wordt bekeken of een gezamenlijk gesprek wenselijk is.

De partijen beslissen in overleg met de bemiddelaar welke stappen er kunnen gezet worden en welke informatie wordt uitgewisseld.

Zo is het mogelijk dat *het slachtoffer* een antwoord krijgt op vragen, verwachtingen kan uiten ten aanzien van de dader en/of herstel bekomen voor de materiële en/of morele schade. Schade wordt zo ruim mogelijk geïnterpreteerd.

Voor *de dader* is het een mogelijkheid om verantwoordelijkheid op te nemen en een kans om iets goed te maken naar het slachtoffer. Herstel kan verschillende vormen aannemen: rechtstreeks herstel in natura, plaatsvervangende arbeid, moreel herstel of financiële vereffening.

De ouders van minderjarige daders en slachtoffers worden steeds betrokken in de bemiddeling.

De gesprekken kunnen leiden tot een akkoord tussen de partijen. Dit akkoord wordt dan neergeschreven in een overeenkomst.

Bemiddeling vervangt de gewone gerechtelijke afhandeling niet, maar kan wel van invloed zijn op de verdere beslissingen die genomen worden in het dossier.

De gerechtelijke instanties kunnen m.a.w. rekening houden met het resultaat van de bemiddeling.

De bemiddelaar is onpartijdig en is er zowel voor het slachtoffer als voor de dader.

Elke partij is vrij om deel te nemen en kan op elk moment beslissen om de bemiddeling stop te zetten.

De gesprekken zijn vertrouwelijk.

Men kan op elk moment een advocaat raadplegen.

6.1.2. Profiel

Het profiel heeft enkele wijzigingen ondergaan. De gewijzigde wet op de jeugdbescherming en het arrest van het hof van beroep (arrest 50/2008) over elementen uit deze wet, deden ons deze wijzigingen doorvoeren.

Ten eerste wordt er geen minimumleeftijd meer weerhouden, waar we deze vroeger legden op 12 jaar. De wet vermeldt geen minimumleeftijd en zo is er geen juridische reden om deze te behouden. We vinden het wel belangrijk dat de minderjarige actief betrokken moet kunnen worden in de bemiddeling en dit volgens zijn eigen mogelijkheden. Bij jonge kinderen zijn het vaak de ouders waarmee wordt bemiddeld en is het moeilijk(er) om ook de minderjarige actief te betrekken. Vanaf de leeftijd van 12 jaar is de kans al groter dat het kind beseft waarover het gaat en de kans krijgt om inbreng te hebben in de bemiddeling.

Ten tweede stelt het hof van beroep dat het niet langer moet zijn vastgesteld dat er ernstige aanwijzingen zijn van schuld en dat de minderjarige zijn betrokkenheid niet ontkent. Men stelt verder dat, gezien de minderjarige uitdrukkelijk moet instemmen zonder voorbehoud, de betwisting van de feiten een contra-indicatie kan zijn voor een oriëntering naar bemiddeling. Een minderjarige die de feiten ontkent of betwist kan in principe het voorstel tot herstellbemiddeling krijgen, maar de verwijzer kan de ontkenning of betwisting ook zien als een gegronde reden om dit niet te doen.

In de praktijk zien we dat een bemiddeling met een minderjarige die de feiten ontkent of ernstig betwist niet of bijna niet werkbaar is.

Het profiel bestaat uit meerdere elementen:

De delicten:

- alle misdrijven met uitzondering van loutere drugdelicten;
- druggerelateerde feiten worden wel opgenomen;
- er is sprake van een aanwijsbaar slachtoffer;
- er is een aanwijsbare vorm van schade: die van materiële en/of financiële en/of morele aard zijn.

De jongere:

- is minderjarig op het ogenblik van de feiten;
- woont in Limburg.

De verwijzer:

- is het parket van de Procureur des Konings;
- is de jeugdrechtbank;
- bemiddeling op vraag van één van de partijen, maar met toestemming van de vernoemde verwijzer;
- er moet sprake zijn van een strafbaar feit, dus dient er een PV te zijn;
- het is geen opgelegde maatregel, maar een vrijwillig aanbod aan beide partijen.

6.1.3. Procedure aan de hand van een praktijkvoorbeeld

Met dit voorbeeld uit de praktijk willen we de lezer meenemen in “een bemiddelingsverhaal”. Deze bemiddeling is fictief, maar bevat elementen die realistisch zijn in onze bemiddelingspraktijk.

Wat voorafging aan de bemiddeling

Sander legt klacht neer tegen Ben wegens opzettelijke slagen en verwondingen.

De feiten gebeuren op de bus op weg naar school, die beiden elke dag nemen.

De politie noteert de verklaring van Sander in aanwezigheid van zijn moeder. Men neemt vervolgens contact op met de ouders van Ben. Zij komen samen met Ben ten burele een verklaring afleggen.

Het proces – verbaal wordt overgemaakt aan het bevoegde parket.

Aanmelding

Het parket is van oordeel dat voor deze feiten een voorstel van herstelbemiddeling wordt gedaan aan de partijen. Zij schrijven beide partijen aan en maken een kopie van deze brieven over aan BAAL, samen met de vraag om over te gaan tot herstelbemiddeling en binnen de twee maanden het parket in te lichten over de opstart en het verloop van de herstelbemiddeling.

De brief van het parket maakt melding van de feiten en de taak van het parket om te beslissen over het verdere verloop van het gerechtelijk dossier. Het parket informeert via de brief de partijen over de mogelijkheid van bemiddeling, dat ze gratis is, dat de gesprekken vertrouwelijk zijn en dat de deelname vrijwillig is. Desgewenst kunnen partijen zich laten bijstaan door een advocaat. Er wordt hen gevraagd om binnen de termijn van 8 dagen contact op te nemen met BAAL om mee te delen of ze al dan niet interesse hebben in deze bemiddeling. Bij de brief zit eveneens een folder van herstelbemiddeling.

Na aanmelding (ontvangst kopieën) wordt een dossier aangemaakt. Dan worden de reacties van de partijen afgewacht.

Eerste contactname

De moeder van Ben neemt telefonisch contact op met BAAL. Ze heeft een brief ontvangen en wenst meer uitleg. **De bemiddelaar** vraagt of de brief van het parket duidelijk was en overloopt de belangrijkste elementen: o.a. de vrijwillige deelname, de vertrouwelijkheid, de mogelijkheid om een advocaat te raadplegen. De moeder van Ben vertelt dat ze het er thuis over gehad hebben en dat ze wensen in te gaan op de bemiddeling. **De bemiddelaar** zegt terug contact te zullen opnemen als er nieuws is van de tegenpartij. Binnen de 8 dagen reageert ook de vader van Sander: na een kort gesprek verneemt de bemiddelaar dat Sander en zijn vader ook ingaan op de bemiddeling. **De bemiddelaar** maakt eerst een afspraak om bij Sander (slachtoffer) langs te gaan voor een verkennend gesprek. Hij neemt terug contact op met de moeder van Ben en maakt een afspraak om na het gesprek met Sander ook bij hen langs te gaan.

De eerste huisbezoeken

Gesprek Sander:

De bemiddelaar gaat langs bij Sander en zijn ouders. Als het kader van de bemiddeling duidelijk is, wordt er stil gestaan bij de feiten en de gevolgen en waarom zij wensen te bemiddelen. Via korte vragen aan Sander en zijn ouders wordt zijn hele verhaal duidelijk. Sander vertelt wat er volgens hem is gebeurd: hij zat op de bus naar school, Ben zat tegenover hem. Hij kent Ben van ziens, maar ze zitten niet op dezelfde school. Sander was samen met

zijn vrienden plezier aan het maken. Als ze bijna aan de halte van Ben zijn, slaat Ben hard met de vuist op het gezicht van Sander. Volgens Sander roept hij daarbij: “Smeerlap!”. Daarna loopt Ben naar de deur, de bus stopt en Ben stapt af en loopt naar school. Sander blijft verbouwereerd achter: hij heeft een bloedneus en weet niet hoe hij het bloed moet stelpen. Niemand kijkt naar hem om: veel anderen stappen ook af. De chauffeur roept dat hij best afstapt, voor de bus vol bloed hangt. Sander stapt een halte te vroeg af, samen met een vriend. Hij wandelt dan maar naar zijn school, ongeveer een kilometer verder.

Sander probeert het bloeden te stelpen, maar zijn jas en boekentas hangen al helemaal vol bloed. Hij gaat naar het secretariaat van zijn school, waar hij vertelt wat er is gebeurd en waar hij zijn papa mag bellen. Deze komt hem oppikken. Samen gaan ze naar de spoedgevallendienst van het ziekenhuis. Zijn neus is niet gebroken, maar wel gekneusd. Ze besluiten klacht neer te leggen. **De bemiddelaar** be vraagt Sander en zijn ouders verder over hun beleving bij deze gebeurtenissen: de papa vertelt dat hij al op het werk was, toen hij telefoon kreeg van Sander. Hij was erg geschrokken, omdat hij aan de telefoon niet kon inschatten hoe erg het was. Hij mocht van zijn baas vertrekken en is dan Sander gaan oppikken. Hij zag dat Sander vol bloed hing, maar kon gelukkig vaststellen dat het al bij al nog meeviel. Sander had wel veel pijn en was onder de indruk. Gelukkig was zijn neus niet gebroken. Mama hebben ze pas gebeld toen duidelijk was dat het niet zo erg was met Sander. Zij was echter ook erg geschrokken van het bloed op zijn kleren en de boekentas. Het bloed is niet helemaal uit de jas gegaan, waardoor Sander hem niet meer wilde dragen. De boekentas was ook om weg te gooien.. De dokter schreef Sander twee weken ziekteverlof voor. Na deze weken durfden de ouders hem niet meer met de bus naar school laten gaan. Sander zelf zag dit ook niet zitten. Zo hebben ze verschillende weken Sander moeten brengen en halen. Intussen gaat hij wel terug naar school met de bus. Hij moet wel altijd bellen als hij is aangekomen.

De bemiddelaar vraagt hen wat zij nu verwachten van de bemiddeling: wat willen zij, wat verwachten zij van Ben en zijn ouders?

Sander wil weten waarom hij die slag heeft gegeven. Volgens hem was er geen aanleiding, had hij geen ruzie met Ben. De ouders vragen zich af wat hem heeft bezielde om zomaar te slaan. Wat voor een jongen is dat? Wat voor ouders laten dit toe? Zij hadden verwacht dat er op zijn minst een telefoontje was gekomen van de ouders van Ben, maar ze hebben er nooit iets van gehoord. Naast deze vragen, is er de verwachting dat de schade wordt vergoed. De dokterskosten waren miniem, maar daar gaat het hen om het principe. De jas en de boekentas moeten ook worden vergoed. De mama heeft de aankoopbonnetjes bijgehouden. Ze vragen in totaal € 450. **De bemiddelaar** legt uit dat een rechtstreeks gesprek met Ben en zijn ouders ook mogelijk is als beide partijen dit zien zitten. Zowel Sander als zijn ouders vinden dit een goed idee, tenminste als dit op een rustige en veilige manier kan verlopen. **De bemiddelaar** spreekt met hen af terug contact op te nemen als hij een gesprek heeft gehad met Ben en zijn ouders en dan ook terug te komen op de mogelijkheid van een gezamenlijk gesprek.

Gesprek Ben:

Ben zit verlegen aan tafel samen met zijn mama. Zij verontschuldigt zich voor Bens houding: hij is nogal verlegen. **De bemiddelaar** geeft toelichting bij en beantwoordt de vragen m.b.t. de gerechtelijke procedure en de bemiddeling. Daarna komen de feiten aan bod. **De bemiddelaar** vraagt aan Ben om te vertellen wat er volgens hem is gebeurd en helpt door korte tussenvragen te stellen. Ben bevestigt het verhaal van Sander volledig. Hij geeft echter geen reden aan waarom hij zo plots geslagen heeft op Sander. Zijn mama spoort Ben aan om te vertellen. Ben antwoordt kort: “Omdat het een smeerlap is.” **De bemiddelaar** stelt bijkomende vragen: “Waarom vind je Sander een smeerlap? Ken je hem goed?” Ben vertelt dat hij geen vriend is van Sander. Hij kent hem wel van in het dorp. Sander is altijd het haantje – de – voorste, al van in de lagere school. Toen zaten ze allebei in hetzelfde

dorpsschooltje. Ben vertelt dat Sander altijd plezier had in het plagen, pesten van andere kinderen. Hij heeft meermaals gezien dat er kinderen werden uitgelachen door Sander, bijgestaan door enkele andere pestkoppen. Daarom heeft Ben altijd een hekel gehad aan Sander. Hij heeft dit echter nooit laten merken. Vroeger was hij bang om zelf te worden gepest. **De bemiddelaar** vraagt waarom hij dan nu gereageerd heeft op Sander. Wat is er gebeurd op de bus? Wat heeft zijn reactie ontlokt? Ben zegt dat hij tegenover Sander en zijn vrienden zat. Zij waren zich duidelijk aan het amuseren, maar dan wel door andere mensen uit te lachen: ze hadden een jongetje van ongeveer 12 jaar zitten uitlachen met zijn kapotte broek. Het jongetje durfde niks terug te zeggen en de anderen op de bus deden alsof ze het niet zagen. Ben raakte hierdoor geïrriteerd, maar zei niks. Dan begon Sander over een meisje uit het dorp: hij zei heel lelijke dingen over haar en vertelde schunnige praat. Toen was voor Ben de maat vol. Voor hij het goed en wel besepte, heeft hij Sander een slag op zijn gezicht gegeven, heeft hij hem een smeerlap genoemd en is hij van de bus gestapt.

De bemiddelaar vraagt aan Ben hoe het dan verder is gelopen. Ben vertelt over de politie, dat hij het aan zijn mama heeft moeten vertellen, dat ze erg kwaad en teleurgesteld was... Zijn mama vult aan dat ze dit nooit had verwacht van haar zoon. Hij is tegen geweld en heeft nog nooit gevochten. Hij heeft wel een groot rechtvaardigheidsgevoel. Ze keurt zijn gedrag af, maar heeft wel begrip voor zijn kwaadheid ten aanzien van Sander.

De bemiddelaar vraagt Ben en zijn mama wat hun verwachtingen zijn ten aanzien van deze bemiddeling. Wat zijn hun intenties ten aanzien van Sander en zijn ouders? De mama vertelt dat zij graag eens zou willen spreken met de ouders van Sander. Ze wilde dit meteen na de feiten al doen, maar had een beetje drempelvrees omdat ze de reactie van de mensen niet kon inschatten. Misschien zouden ze erg boos worden en zij had geen zin om een hoop verwijten naar het hoofd geslingerd te krijgen.

Wat een eventuele vergoeding betreft: ze had het daar al over gehad met Ben. Hij zou dit zelf betalen met geld dat hij heeft verdiend door klusjes te doen in huis en bij oma.

De bemiddelaar vertelt dat een gesprek mogelijk is als beide partijen dit zien zitten. **Hij** vraagt aan Ben of hij dit net als zijn mama als een mogelijkheid ziet. Ben twijfelt, zucht en zegt dan van wel, maar weet niet goed hoe hij zal reageren als hij geconfronteerd wordt met Sander. De bemiddelaar vraagt aan Ben om eens na te denken over de voor – en nadelen van een gesprek met Sander. **De bemiddelaar** vertelt dat het zeker geen eenzijdig gesprek zal zijn, dat hij er op zal toezien dat Ben ook de ruimte krijgt om zijn mening te geven. Ben zegt toe voor een gezamenlijk gesprek. Hij belooft hier nog op terug te komen. Verder vertelt hij dat er inderdaad een schade – eis is, maar dat dit kan worden toegelicht tijdens het gezamenlijk gesprek. Zij vinden dit OK. **De bemiddelaar** belooft terug contact op te nemen om plaats en uur van het gesprek mee te delen en een voorbereidend gesprek te hebben met Ben. Hij zal in de eerste plaats aan Sander en zijn ouders laten weten dat een rechtstreeks gesprek mogelijk is en ook daar zich bevragen over wat zij willen bespreken.

Volgende gesprekken:

De bemiddelaar heeft vervolgens een tweede gesprek met Sander en zijn ouders: hij licht hen in dat Ben en zijn moeder openstaan voor een gezamenlijk gesprek. Hij bereidt met hen het gesprek voor: wat willen ze zeggen of vragen aan Ben en zijn moeder? Vervolgens bespreekt **de bemiddelaar** met Ben en zijn mama wat zij kunnen verwachten van het gesprek, wat er aan bod kan komen. Hij overloopt mogelijke vragen zodat Ben al kan nadenken over wat hij zal antwoorden. Vervolgens wordt met Ben en zijn moeder bekeken wat zij willen inbrengen in het gesprek. **De bemiddelaar** overlegt met beide partijen waar en wanneer het gesprek zal doorgaan. Er wordt een plaats en datum gevonden om samen te komen.

Het rechtstreeks gesprek:

Het gesprek zal doorgaan op de bemiddelingsdienst. **De bemiddelaar** heeft Sander en zijn ouders tien minuutjes eerder uitgenodigd. Zo kunnen zij al plaats nemen en wachten ze samen de komst af van Ben en zijn moeder.

Stipt op tijd komen ook zij binnen. **De bemiddelaar** wijst hen hun plaats aan, gaat zelf in het midden zitten en start het gesprek: hij heet iedereen welkom en bedankt hen voor hun aanwezigheid. Kort wordt de aanleiding tot de bemiddeling en dit gezamenlijk gesprek geduid. **De bemiddelaar** duidt zijn rol in het gesprek en vraagt de partijen om naar elkaar te luisteren en respectvol met elkaar om te gaan.

Hij geeft eerst het woord aan Sander en zijn ouders. De mama van Sander wil weten van Ben waarom hij dit heeft gedaan? De bemiddelaar vraagt aan Ben of hij hier kan op antwoorden. Ben had deze vraag voorbereid: rustig maar met een bibberende stem vertelt hij: zijn gevoel van onrechtvaardigheid door het pestgedrag van Sander ten aanzien van zwakkeren, dat hem al lang stoorde. Zijn mama vult onmiddellijk aan dat zijn gedrag niet goed te keuren is, maar dat ze wel begrijpt waarom zijn potje is overgekookt: Ben is een eerder gesloten jongen die niet te koop loopt met zijn gevoelens, maar eerder alles opkropt. Zij verklaart daarmee de plotse slag aan het adres van Sander.

De mama van Sander reageert hierop door te zeggen dat Ben toch ook verbaal had kunnen tussenbeide komen, dat slaan echt niet kan! Ze vertelt de gevolgen voor Sander: de bloedneus, de pijn, de besmeurde spullen, dat zij zelf als ouders ook erg geschrokken waren. De bemiddelaar vraagt aan Sander om zelf te reageren op het verhaal van Ben. Sander vertelt dat hij niet beseftte dat hij zo erge dingen aan het zeggen was. Dit ging ook helemaal niet over Ben. Daarom begrijpt hij nog steeds niet waarom Ben heeft moeten slaan.

De bemiddelaar vraagt aan Ben of hij hier iets op kan zeggen. Ben vertelt de ervaringen uit de lagere school, de onrechtvaardigheid die hij voelde door Sander en de andere pestkoppen. Op de bus werd hij zo kwaad bij het horen van de “grappen” van Sander dat zijn stoppen even zijn doorgeslagen.

De mama van Sander herhaalt dat dit voor haar echt niet kan. De papa van Sander reageert hierop: hij zegt zijn zoon wel te kennen als een haantje – de – voorste en er zijn wel ooit opmerkingen geweest over zijn pestgedrag. Voor hem komt dit niet als een verrassing uit de lucht vallen. Hij ziet bijgevolg ook een deel van de schuld bij zijn zoon liggen. Hij treedt zijn vrouw wel bij wat het slaan betreft: dit is geen oplossing.

De bemiddelaar vraagt aan Sander wat hij vindt van de reactie van zijn vader en moeder. Sander zegt dat ze aan het lachen waren en dat dit toch geen kwaad kan, je mag toch nog plezier maken? Hij is toch slachtoffer en Ben de dader?! **De bemiddelaar** vraagt aan Ben om te reageren. Ben begint met zich te verontschuldigen bij Sander voor de slag: hij had dit niet mogen doen, zijn reactie was overdreven. Sander knikt. De ouders knikken ook instemmend.

De bemiddelaar vraagt aan Ben of hij nog iets wil zeggen. Ben vraagt aan Sander om in het vervolg twee keer na te denken vooraleer hij grapjes maakt die anderen kunnen kwetsen. Wat de schade betreft: Ben zegt geschrokken te zijn van zijn eigen daden. Hij had niet verwacht dat dit zo'n gevolgen zou hebben. Hij vertelt dat hij de schade zelf wil vergoeden. Zijn mama zegt dat hij dit zal betalen met het geld dat hij zelf heeft verdiend.

De bemiddelaar vraagt aan Sander of hij hierop wil reageren. Sander aanvaardt de excuses van Ben. Hij blijft er wel bij dat het alleen maar grapjes waren, dat hem geen schuld treft. Zijn vader zegt hierop dat ze het daar thuis nog wel over zullen hebben: hij vindt het wel terecht dat deze opmerking wordt gemaakt. De moeder van Sander zwijgt. **De bemiddelaar** vraagt wat zij daarvan vindt: ze antwoordt dat ze het daar thuis over zullen hebben. Ze vindt het wel goed dat Ben zelf de schade vergoedt: het gaat haar om het principe, niet om het bedrag.

Het gesprek wordt verder gezet. De partijen bereiken ook een akkoord over het bedrag: omdat Ben zelf de verantwoordelijkheid neemt om de schade te vergoeden, wordt de ronde som van € 150 afgesproken. Er wordt nog stilgestaan bij hoe de jongens verder met elkaar gaan omgaan. Zij zien er geen probleem in om elkaar te zien op de bus. Sander zegt alsnog dat hij in het vervolg zal opletten met grapjes die kwetsend kunnen zijn voor anderen. **De bemiddelaar** rondt stilaan het gesprek af.

Hij vraagt de partijen naar hun mening en gevoelens omtrent dit gesprek. Allen tonen zich tevreden over de uitkomst. Ze zijn blij dat dit op deze manier is kunnen besproken worden. De bemiddelaar bedankt iedereen voor hun aanwezigheid en actieve inbreng. Er wordt afgesproken terug contact op te nemen om de overeenkomst op te maken.

Overeenkomst en eindverslag

De opmaak van de overeenkomst verloopt zonder problemen: **de bemiddelaar** verwerkt de standpunten en verbintenissen van het gesprek in een overeenkomst. Bij nalezing kan ieder zich er in terugvinden. De overeenkomst wordt door allen getekend.

De bemiddelaar maakt per fax de overeenkomst over aan het parket, dat de overeenkomst homologeert. Intussen heeft Ben het verschuldigde bedrag overgeschreven op de bankrekening van de ouders van Sander. Zij bezorgen **de bemiddelaar** een verklaring van ontvangst. **De bemiddelaar** voegt de overeenkomst en een verklaring van ontvangst toe aan een eindverslag, dat vermeldt dat de partijen een akkoord hebben bereikt. Het eindverslag wordt overgemaakt aan het bevoegde parket, waarna de bemiddeling wordt beëindigd.

6.1.4. Overleg

Provinciaal Vereffeningsfonds Limburg

Het Comité V. (dat beslist over de aanvragen) kwam samen op: 01/02/10, 22/03/10, 31/05/10, 10/08/10 en 22/11/10. Vaste deelnemers zijn Dirk Roussard en Ilse Dautzenberg, aangevuld met de bemiddelaars die een aanvraag indienen.

De Begeleidingsgroep vergaderde op 31/05/10. Hieraan neemt het voltallige team herstellbemiddeling deel, samen met coördinator Ilse Jaspers.

Stuurgroep herstellbemiddeling meerderjarigen arrondissement Tongeren

Dirk Roussard nam deel aan de stuurgroep op 01/02/10 en 05/10/10. Dit was tweemaal een gezamenlijke stuurgroep van Hasselt en Tongeren.

Vormingsdagen BemiddeLINK (nieuwe naam werkgroep vorming)

Vanaf 27/04/10 is Ilse Dautzenberg lid van de werkgroep vorming, die vanaf halverwege 2010 omgedoopt werd in BemiddeLINK. Ilse volgde de voorbereidende vergaderingen. Onderstaande vorming werd gevolgd door leden van het team:

21/10/10 Bemiddeling en psychopathologie: Birgitte Neven, Ilse Dautzenberg en stagiaire Sanne Van Campfort.

BemiddeLINK organiseert viermaal per jaar rollenspelen om methodiek in te oefenen.

Ilse Dautzenberg engageert zich als coach voor de rollenspelen.

Op 27/05/10 werd gewerkt rond het thema weerstand. Katrien Serdons nam deel en Ilse Dautzenberg was coach.

6.1.5. Team herstelbemiddeling

6.1.5.1. De samenstelling van het team

Het team herstelbemiddeling bestond in 2010 uit de volgende personen:

Dirk Roussard (Methodisch verantwoordelijke)
Bart Verbeeck
Ilse Dautzenberg
Birgitte Neven
Katrien Serdons (vanaf 19/04/10)
Femke Hermans
Olivier Van Eyken (tot 18/05/10)

In 2010 deed Sanne Van Campfort stage binnen herstelbemiddeling als tweedejaarsstudente Maatschappelijke Advisering van de Katholieke Hogeschool Kempen te Geel. De stage liep van 11/10/10 tot 10/12/10.

6.1.5.2. De inhoud van de teamvergaderingen

Er wordt wekelijks een teamvergadering gehouden op donderdagvoormiddag. Het doel van deze teamvergadering is ondersteuning te bieden op het vlak van methodiek en intervisie in de uitvoering van de bemiddelingsdossiers.

De teamvergadering had ook in 2010 een vast stramien:

- op te volgen: contacten verwijzers, wetenschappelijk onderzoek KHLim
- varia (terugkoppeling extern overleg, planning vorming en themadagen, ...)
- Provinciaal Vereffeningsfonds
- case – load en triëring nieuwe dossiers
- meedelen beslissingen
- dossierbespreking

De volgende thema's kwamen aan bod:

- Onderzoek KHLim
- Provinciaal Vereffeningsfonds
- Voorbereiding contact politiezone HANO
- Voorbereiding contact parket
- Evaluatie samenwerking SIB – M
- Onderzoek Beke
- Procedure herstelbemiddeling
- Oplijsting themabesprekingen 2011
- Bespreking teamfunctioneren a.d.h.v. TGI – model

Uit de teamevaluatie kwamen volgende actiepunten voor 2011 naar voor:

- Bewaken van evenwichtige inbreng van alle bemiddelaars in het teamgebeuren
- Zoeken naar efficiënte(re) manier voor dossierbespreking om meer betrokkenheid te krijgen en overzicht te behouden op elkaars dossiers

- Opmaak functieprofiel methodisch verantwoordelijke + werkbare afspraken bij afwezigheid
- Criteria verdeling dossiers
- Uitwisseling met HERGO en gemeenschapsdienst
- Aftasten nood aan intervisie op Vlaams niveau met de collega – diensten
- Contacten verwijzers
- Contacten politie
- Vereffeningsfonds
- Onderzoek KHLim
- Onderzoek Beke

6.1.5.3. Procedure

De verwijzer (parket of jeugdrechtbank) selecteert de dossiers die in aanmerking komen voor herstelbemiddeling. Vervolgens schrijft de verwijzer een ‘voorstel tot herstelbemiddeling’ zowel aan de dader(s) en zijn ouder(s) als aan het slachtoffer(s) en eventueel de ouder(s). Samen met een begeleidend schrijven wordt een kopie van deze brieven overgemaakt aan BAAL. Het dossier wordt als aangemeld beschouwd vanaf de ontvangst van de kopieën. Het dossier wordt toegewezen aan een bemiddelaar, die titularis wordt van het dossier: hij of zij is verder verantwoordelijk voor de bemiddeling, de opvolging, de registratie en de rapportering.

De partijen hebben dan 8 dagen de tijd om contact op te nemen met BAAL om informatie te vragen of om te melden of ze interesse hebben of niet. De partijen die na 8 dagen nog niet hebben gereageerd, worden door BAAL gecontacteerd: dit kan telefonisch of per brief. Er wordt vrijblijvend een huisbezoek voorgesteld, om herstelbemiddeling uit te leggen. Het staat de partijen vrij om alsnog af te zien van herstelbemiddeling.

Als blijkt dat herstelbemiddeling niet mogelijk is, wordt een bondig eindverslag overgemaakt aan de verwijzer.

Als blijkt dat beide partijen (d.w.z. minstens één dader en één slachtoffer) wel wensen te bemiddelen, start de bemiddelaar de gesprekken met de partijen. Er wordt ten laatste na twee maanden een tussentijds verslag gemaakt waarin wordt vermeld dat ‘de bemiddeling werd aangevat’.

Als partijen onderling tot een akkoord komen, wordt dit akkoord neergeschreven in een overeenkomst en ondertekend. Deze overeenkomst kan afspraken inhouden omtrent de schaderegeling, maar zeker ook andere aspecten, zoals moreel herstel of herstel in natura.

Deze overeenkomst dient te worden gehomologeerd door de verwijzer, waarna ze kan uitgevoerd worden (in 2010 werd de afspraak gemaakt dat overeenkomsten als gehomologeerd mogen worden beschouwd als ze worden overgemaakt aan het parket, tenzij het parket bezwaar zou hebben tegen de inhoud van de overeenkomst). Als de uitvoering van de overeenkomst opvolging vergt, wordt er nog een verslag van uitvoering gemaakt, waarin meegedeeld wordt of de overeenkomst al dan niet werd uitgevoerd.

6.1.5.4. PWO KHLim

De proposal van de Katholieke Hogeschool Limburg (KHLim) in het kader van Projectmatig Wetenschappelijk Onderzoek (PWO) werd in april 2010 goedgekeurd. Naast BAAL (meerbepaald het team herstelbemiddeling) zullen ook de diensten herstelbemiddeling van BIC en CAFT hieraan meewerken als externe projectpartner.

De onderzoeksvraag heeft betrekking op het communicatieproces binnen de methodiek herstelbemiddeling: wat zijn de motivatoren in dit proces en wat is de tevredenheid van de betrokken partijen? Wat weerhoudt mensen om in te gaan op herstelbemiddeling?

Dit voorstel focust op de kwaliteit van de interacties en de invloed van het communicatieproces tussen de bemiddelaar en de betrokken partijen op de mate van succes van de herstelbemiddeling.

De looptijd van het onderzoek is voorzien op drie jaar.

Naast een kennismakingsronde van de onderzoekster Ilse Smits met de drie diensten in het najaar van 2010, vond op 10 december 2010 de eerste samenkomst plaats van de kenniskring. We verwachten veel van dit praktijkgerichte onderzoek en hopen later de vruchten hiervan te kunnen plukken.

6.1.6. De praktijk van herstelbemiddeling: dossiers

Het registratiesysteem:

De tabellen met cijfergegevens van herstelbemiddeling zijn grotendeels gebaseerd op het registratiesysteem dat voor alle collega-diensten in Vlaanderen is ontwikkeld door de OSBJ. Een beoogde meerwaarde van deze uniforme registratie in heel Vlaanderen is de mogelijkheid om te vergelijken met alle Vlaamse diensten. Vanuit het registratiesysteem zijn vergelijkingen tussen de beide Limburgse gerechtelijke arrondissementen momenteel niet mogelijk.

TABEL 1. AANTAL DADERS, SLACHTOFFERS, INTERACTIES en DOSSIERS

Deze tabel gaat over dossiers in de periode van 01/01/2010 tot 31/12/2010.

	Daders			Slachtoffers			Interacties			Dossiers		
	Gesloten	Lopend	Totaal	Gesloten	Lopend	Totaal	Gesloten	Lopend	Totaal	Gesloten	Lopend	Totaal
Gestart vóór 01/01/10	67	9	76	61	15	76	96	31	127	44	3	47
Gestart tussen 01/01/10 - 31/12/10	134	94	228	149	82	231	203	132	335	102	55	157
Totaal	201	103	304	210	97	307	299	163	462	146	58	204

Uit tabel 1 blijkt dat er in 2010 algemeen in 204 dossiers werd gewerkt. In totaal zijn er 157 dossiers met 228 daders en 231 slachtoffers aangemeld. Vorig jaar hadden we 134 dossiers aangemeld met 218 daders en 173 slachtoffers. Bijgevolg zien we een stijging van 23 dossiers, 10 daders en 58 slachtoffers.

Uit tabel 1 blijkt verder dat er in 2010 nog in 47 lopende dossiers uit 2008 en 2009 is gewerkt. Er zijn momenteel nog 3 lopende dossiers gestart vóór 2010. Het betreft 1 dossier dat gestart werd in 2008 en reeds 26 maanden lopende is en 2 dossiers die gestart werden in 2009 en respectievelijk 15 maanden en 13 maanden lopende zijn.

58 dossiers met 103 daders en 97 slachtoffers zijn nog niet afgerond op het einde van 2010.

102 dossiers met 134 daders en 149 slachtoffers die in 2010 aangemeld werden, waren op 31/12/2010 afgesloten. Dit omvatte 203 interacties. In totaal zijn er dus 146 dossiers afgesloten in 2010. Afgesloten wil zeggen dat er een definitieve verslaggeving is overgemaakt aan de verwijzer.

Tabellen 14 t.e.m. 22 handelen over deze 146 dossiers. In de onderstaande tabellen 3 t.e.m. 13 wordt er gewerkt met 228 daders.

Om de link tussen interacties, daders en slachtoffers te leggen, volstaat een simpele optelsom niet: een interactie is de relatie tussen elke dader en elk slachtoffer in een dossier. In één

dossier kunnen dus meerdere interacties zitten. Bijvoorbeeld: in een dossier waarin 3 daders en 3 slachtoffers betrokken zijn, spreken we van 9 interacties. In één interactie zijn dus telkens 1 dader en 1 slachtoffer betrokken.

Handleiding bij tabellen

Het juist lezen van onderstaande tabellen (tabel 2 t.e.m. 21) en het interpreteren van de cijfers is niet evident. Daarom geven we dit woordje uitleg. De onderstaande tabellen vormen twee grote delen.

✓ **Het eerste deel (tabellen 2 t.e.m. 12)** beschrijft de dossiers die in 2010 werden **aangemeld** voor herstelbemiddeling. Aangemeld wil zeggen dat een kopie van de brieven verstuurd naar de partijen met een ‘voorstel tot herstelbemiddeling’ zijn overgemaakt aan BAAL. Deze tabellen gaan dus over 157 dossiers waarin 228 daders, 231 slachtoffers en 335 interacties betrokken zijn. Deze tabellen geven steeds een beeld over deze totalen.

✓ **Het tweede deel (tabellen 13 t.e.m. 21)** beschrijft de in 2010 **afgesloten** dossiers. Afgesloten wil zeggen dat er een eindverslag is overgemaakt aan de verwijzende gerechtelijke instantie. In 2010 waren dit 146 dossiers met 299 interacties en 201 daders en 210 slachtoffers. In deze tabellen zit een opbouw. Tabellen 13 en 14 geven het totaal weer met daarbij de categorie van interacties/dossiers waarin de herstelbemiddeling volledig werd doorlopen. Tabellen 15 en 16 gaan verder op deze interacties/dossiers waarin de herstelbemiddeling volledig werd doorlopen. Een categorie van deze dossiers zijn de dossiers waarin een volledig of gedeeltelijk akkoord werd bereikt. Tabellen 17 en 18 gaan in op deze dossiers en op de interacties in deze dossiers. Tabel 19 gaat dan weer over de interacties/dossiers die ook in tabellen 15 en 16 besproken zijn. Tabellen 19 a) en 19 b) geven meer uitleg bij de interacties/dossiers uit de categorie financieel herstel van tabel 19. Tabellen 20 en 21 gaan dan tot slot, net als tabellen 13 en 14, weer over het totaal aantal afgesloten dossiers van 2010 en de daarbij horende interacties/daders.

✓ Bij tabellen 15 t.e.m. 19 wordt in de laatste kolom ook steeds de vergelijking gemaakt met het totaal aantal dossiers/interacties van de afgesloten dossiers.

Tabellen 2 t.e.m. 13 gaan over de 228 daders en de 231 slachtoffers in de 157 dossiers die in 2010 werden aangemeld.

TABEL 2. AANTAL DADERS VOLGENS VERWIJZER

Verwijzer	Daders	%
JRB Tongeren	3	1,32
JRB Hasselt	0	0
Parket Hasselt	115	50,44
Parket Tongeren	110	48,25
Totaal	228	100

We kregen in 2010 drie daders doorverwezen vanuit de Jeugdrechtbank en meer bepaald vanuit de Jeugdrechtbank Tongeren.

Ook vorig jaar hadden we enkel vanuit de Jeugdrechtbank Tongeren 4 daders aangemeld gekregen. We zien bijgevolg dat onze doorverwijzingen bijna uitsluitend vanwege de parketten komen.

In tegenstelling tot de voorbije drie jaren zien we in 2010 een gewijzigde verhouding in aantal doorverwijzingen vanuit de parketten. Het aantal verwijzingen door parket Hasselt kent dit jaar een stijging met 30%, terwijl het aantal verwijzingen door parket Tongeren daalt met bijna 30%.

TABEL 3. AANTAL DADERS EN SLACHTOFFERS PER DOSSIER

Daders / Slachtoffers -->	1	2	3	4	8	9	14	16	Totaal
1	101	6	2	1	0	1	1	1	113
2	19	6	0	0	1	0	0	0	26
3	9	2	1	0	1	0	0	0	13
4	3	0	0	0	0	0	0	0	3
6	1	1	0	0	0	0	0	0	2
Totaal	133	15	3	1	2	1	1	1	157

Uit deze tabel blijkt dat er in meer dan de helft van de dossiers 1 dader is en 1 slachtoffer. Dit betekent ten opzichte van vorig jaar dat we meer 1-1 situaties hebben. Het dossier met het grootste aantal interacties is dat met 1 dader en 16 slachtoffers (16 interacties).

Samenwerking met andere diensten:

Niet terug te vinden in een tabel, maar wel het vermelden waard, is dat er in 3 dossiers werd samengewerkt met een andere bemiddelingsdienst, zijnde met Bemiddelingsdienst Arrondissement Leuven (BAL).

Samenwerking met andere diensten kan aangewezen zijn o.w.v. de betrokkenheid van minderjarigen uit andere arrondissementen, meerderjarige medeverdachten en/of slachtoffers uit andere arrondissementen. In dergelijke dossiers wordt samen bekeken hoe er zal worden samengewerkt: wie de slachtoffers contacteert, of ieder “zijn” minderjarigen contacteert of dat er geopteerd wordt om het volledige dossier door één dienst te laten doen.

TABEL 4. AARD VAN DE FEITEN

In onderstaande tabel zien we dat het aantal juridische kwalificaties overeenstemt met het aantal daders. Een dader kan voor meerdere feiten doorverwezen worden. Bij de telling werd enkel het hoofdfeit geregistreerd.

Feiten	Aantal daders			
	Hasselt	Tongeren	Totaal	%
Vermogensdelicten				
Beschadigingen	32	52	84	36,84
Diefstal	11	13	24	10,53
Diefstal met verzwarende omstandigheden	4	5	9	3,95
Poging tot diefstal	2	1	3	1,32
Heling	0	1	1	0,44
Opzettelijke brandstichting	8	1	9	3,95
Persoonsdelicten				
Opzettelijke slagen en verwondingen	49	27	76	33,33
Onopzettelijke slagen en verwondingen	1	0	1	0,44
Wederzijdse slagen en verwondingen	7	6	13	5,71
Bedreigingen	0	1	1	0,44
Belaging	1	2	3	1,32
Verboden wapendracht	0	1	1	0,44
Ongewapende weerspanning + weigeren tonen identiteitskaart	0	1	1	0,44
Verkeersongeval met vluchtmisdrijf en sturen zonder rij - en verzekeringsbewijs	0	2	2	0,88
Totaal	115	113	228	100

Bij tabel 4 slaat 'diefstal' zowel op gewone diefstal als op handtasdiefstal, huisdiefstal, fiets- en bromfietsdiefstal, autodiefstal. 'Diefstal met verzwarende omstandigheden' houdt zowel diefstal met braak of inklimming, als diefstal met geweld in. De term 'beschadigingen' slaat zowel op vandalisme aan roerende en onroerende goederen als op graffiti. 'Belaging' slaat op het herhaaldelijk lastig vallen, uitdagen van een persoon.

Ten opzichte van vorig jaar zien we een stijging van 13 % in het aantal feiten van slagen en verwondingen. Vergelijkbaar met voorgaande jaren ligt het overwicht bij feiten van beschadigingen en slagen en verwondingen. Opvallend in deze tabel is dat vanuit het parket Tongeren voornamelijk feiten van beschadigingen worden doorverwezen. Het parket Hasselt verwijst vooral feiten van opzettelijke slagen en verwondingen.

TABEL 5. LEEFTIJD DADERS

Leeftijd bij de feiten	Aantal	%
10	3	<i>1,32</i>
11	2	<i>0,88</i>
12	10	<i>4,39</i>
13	25	<i>10,96</i>
14	35	<i>15,35</i>
15	66	<i>28,95</i>
16	50	<i>21,93</i>
17	37	<i>16,23</i>
Totaal	228	100

Net zoals in de voorbije jaren is het overgrote deel van de jongeren tussen 14 en 17 jaar. Tevens zijn de gemiddelde leeftijden vergelijkbaar met 2009, enkel het aantal 15 jarigen kent de sterkste stijging, nl. met 8 %. Het percentage daders jonger dan 14 jaar is ten opzichte van vorig jaar daarentegen gedaald met 7 %, maar gelijkaardig met 2008. De gemiddelde leeftijd van de jongeren is 14,9 jaar.

TABEL 6. ETNISCHE AFKOMST DADERS

Etnische afkomst	Aantal	%
Belgisch	71	<i>31,14</i>
Italiaans	5	<i>2,19</i>
Marokkaans	9	<i>3,95</i>
Turks	10	<i>4,39</i>
Nederlands	4	<i>1,75</i>
Russisch	1	<i>0,44</i>
Slovaaks	1	<i>0,44</i>
Vietnamees	1	<i>0,44</i>
Dominicaans	1	<i>0,44</i>
niet bevraagd	125	<i>54,82</i>
Totaal	228	100

Het registratiesysteem, dat voor alle Vlaamse diensten is gecreëerd, is gebaseerd op etnische afkomst. Dit is niet hetzelfde als nationaliteit. In de tabel zien we een hoog percentage in de categorie 'niet bevraagd'. Vanuit BAAL opteren we er voor om deze etnische afkomst te registreren op basis van bevraging van de betrokken partijen, hetgeen niet altijd mogelijk is. Bovendien worden verscheidene dossiers niet opgestart. In deze dossiers kan de etniciteit niet bevraagd worden.

TABEL 7. GESLACHT DADERS

Geslacht	Aantal	%
Mannelijk	200	87,72
Vrouwelijk	28	12,28
Totaal	228	100

90 % van de jongeren die aangemeld worden, zijn jongens. Deze verhouding blijft vergelijkbaar met voorbije jaren.

TABEL 8. STATUUT SLACHTOFFERS

Statuut slachtoffers	Aantal	%
Natuurlijk persoon	192	83,12
Rechtspersoon	39	16,88
Totaal	231	100

Naast de natuurlijke personen, die het grootste deel van de slachtoffergroep vormen, zijn er ook rechtspersonen die door feiten benadeeld werden. Voorbeelden van die rechtspersonen zijn bedrijven, verenigingen of gemeentelijke besturen die in de herstelbemiddeling doorgaans wel duidelijk gepersonaliseerd worden door een verantwoordelijke. Ten opzichte van de voorbije jaren zien we een lichte stijging van het aantal natuurlijke personen.

TABEL 9. LEEFTIJD SLACHTOFFERS IN GROEPEN

Leeftijd bij de feiten	Aantal	%
< 18	84	36,36
18-25	20	8,66
26-40	24	10,39
41-65	49	21,21
> 65	7	3,03
[Geen leeftijd]	47	20,35
Totaal	231	100

In de categorie 'geen leeftijd' zitten zowel de 39 rechtspersonen als 8 benadeelden, waarvan we de nodige gegevens niet doorgekregen hebben.

Het is een tendens dat slachtoffers van vermogensdelicten doorgaans meerderjarigen zijn, terwijl slachtoffers van persoonsdelicten meestal leeftijdsgenoten zijn van de minderjarige daders. Zowel het aandeel minderjarige slachtoffers als de overige leeftijdsgroepen zijn gelijkaardig met 2009.

TABEL 10. ETNISCHE AFKOMST SLACHTOFFERS

Etnische afkomst	Aantal	%	%
(leeg)	39	16,88	
Belgisch	104	45,02	54,16
Nederlands	2	0,87	1,04
Italiaans	6	2,60	3,13
Turks	2	0,87	1,04
Andere	2	0,87	1,04
Niet bevraagd	76	32,90	39,58
Totaal	231	100	100

De categorie 'leeg' verwijst naar het aantal rechtspersonen. Gelijkaardig aan tabel 6 zien we een hoge categorie 'niet bevraagd' nl. slachtoffers waarvan we de etniciteit niet kennen. De verklaring hiervoor is terug te vinden onder tabel 7.

TABEL 11. GESLACHT SLACHTOFFERS

Geslacht	Aantal	%	%
(leeg)	39	16,88	
Mannelijk	131	56,71	68,23
Vrouwelijk	61	26,41	31,77
Totaal	231	100	100

De categorie (leeg) met 39 eenheden wordt gevormd door de rechtspersonen. Het aandeel vrouwelijke slachtoffers daalt met 5 % in vergelijking met 2009.

TABEL 12. RELATIE TUSSEN DADER EN SLACHTOFFER

Soorten interacties	Aantal	%
Onbekend	69	20,60
Geen	172	51,34
School/werk	45	13,43
Vaag/vanziens/van horen zeggen	31	9,25
Vrienden/kennissen	8	2,39
Familie	1	0,30
Buren	5	1,49
Instelling	2	0,60
Speelpleinwerking	2	0,60
Totaal	335	100

Deze tabel geeft verhoudingen weer in interacties. Het begrip ‘interacties’ werd toegelicht bij tabel 2. Voor 20 % van de interacties hebben we geen informatie of de daders en de slachtoffers al dan niet een relatie hadden voor de feiten. Dit is een daling van 15 % ten opzichte van 2009. Deze daling vertaalt zich voornamelijk in een stijging van 13% in het aantal dossiers waarbij dader en slachtoffer geen relatie hebben met elkaar.

De procedure (zie punt 6.1.3.) voor herstelbemiddeling maakt dat we geen informatie hebben over de betrokkenen en de feiten in de dossiers waarin de bemiddeling niet wordt opgestart.

Tabellen 13 t.e.m. 22 gaan over de 299 interacties in de 146 dossiers die in 2010 zijn afgesloten. Afgesloten wil zeggen dat er een definitieve verslaggeving is overgemaakt aan de verwijzende instantie.

TABEL 13. AARD VAN HET PROCES (AANTAL INTERACTIES)

Proces	Aantal interacties	%
Louter contactname	182	60,87
Voortijdig gestopt	6	2,01
Volledig doorlopen	111	37,12
Totaal	299	100

In vergelijking met vorig jaar zien we een stijging van 10 % in het aantal interacties met een louter contactname. Met ‘louter contactname’ wordt bedoeld dat het na één contact met één of meerdere partijen al duidelijk is dat de herstelbemiddeling niet wordt opgestart.

Het aantal interacties waar het bemiddelingsproces volledig werd doorlopen, daalt bijgevolg met 10 %. Het aantal voortijdig gestopte interacties is vergelijkbaar met 2009.

TABEL 13.a. Aard van het proces (louter contactname + voortijdig gestopt) opmerkingen

Aard	Aantal	%
Louter contactname: alles is al geregeld	20	10,64
Louter contactname: beide partijen wensen geen bemiddeling	1	0,53
Louter contactname: Benadeelde heeft intussen geen vraag meer	85	45,21
Louter contactname: Dader wenst geen bemiddeling	12	6,38
Louter contactname: Minstens 1 van de partijen is onbereikbaar	16	8,51
Louter contactname: Slachtoffer wenst geen bemiddeling	48	25,53
Voortijdig gestopt: Dader haakt af	1	0,53
Voortijdig gestopt: Slachtoffer haakt af	5	2,66
Totaal	188	100

In bovenstaande tabel zien we dat de reden van de louter contactnames in bijna de helft van de dossiers te wijten is aan het gegeven dat de benadeelde geen vragen of verwachtingen heeft over de feiten ten aanzien van zijn dader.

TABEL 14. AARD VAN HET PROCES (AANTAL DOSSIERS)

Proces	Aantal dossiers	%
Louter contactname	76	52,05
Voortijdig gestopt	2	1,37
Volledig doorlopen	68	46,58
Totaal	146	100

Deze tabel geeft hetzelfde weer als tabel 13, maar dan uitgedrukt in dossiers.

In vergelijking met vorig jaar zien we een stijging van 6 % in het aantal dossiers dat volledig werd doorlopen. Dit wil zeggen dat er met minstens één van beide partijen contacten zijn geweest en dat men tot een overeenkomst is gekomen over het herstel van de aangerichte schade.

Betreffende de loutere contactnames zien we ten opzichte van 2009 een daling van 6 %, terwijl we in tabel 13 net een stijging zien in het aantal interacties. Dit heeft te maken met het feit dat een dossier meerdere daders kan bevatten, waardoor we met enkele daders de bemiddeling niet kunnen opstarten, terwijl het dossier wel kan worden opgestart aangezien met tenminste één dader en één slachtoffer de bemiddeling werd doorlopen.

TABEL 15. AARD VAN HET PROCES BIJ VOLLEDIG DOORLOPEN DOSSIERS (AANTAL INTERACTIES)

Aard van het proces	Aantal interacties	%	% (op totaal interacties)
Volledig akkoord	100	90,09	33,44
Gedeeltelijk akkoord	0	0	0
Geen akkoord	11	9,91	3,68
Totaal	111	100	37,12

Deze tabel gaat verder op de 111 interacties waarvan het bemiddelingsproces volledig is doorlopen (zie tabel 13).

We zien in deze tabel dat indien een dader en een slachtoffer een bemiddelingsproces doorlopen, zij in 90 % van deze gevallen een volledig akkoord bereiken.

Tabel 15.a. Aard van het proces: opmerkingen

Aard	Aantal	%
Volledig doorlopen: Geen akkoord: Discussie over wederzijdse aansprakelijkheid	4	36,36
Volledig doorlopen: Geen akkoord: Geen overeenstemming i.v.m.	5	45,45

schadebepaling		
Volledig doorlopen: Geen akkoord: Teveel onenigheid i.v.m. de feiten zelf	2	18,18
Totaal	11	100

Deze tabel duidt de redenen aan waarom partijen niet tot een akkoord komen. De meest voorkomende reden is dat partijen niet overeenkomen aangaande de schade.

TABEL 16. AARD VAN HET PROCES BIJ VOLLEDIG DOORLOPEN DOSSIERS (AANTAL DOSSIERS)

Aard van het proces	Aantal dossiers	%	% (op totaal dossiers)
Volledig akkoord	51	75	34,93
Gedeeltelijk akkoord	8	11,76	5,48
Geen akkoord	9	13,24	6,16
Totaal	68	100	46,57

Deze tabel gaat verder op de 68 dossiers waarvan het bemiddelingsproces volledig is doorlopen (zie tabel 14). In 75 % van die dossiers hebben alle betrokken partijen een volledig akkoord bereikt, wat een stijging is van 13 % ten opzichte van 2009. We zien een daling van 9 % van dossiers met een gedeeltelijk akkoord. In vergelijking met 2008 is dit een daling van 20 %. Dossiers met een gedeeltelijk akkoord zijn dossiers waarin slechts een akkoord is bereikt over een deel van de schade of waarin niet met alle betrokken partijen een akkoord is bereikt. Het percentage dossiers waar er geen akkoord werd bereikt, is gedaald met 3 %.

TABEL 17. UITVOERING VAN AKKOORD (AANTAL DOSSIERS)

Uitvoering	Aantal dossiers	%	% (op totaal dossiers)
Gedeeltelijk uitgevoerd	0	0	0
Niet uitgevoerd	0	0	0
Volledig uitgevoerd	59	100	40,41
Totaal	59	100	40,41

Deze tabel gaat verder op de 59 dossiers waarin een geheel of gedeeltelijk akkoord is bereikt (zie tabel 16). Uit de tabel blijkt dat alle dossiers met een akkoord ook volledig werden uitgevoerd, hetgeen een stijging betekent van 10 % ten aanzien van 2009.

TABEL 18. DIRECT OF INDIRECT

Direct /indirect	Interacties	%	% (op totaal interacties)
Direct	46	41,44	15,38
Indirect	65	58,55	21,74
Totaal	111	100	36,84

Deze tabel gaat verder op de 111 interacties die volledig doorlopen werden. In 41 % van deze interacties is er in het kader van de herstelbemiddeling en in aanwezigheid van de herstelbemiddelaar een gesprek geweest tussen de betrokken partijen. Dit is een stijging van 20 % ten opzichte van vorig jaar. Vervolgens zien we dat 2010 vergelijkbaar is met 2008.

TABEL 19. AARD VAN HET HERSTEL + WIJZE VAN FINANCIËLE VERGOEDING

Aard van herstel	Aantal	%	% (op totaal interacties)
Financieel herstel	65	39,39	21,74
Klussen in natura	6	3,64	2,01
Excuses	36	21,82	12,04
Zuiver info-overdracht	25	15,15	8,36
Belofte: met rust laten/nooit meer doen	30	18,18	10,03
Brief schrijven naar slachtoffer	1	0,61	0,33
Werkprestatie	0	0	0
Andere (wegvallen van fin vraag; geen vraag)	2	1,21	0,67
Totaal	165	100	55,18

Deze tabel beschrijft alle interacties van de 68 afgesloten dossiers die volledig doorlopen zijn. In tegenstelling tot tabel 15, waarin er melding wordt gemaakt van 100 volledig doorlopen interacties in deze 68 dossiers, geeft deze tabel informatie over 158 interacties. Dit verschil wordt verklaard door het feit dat er in één interactie meerdere vormen van herstel mogelijk zijn.

In bijna 40 % van de doorlopen interacties gebeurt er financieel herstel, hetgeen een daling van 5 % is ten aanzien van 2009. De overige 60 % gaat over andere vormen van herstel die van niet – financiële aard zijn. We zien een stijging van de categorie ‘beloftes’ met 17 %.

De twee onderstaande subtabellen gaan verder op de 65 interacties waarin er financieel herstel heeft plaatsgevonden.

Tabel 19.a. Financieel herstel opmerkingen

Soorten financieel herstel	Aantal	%	% (op totaal interacties)
Financiële vergoeding materiële en menselijke schade samen	13	20	4,34
Financiële vergoeding materiële schade	47	62,31	15,72
Financiële vergoeding menselijke schade	5	7,69	1,67
Totaal	65	100	21,73

In vergelijking met de voorbije jaren hebben de meeste financiële vergoedingen betrekking op de materiële schade. Doch in tegenstelling met vorig jaar zien we een stijging in de combinatie van materiële en menselijke schade van 15 %.

Tabel 19.b. Wijze van financiële vergoeding

Wijze van financiële vergoeding	Aantal	%	% (op totaal interacties)
Betaald werk	9	11,11	3,01
Vereffeningfonds	7	8,64	2,34
Leercontract	2	2,47	0,66
Zakgeld	7	8,64	2,34
Spaargeld	5	6,17	1,67
Ouders	15	18,52	5,02
Via ouders met vereffening van jongere t.a.v. ouders	17	20,99	5,69
Verzekering	14	17,28	4,68
Afbetalingsplan	5	6,17	1,67
Totaal	81	100	27,08

In deze tabel staat het totaal van 81 in plaats van de 65 interacties van de voorgaande tabellen: in een aantal gevallen kwam de financiële vergoeding gecombineerd tot stand. Bijvoorbeeld: een deel wordt door de ouders vergoed en voor de rest gaat de jongere werken. In 37 % van de interacties is de schadevergoeding afkomstig via inkomsten van de minderjarige zelf door betaald werk, leercontract of vereffeningfonds of via zakgeld of spaargeld. Vorig jaar was dit 60 %. Deze daling vertaalt zich in de 16 % stijging van het aantal interacties waarbij verzekeringen instaan voor de financiële vergoeding, alsook van een stijging van 6 % in de tussenkomst van ouders met een vereffening naar de jongere toe.

In 40 % van de financiële vergoedingen zijn het de ouders die het slachtoffer vergoeden. In de helft van deze gevallen zal het bedrag wel nog vereffend worden met hun zoon of dochter.

In bovenstaande tabel wordt aangegeven dat er in 7 interacties een financiële vergoeding van de geleden schade is betaald via het Provinciaal Vereffeningfonds.

In tabel 23 en volgende zien we een verschil in aantal (6 i.p.v. 7), hetgeen logisch te verklaren is: in bovenstaande tabel gaat het over interacties waarvan de herstelbemiddeling volledig is afgesloten. Maar in tabel 23 en volgende gaat het over de aanvragen bij het Vereffeningfonds en dat los van het feit of de herstelbemiddeling al is afgesloten. Dit betekent dat voor één jongere de bemiddeling nog niet is afgerond.

TABEL 20. BESLISSING PARKET/JEUGDRECHTBANK (AANTAL DADERS)

Beslissing na bemiddeling	Daders	%
Nog geen beslissing	95	47,26
Dagvaarding	13	6,47
Herinnering aan de wet	10	4,98
Gevoegd aan JRB dossier	1	0,50
Gevoegd aan POS dossier	1	0,50
Verwittigingsbrief	2	1,00
Seponering	74	36,82

Politie	2	1,00
Hulpverlening	2	1,00
Vordering Jeugdrechter	1	0,50
Totaal	201	100

201 is het totaal aantal daders in afgesloten dossiers. Ten aanzien van 47 % van de daders werd nog geen beslissing genomen. 6 % van de daders wordt gedagvaard. Ten aanzien van 37% van de daders wordt het dossier zonder meer geseponeerd, hetgeen vergelijkbaar is met vorig jaar. Daarnaast blijkt dat er tevens gebruik wordt gemaakt van de herinnering aan de wet of de verwittigingsbrief, hetgeen 6 % uitmaakt.

In 1 % blijkt dat het parket de politie vraagt om informatie in te winnen bij de minderjarige en/of het slachtoffer, mogelijk ook over het voorbije bemiddelingsproces.

TABEL 21. BEMIDDELINGSDUUR

Tabel 21.a. Duur tussen feiten en verwijzing

Duur in maanden	Aantal dossiers	%
0 tot 1 maand	1	0,68
1 tot 2 maanden	4	2,74
2 tot 3 maanden	12	8,22
3 tot 4 maanden	16	10,96
4 tot 5 maanden	15	10,27
5 tot 6 maanden	9	6,16
6 tot 7 maanden	14	9,59
7 tot 8 maanden	14	9,59
8 tot 9 maanden	12	8,22
9 tot 10 maanden	8	5,48
10 tot 11 maanden	10	6,85
11 tot 12 maanden	7	4,79
12 tot 13 maanden	3	2,05
13 tot 14 maanden	5	3,42
14 tot 15 maanden	3	2,05
15 tot 16 maanden	2	1,37
16 tot 17 maanden	5	3,42
17 tot 18 maanden	2	1,37
21 tot 22 maanden	1	0,68
22 tot 23 maanden	1	0,68
24 tot 25 maanden	1	0,68
41 tot 42 maanden	1	0,68
Totaal	146	100

Er verlopen gemiddeld 8 maanden tussen feiten en doorverwijzing, hetgeen hetzelfde is als vorig jaar.

In 16,4 % van de dossiers zat er minstens een jaar tussen de feiten en de verwijzing.

Tabel 21.b. Duur tussen verwijzing en eerste contact (datum start)

Duur in maanden	Aantal dossiers	%
0 tot 1 maand	146	100
Totaal	146	100

Alle aangemelde dossiers worden binnen de maand gestart of er is op zijn minst binnen de maand contact geweest van de bemiddelaar met minstens één van de betrokken partijen. Dit beantwoordt aan de voorziene procedure voor herstelbemiddeling.

Tabel 21.c. Duur tussen eerste contact (datum start) en eindverslag (datum einde)

Duur in maanden	Aantal dossiers	%
0 tot 1 maand	52	35,62
1 tot 2 maanden	18	12,33
2 tot 3 maanden	12	8,22
3 tot 4 maanden	17	11,64
4 tot 5 maanden	9	6,16
5 tot 6 maanden	9	6,16
6 tot 7 maanden	8	5,48
7 tot 8 maanden	3	2,05
8 tot 9 maanden	5	3,42
9 tot 10 maanden	3	2,05
11 tot 12 maanden	1	0,68
14 tot 15 maanden	3	2,05
15 tot 16 maanden	1	0,68
16 tot 17 maanden	1	0,68
19 tot 20 maanden	1	0,68
22 tot 23 maanden	2	1,37
24 tot 25 maanden	1	0,68
Totaal	138	100

In 35 % van de dossiers wordt er al een eindverslag overgemaakt aan de verwijzende instantie binnen één maand na de start. Dit zijn doorgaans de dossiers waar er wel contact is geweest met de partijen, maar waar de bemiddeling niet wordt aangevat.

De gemiddelde duur van een bemiddeling bedraagt 4 maanden.

De langste bemiddeling duurde 25 maanden.

Deze tabel is vergelijkbaar met vorig jaar.

Bemiddelingen die meerdere maanden in beslag nemen, zijn doorgaans die dossiers waarin de familiale verzekering van één of meerdere minderjarigen betrokken is en waar de

schadebepaling en/of tussenkomst lange tijd op zich laat wachten. Zowel de partijen als de bemiddelaar kunnen niet anders dan dit standpunt af te wachten. Dit is in veel dossiers problematisch en is niet positief voor het herstel van de partijen t.a.v. elkaar.

6.1.7. Het Provinciaal Vereffeningfonds Limburg

6.1.7.1. Voorstelling

Sinds 5 augustus 1999 is er in de provincie Limburg een Vereffeningfonds.

Dit Vereffeningfonds is opgestart en wordt ondersteund door de bestendige deputatie van de provincie Limburg, meer bepaald door de tweede directie Welzijn.

Het Provinciaal Vereffeningfonds heeft als doel in dossiers van herstelbemiddeling een bijkomende mogelijkheid te bieden, zodat minderjarige daders zelf verantwoordelijkheid kunnen opnemen in het financiële herstel van de schade die ze hebben veroorzaakt.

De werking van het Vereffeningfonds komt er op neer dat een jongere voor het verrichten van vrijwilligerswerk bij een openbare dienst of een humanitaire instelling, een vergoeding krijgt die uitgeschreven wordt op naam van het slachtoffer van het delict.

Door het Vereffeningfonds worden ook tal van betekenisvolle actoren op provinciaal niveau betrokken bij een meer herstelgerichte afhandeling van jeugddelinquentie.

De provinciale begeleidingsgroep van het Vereffeningfonds is samengesteld uit vertegenwoordigers van de provincie, de parketten in Jeugdzaken, de comités voor bijzondere jeugdzorg (CBJ), de sociale diensten bij de jeugdrechtbank, de bemiddelingscommissie, de advocatuur, de voorzieningen Bijzondere Jeugdbijstand, Slachtofferhulp, het Justitiehuis, de justitie - antenne Genk en het Ondersteuningsteam Migranten Bijzondere Jeugdzorg (OBJ).

In 2007 werd dit uitgebreid met een vertegenwoordiger van de Gezinsbond (invalshoek ouders) en het provinciale CLB (invalshoek jongeren).

De begeleidingsgroep wordt aangevuld met enkele niet – stemgerechtigde leden:

de coördinator van BAAL, een staflid van de vzw OSBJ - herstelgerichte afhandeling van jeugddelinquentie en een vertegenwoordiger van de academische wereld, zijnde Joke Maes van de KHLim (Katholieke Hogeschool Limburg).

Sinds 2007 is mevrouw Erika Thijs (gedeputeerde van Welzijn en Gezondheid) voorzitter van het Vereffeningfonds. Vanuit de directie Welzijn is mevrouw Cathérine Klimenko verantwoordelijke voor het Provinciale Vereffeningfonds, samen met William Vananderoye.

De begeleidingsgroep kwam samen op 31 mei 2010

De agenda van deze samenkomst bestond uit volgende punten:

- goedkeuring verslag 2009,
- goedkeuring jaarverslag 2009,
- cijfergegevens BAAL 2009,
- stand van zaken IPRO,
- herstelfonds,
- update ledenlijsten,
- varia en rondvraag (waaronder stand van zaken wetenschappelijk onderzoek).

Het Provinciaal Vereffeningfonds stelde drie actiepunten voor, te verwezenlijken in 2010 namelijk:

1. Kennismaking met de algemene werking van BAAL en herstelbemiddeling in het bijzonder.
2. Bevraging van de andere fondsen in Vlaanderen
3. Organiseren van een vorming voor advocatuur/consulenten

Op 02/09/10 vond de kennismaking plaats op de locatie van BAAL. Cathérine Klimenko en Ann Janssen (kabinet van de gedeputeerde) kwamen kennismaken met de bemiddelaars.

Op het comité V van 13 oktober en 22 november werden de resultaten besproken van de bevraging van alle vereffeningfondsen. De bedoeling is om de werking in Limburg te toetsen aan die van de andere provincies en hieruit eventueel te komen tot een aanpassing van de werking of de samenstelling van de stemgerechtigde leden.

In het kader van een vorming aan advocatuur werden de eerste stappen gezet in de voorbereiding. De leden van team herstelbemiddeling engageren zich mee in het verwezenlijken van deze doelstellingen. Dit zal zijn vervolg kennen in 2011.

De raad van beheer van het Vereffeningfonds, genaamd comité V, is het orgaan dat gemachtigd is om aanvragen voor tussenkomst van het Vereffeningfonds al dan niet goed te keuren en om de bedragen uit te keren na geleverde prestaties.

Het comité V bestaat uit vertegenwoordigers van dezelfde diensten die zich engageren in de begeleidingsgroep.

In 2010 kwam het comité V samen in functie van aanvragen op:
01/02, 22/03, 31/05, 10/08 en 22/11.

6.1.7.2. Werking en procedure

De aanvraag voor tussenkomst moet kaderen in een herstelgericht proces tussen dader en slachtoffer en gebeurt op verzoek van de betrokken jongere die op het moment van de feiten minderjarig was. Heel concreet kan een aanvraag in het kader van herstelbemiddeling of HERGO, respectievelijk begeleid door een bemiddelaar of een moderator.

De partijen bespreken op welke manier de schade aan het slachtoffer zal worden hersteld. Vaak maakt de vergoeding van de schade deel uit van de overeenkomst. Hier zijn meerdere mogelijkheden.

Komt de familiale verzekering tussen en moet het bedrag van de vrijstelling nog betaald worden?

Betalen de ouders de schadevergoeding?

Zal de jongere zelf de schade vergoeden met zijn zakgeld of inkomsten van zijn leercontract, vakantiewerk, ...?

Naast deze mogelijkheden kan de jongere ook opteren om een aanvraag te doen bij het Provinciale Vereffeningfonds. Het Vereffeningfonds biedt de mogelijkheid aan de minderjarige om vrijwilligerswerk te verrichten om zo het slachtoffer zelf te kunnen vergoeden. De vergoeding kan nooit meer bedragen dan het bedrag dat de jongere vermeldt in zijn aanvraag. Tegenover elk uur gepresteerd vrijwilligerswerk biedt de provincie een bedrag. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd. In 2009 was dat bedrag € 6,07 per uur.

De bemiddelaar bespreekt dit met de jongere en zijn ouders, maar ook met het slachtoffer. Het slachtoffer moet instemmen met de procedure. Als aan deze voorwaarde is voldaan, kan de aanvraag worden voorbereid. In de aanvraag wordt enkel de voornaam, leeftijd en woonplaats van de minderjarige aanvrager vermeld.

De jongere schrijft een (handgeschreven) brief, waarin hij uitlegt waarom hij de schade zelf wil vergoeden en waarom hij dat via het fonds wil doen. Ook aan de ouder(s) wordt gevraagd om via een briefje te melden waarom zij achter deze keuze staan en waarom ze voor deze optie hebben gekozen.

De bemiddelaar bereidt de anonieme aanvraag voor aan de hand van het aanvraagformulier. De aanvraag moet bestaan uit deze vaste punten:

- ✓ korte omschrijving van de feiten,
- ✓ bemiddelingsverloop + overeengekomen schadebedrag,
- ✓ standpunt slachtoffer,
- ✓ standpunt van de familiale verzekering,
- ✓ de persoonlijke brief van de jongere,
- ✓ de persoonlijke brief van de ouder(s).

De bemiddelaar is persoonlijk aanwezig op het comité V en legt de aanvraag voor.

De stemgerechtigde leden van het comité V bespreken de aanvraag en beslissen vervolgens of ze al dan niet wordt goedgekeurd. De beslissing wordt schriftelijk meegedeeld via het aanvraagformulier. Een weigering wordt gemotiveerd.

Als de aanvraag (en het gevraagde bedrag) wordt goedgekeurd, wordt bepaald op basis hoeveel uren vrijwilligerswerk er moeten gepresteerd worden om het aangevraagde bedrag te kunnen verdienen.

De jongere en zijn ouder(s) kunnen zelf op zoek gaan naar een prestatieplaats in de non - profit, maar doorgaans gebeurt dit met ondersteuning van de bemiddelaar. Er wordt een overeenkomst opgemaakt tussen de jongere, zijn ouder(s), de prestatieplaats en de bemiddelaar waarin alle afspraken worden vastgelegd. Na beëindiging van de werkprestatie maakt het Vereffeningfonds van de provincie Limburg het geld over aan BAAL. De schadevergoeding wordt aan het slachtoffer overgemaakt volgens de gemaakte afspraken in de overeenkomst.

6.1.7.3. Dossiers behandeld in 2010

Onderstaande tabellen behandelen de aanvragen bij het Vereffeningfonds uit de periode 01/01/2010 tot 31/12/2010.

TABEL 23. AANTAL AANVRAGEN IN 2010 VOLGENS HET GESLACHT VAN DE AANVRAGERS

Geslacht	Aantal daders
Mannelijk	6
Vrouwelijk	0
Totaal	6

In 2010 hebben 6 daders een aanvraag gedaan bij het Provinciaal Vereffeningfonds. In 2009 waren dit 8 daders.

TABEL 24. DE BEDRAGEN VAN DE AANVRAGEN

Totaal bedrag goedgekeurd door Comité V in 2010	€ 1176,31
Kleinste goedgekeurd bedrag	€ 75,00
Grootste goedgekeurd bedrag	€ 400
Gemiddeld goedgekeurd bedrag	€ 196,05
Totaal uitbetaald bedrag	€ 726,94

Het gemiddeld goedgekeurd bedrag bedraagt dit jaar 196,06 euro. Dit bedrag is het laagste sinds 2005.

Er is een verschil tussen het totaalbedrag dat goedgekeurd is en het totaalbedrag dat effectief uitbetaald is. Dit verschil kan verklaard worden door het feit dat twee jongeren hun werkprestatie eind 2010 nog niet hadden beëindigd. Bovendien had één jongere zijn werkprestatie verbroken en één jongere had zijn uren niet volledig uitgevoerd.

Sinds de start van het Provinciaal Vereffeningsfonds in 2000 zien we dat het gemiddeld betaald bedrag 120,05 euro bedraagt. In 2010 zitten we met de gemiddelde uitbetaling van 181,74 euro lager als vorig jaar wat toen wel een piekjaar kende. Het totaal uitbetaalde bedrag van 726,94 euro ligt lager dan het jaargemiddelde over de tien jaren heen (1527,93 euro).

TABEL 25. LEEFTIJD AANVRAGERS

Jongste – oudste – gemiddeld	Leeftijd
Jongste	12
Oudste	15
Gemiddeld	14

De gemiddelde leeftijd vorig jaar bedroeg 16 jaar.

TABEL 26. AARD VAN DE FEITEN GEPLEEGD DOOR DE AANVRAGERS

Aard van de feiten	Aantal aanvragen
Beschadigingen	4
Diefstal	2
Totaal	6

6.2. HERGO (Herstelgericht Groepsoverleg)

6.2.1. Omschrijving en doelstelling

Het herstelgericht groepsoverleg (HERGO) is een samenkomst van de minderjarige dader en het slachtoffer, elk met hun achterban. Zij gaan op zoek naar een oplossing voor de gevolgen van het delict.

Dit gebeurt onder leiding van een onpartijdige moderator en in aanwezigheid van een politieambtenaar. De advocaat van beide partijen, alsook de consulent van de jongere mag op het overleg aanwezig zijn.

De achterban bestaat uit steunfiguren zoals: ouders, familieleden, vertrouwenspersonen uit de onmiddellijke omgeving, ... De partijen kiezen zelf wie ze meebrengen ter ondersteuning.

Als de partijen een akkoord bereiken, wordt dit neergeschreven in een intentieverklaring. Deze intentieverklaring bevat de stappen die de jongere zal ondernemen om de materiële en/of morele schade te herstellen voor het slachtoffer en/of de maatschappij en om verdere feiten in de toekomst te vermijden.

Doelstellingen van een HERGO

Een HERGO biedt aan *het slachtoffer* een mogelijkheid om duidelijk te maken wat de feiten betekend hebben en/ of wat de eventuele gevolgen hiervan zijn (geweest). Door een ontmoeting met de dader kan hij meer vernemen over de jongere en zijn achtergrond en antwoorden krijgen op zijn vragen. Het slachtoffer wordt actief betrokken bij het zoeken naar een vorm van herstel.

De dader krijgt door deelname aan HERGO de kans om beter te begrijpen wat de gevolgen zijn van zijn gedrag. Gesteund door zijn achterban, dient hij *zelf* een oplossing te zoeken om zijn fout zo goed mogelijk te herstellen. De jongere kan op die manier verantwoordelijkheid opnemen voor de feiten en een voorstel doen om in de toekomst herhalingen ervan te vermijden.

In de (her)nieuw(d)e jeugdwet werd HERGO opgenomen als volwaardig herstelrechtelijk aanbod op jeugdrechtsbankniveau.

6.2.2. Profiel

Het profiel heeft enkele wijzigingen ondergaan. De gewijzigde wet op de jeugdbescherming en het arrest van het hof van beroep (arrest 50/2008) over elementen uit deze wet, deden ons deze wijzigingen doorvoeren.

Ten eerste wordt er geen minimumleeftijd meer weerhouden, waar we deze vroeger legden op 12 jaar. De wet vermeldt geen minimumleeftijd en zo is er geen juridische reden om deze te behouden. We vinden het wel belangrijk dat de minderjarige actief betrokken moet kunnen worden in de HERGO en dit volgens zijn eigen mogelijkheden. Bij jonge kinderen zijn het vaak de ouders die het voortouw nemen en is het moeilijk(er) om ook de minderjarige actief te betrekken. Vanaf de leeftijd van 12 jaar is de kans al groter dat het kind beseft waarover het gaat en de kans krijgt om inbreng te hebben in de HERGO.

Ten tweede stelt het hof van beroep dat het niet langer moet zijn vastgesteld dat er ernstige aanwijzingen zijn van schuld en dat de minderjarige zijn betrokkenheid niet ontkent. Men

stelt verder dat, gezien de minderjarige uitdrukkelijk moet instemmen zonder voorbehoud, de betwisting van de feiten een contra-indicatie kan zijn voor een oriëntering naar HERGO. Een minderjarige die de feiten ontkent of betwist kan in principe het voorstel tot HERGO krijgen, maar de jeugdrechter kan de ontkenning of betwisting ook zien als een gegronde reden om dit niet te doen.

In de praktijk zien we dat een HERGO met een minderjarige die de feiten ontkent of ernstig betwist niet werkbaar is.

Het profiel bestaat uit de volgende elementen:

De delicten:

- alle misdrijven met uitzondering van loutere drugdelicten komen in aanmerking;
- druggerelateerde feiten worden wel opgenomen;
- er is sprake van een aanwijsbaar slachtoffer;
- er is een aanwijsbare vorm van schade;
- de schade is van materiële en/ of financiële en/ of morele aard.

De jongere:

- is minderjarig op het ogenblik van de feiten;
- woont in Limburg;
- is bereid mee te werken.

De verwijzer:

- de jeugdrechtbank.

Er zijn ook bijkomende elementen die bepalen of een HERGO kan plaatsvinden. Deze elementen worden onderzocht door de moderator.

- ✓ De steunfiguren: mensen uit de onmiddellijke omgeving van de jongere die hem op een constructieve wijze willen bijstaan in het groepsoverleg (ouders, familieleden, leerkrachten, opvoeders, ...).
- ✓ Het slachtoffer:
 - rechtstreekse betrokkenheid: persoonlijk willen participeren aan het groepsoverleg;
 - onrechtstreekse betrokkenheid: een inbreng/ vertegenwoordiging via derden of via brief, videoboodschap, telefoon, ...;
 - geen betrokkenheid (keuze om op geen enkele wijze te participeren): in dit geval is HERGO niet mogelijk.

6.2.3. Procedure aan de hand van een praktijkvoorbeeld

Aan de hand van het volgende praktijkvoorbeeld willen we een concreter beeld geven van een HERGO. De namen en data zijn fictief en de feiten werden aangepast.

Feiten

Twee jongens stappen op 26 februari een apotheek in Houthalen binnen en vragen er een doosje aspirines. Wanneer de apothekeres afrekent, haalt Bram (17 jaar) een (nep)pistool boven en houdt haar onder schot. Pieter (19 jaar) beveelt de apothekeres de kassa open te maken en hij rooft de inhoud ervan. Terwijl de apothekeres onderuit op de grond zakt van schrik, vluchten beide jongens weg. Enkele dagen later worden ze gevat door de politie.

Aanmelding

Op 1 maart wordt de minderjarige Bram voorgeleid bij de jeugdrechter. Omdat het de eerste keer is dat Bram feiten pleegt, stelt de jeugdrechter hem onder toezicht van de sociale dienst van de jeugdrechtbank. Hij krijgt een HERGO voorgesteld. Bram stemt met het voorstel in en krijgt op 5 maart van de jeugdrechter per brief een bevestiging. Daarin staat dat hij binnen de 8 dagen contact dient op te nemen met BAAL.

De apothekeres, Vera (38 jaar), wordt door de jeugdrechter eveneens op 5 maart schriftelijk in kennis gesteld van het HERGO-aanbod. Als ze hierop wenst in te gaan, heeft ze 8 dagen de tijd om contact op te nemen met BAAL. In deze brief wordt Vera ook gemeld dat ze steeds raad mag inwinnen bij een advocaat en zich door hem mag laten bijstaan.

Op BAAL ontvangen we – tegelijkertijd met de twee betrokken partijen – een afschrift van de beschikking via de sociale dienst van de jeugdrechtbank. Bij dit afschrift zijn kopies gevoegd van de brieven aan dader en slachtoffer. Op die manier weten we dat Bram en Vera ons binnen een termijn van 8 dagen kunnen contacteren. De moderator brengt de co-moderator op de hoogte van het nieuwe dossier en samen maken ze afspraken over de verdere aanpak en de stappen die gezet zullen worden.

Eerste contactname

De moeder van Bram contacteert ons op 6 maart. Ze geeft aan dat ze opgelucht is dat Bram door de jeugdrechter niet meteen naar de gesloten instelling van Mol werd gestuurd, maar de kans krijgt om deel te nemen aan HERGO. Ze hoopt dat Bram zich hierdoor meer bewust wordt van de gevolgen van zijn gedrag. We maken een afspraak voor een eerste gesprek, dat zal plaatsvinden bij Bram thuis op 9 maart. De moderator vraagt dat minstens één van beide ouders bij het gesprek aanwezig is, omdat Bram minderjarig is en de ouders dus burgerlijk verantwoordelijk voor hem zijn.

(Als Bram ons niet zou contacteren of zou aangeven niet te willen meewerken, kan de HERGO niet plaatsvinden. BAAL brengt hiervan via een verslag de jeugdrechter op de hoogte, die vervolgens een nieuwe beslissing neemt.)

Na 8 dagen is er geen reactie gekomen van het slachtoffer. We schrijven daarom zelf een brief met de mededeling dat we nog geen reactie van haar ontvangen hebben en dat ze opnieuw 8 dagen de tijd krijgt om ons te contacteren. Bij de brief voegen we een folder van HERGO.

Op 15 maart krijgen we een telefoontje van Vera. Ze vertelt ons dat ze enorm twijfelt over het HERGO-aanbod en niet weet of ze eraan kan deelnemen. De feiten hebben een grote weerslag op haar. Ze is erg kwaad en weet niet of ze de dader(s) opnieuw onder ogen wil komen. Ze geeft aan open te staan voor een verkennend gesprek om meer informatie over het verloop van een HERGO te krijgen. Er wordt een afspraak gemaakt voor een huisbezoek op 19 maart.

De eerste huisbezoeken

De bedoeling van huisbezoeken is om dader en slachtoffer zo goed mogelijk te laten kennismaken met het HERGO-aanbod. Beide partijen worden geïnformeerd over de doelstellingen en het verloop van de HERGO. De moderator gaat na of beiden met deze

afhandelingsvorm akkoord gaan en zoekt samen met hen naar personen die op de HERGO-bijeenkomst willen aanwezig zijn en hen steunen.

Huisbezoek bij de minderjarige dader Bram en zijn ouders

Bij aankomst wordt de moderator ontvangen door Bram en beide ouders. Bram vraagt of zijn broer Kris (19 jaar) bij het gesprek aanwezig mag zijn. Omdat Bram hier blijkbaar belang aan hecht, vindt de moderator dit goed.

Nadat de moderator zich heeft voorgesteld, geeft hij uitleg over HERGO. Hij schetst de bedoeling en het verloop ervan.

Achteraf polst de moderator Bram naar zijn verhaal en hij vraagt hem te vertellen wat er gebeurd is. Hij achterhaalt ook of Bram de feiten erkent. Wanneer die de feiten zou ontkennen, kan er immers geen HERGO plaatsvinden.

Bram bekent de feiten en geeft aan dat hij hiervoor verantwoordelijkheid wenst op te nemen. Het lijkt hem niet gemakkelijk om het slachtoffer te ontmoeten, maar hij wil zich graag excuseren voor wat er gebeurd is. Hij is ook bereid haar vragen te beantwoorden en te bekijken hoe hij haar verwachtingen kan inlossen. Brams ouders geven aan enorm teleurgesteld te zijn in hem, maar willen hem steunen bij de HERGO.

Tot slot gaat de moderator samen met Bram en zijn ouders op zoek naar steunfiguren. Bram geeft aan dat hij zowel zijn broer, met wie hij een heel goede band heeft, als zijn tante bij het gesprek aanwezig wil hebben. Aan Kris wordt de vraag meteen voorgelegd. Hij heeft Bram opgevangen na de feiten. Bram heeft hem alles verteld over de feiten en hoe hij zich daarbij voelde. Kris is graag bereid om zijn broer zowel tijdens de HERGO-bijeenkomst als na afloop ervan zo goed mogelijk te ondersteunen.

De moderator vraagt de contactgegevens van de tante en spreekt af dat hij haar zal contacteren.

De vader van Bram meldt dat ze met hun advocaat hebben afgesproken dat die niet op de HERGO-bijeenkomst aanwezig is. Achteraf willen ze wel de intentieverklaring (en de overeenkomst met de financiële afspraken tussen dader en slachtoffer) aan hem voorleggen en met hem bespreken.

Bij het einde van het bezoek spreekt de moderator met Bram en zijn ouders af dat hij opnieuw contact met hen zal opnemen, nadat hij ook het slachtoffer gesproken heeft. Ook schetst hij het verdere verloop van de voorbereiding: hij zal de politie contacteren om te bespreken welke inspecteur op de bijeenkomst aanwezig zal zijn.

Er wordt al bepaald dat de HERGO-bijeenkomst op BAAL, een neutrale locatie, zal plaatsvinden, als het slachtoffer wil meewerken aan de HERGO. De concrete datum zal later telefonisch afgesproken worden in overleg met alle betrokkenen. Bram vraagt om de bijeenkomst op een avond te plannen, omdat hij overdag naar school gaat.

Huisbezoek bij Vera, het slachtoffer

Op 19 maart bezoekt de moderator Vera. Zij werd als apothekeres het slachtoffer van dit delict.

Net zoals bij Bram geeft de moderator meer uitleg over HERGO en het verloop ervan.

Vera vertelt erg onder de indruk te zijn van de feiten. Ze is met tal van vragen achtergebleven, maar weet niet of ze die rechtstreeks aan Bram wil stellen. Ze vraagt of op de

HERGO beide daders aanwezig zullen zijn. De moderator legt uit dat de andere dader meerderjarig is. Hij kan hierdoor geen HERGO voorgesteld krijgen en zijn dossier zal een andere gerechtelijke afhandeling krijgen.

Vera wil vermijden dat de dader in de toekomst opnieuw gelijkaardige feiten pleegt. Daarom lijkt ze uiteindelijk zichzelf te overtuigen om deel te nemen. Haar partner Jan, die bij het gesprek aanwezig is, bevestigt haar redenering en belooft haar bij te staan. Met de moderator wordt afgesproken dat ze voorafgaandelijk aan de HERGO-bijeenkomst nog contact zullen opnemen met hun advocaat voor bijkomend advies. De moderator stelt dat de advocaat altijd contact mag opnemen met BAAL, als hij vragen heeft over de HERGO en het verloop ervan.

Wanneer de moderator vraagt naar eventuele andere steunfiguren, geeft Vera aan dat die voor haar overbodig zijn. De moderator legt uit wie er verder op de HERGO aanwezig zal zijn: Bram, zijn ouders, broer en eventueel zijn tante. De advocaat van Bram zal er niet zijn. Tot slot licht de moderator de rol toe van de aanwezige politie-inspecteur. Die zal er zijn om de feiten voor te lezen en hiervan erkenning te vragen. Daarna zal hij blijven als vertegenwoordiger van de samenleving.

Vera en haar partner gaan akkoord met BAAL als voorgestelde locatie voor de bijeenkomst. Vera maakt de moderator erop attent dat de apotheek 's avonds sluit om 18u30 en zij zich dus pas vanaf dat moment kan vrijmaken.

Verdere voorbereiding

Na beide huisbezoeken besluit de moderator – in overleg met de co-moderator – dat de HERGO kan plaatsvinden. Ze treffen samen alle verdere voorbereidingen. Zo wordt de tante van Bram gecontacteerd, zij zegt haar aanwezigheid en engagement op de HERGO toe. Ook een inspecteur van de lokale politie van Houthalen wordt telefonisch gecontacteerd. Voor hem is het de eerste keer dat hij aan een HERGO zal deelnemen. Hij ziet dit haalbaar en vindt het interessant, maar wil graag vooraf goed geïnformeerd worden over zijn specifieke rol. De moderator en co-moderator maken een afspraak voor een gesprek op het politiekantoor in Houthalen om zijn rol te verduidelijken. Als moment voor de HERGO-bijeenkomst lijkt een donderdagavond het best voor hem.

Op 23 maart krijgt de moderator een telefoontje van Vera's advocate. Zij vertelt dat ze opgebeld werd door Vera i.v.m. haar deelname aan HERGO. Omdat HERGO de voorbije jaren als wetenschappelijk experiment heeft gelopen en pas sinds kort bij wet werd opgenomen, vraagt ze meer informatie, want voor haar is HERGO nog vrij onbekend. Aan het einde van het telefoongesprek stelt ze dat ze haar cliënte zal aanmoedigen om hieraan deel te nemen, maar ze wenst zelf niet aanwezig te zijn. Ze wil het initiatief vooral laten aan de partijen, maar wel betrokken blijven bij het eindresultaat (de intentieverklaring en overeenkomst).

In samenspraak met alle partijen wordt de samenkomst op donderdag 5 april om 19u30 vastgelegd.

De moderator bevestigt deze datum schriftelijk aan iedereen en vermeldt eveneens alle aanwezigen en hun hoedanigheid.

HERGO-bijeenkomst

Op donderdagavond zijn de moderator en co-moderator als eersten aanwezig. Even later komt Bram aan samen met zijn ouders en broer. De co-moderator verwelkomt hen en vraagt hen even te wachten in een afzonderlijke ruimte. Omstreeks 19u20 is de tante van Bram er ook. De moderator neemt haar en Kris nog even apart voor een kort voorbereidend woordje over hun rol als achterban voor Bram. De co-moderator verwelkomt de politie-inspecteur, wanneer die enkele minuten later aankomt en beantwoordt zijn laatste vragen over het verloop.

Even vóór 19u30 wordt er opnieuw aangebeld. Vera en Jan komen toe. Ze worden verwelkomd in het gesprekslokaal, waar vervolgens iedereen gaat zitten op de voorziene plaatsen.

De moderator verwelkomt iedereen. Hij stelt zich nog eens kort voor en vraagt alle aanwezigen hetzelfde te doen. Verder geeft hij een woordje uitleg over zijn rol als gespreksleider en over die van de co-moderator. Hij licht het verloop van het gesprek toe en maakt hierbij nog een aantal praktische afspraken. Tot slot vertelt hij meer over de rol van de politie-inspecteur en geeft het woord dan aan hem.

De inspecteur leest de feiten voor waarop de HERGO betrekking heeft. Dan vraagt hij aan Bram of die deze feiten erkent. Met gebogen hoofd beantwoordt Bram deze vraag positief en hij erkent zijn verantwoordelijkheid hierin.

Vervolgens laat de moderator het slachtoffer aan bod komen. Vera neemt aarzelend het woord en vertelt welke gevolgen de feiten voor haar gehad hebben. Ze stelt vervolgens concrete vragen aan Bram. Via zijn antwoorden komt het gesprek op gang.

Dan is het tijd om te focussen op de mogelijkheden tot herstel. Vera geeft uiting aan haar verwachtingen. Dan volgt het privé-overleg. Terwijl Vera en Jan de kans krijgen om even op adem te komen tijdens een pauze, staat Bram – samen met zijn achterban – voor de taak om een intentieverklaring op te stellen. Hierbij dienen ze na te denken over de stappen die Bram zal ondernemen om de schade bij het slachtoffer en de maatschappij te herstellen en over wat hij zal ondernemen om in de toekomst gelijkaardige feiten te vermijden.

Na afloop van het privé-overleg wordt de HERGO verdergezet. De moderator vraagt Bram om zijn plan naar voren te brengen. Bij de voorstelling van de intentieverklaring wordt zowel de mening gevraagd van het slachtoffer als van de politie-inspecteur.

De co-moderator maakt minutieus verslag van alles wat er gezegd wordt en probeert alle acties zo concreet mogelijk te omschrijven. Hij noteert ook telkens de perso(o)n(en) die er engagementen in opne(e)m(t)en. De financiële afspraken die er gemaakt worden tussen dader en slachtoffer, zullen in een aparte overeenkomst worden opgenomen.

Nadien wordt weer het woord genomen door de moderator. Hij rondt de HERGO-samenkomst af door de verdere procedure toe te lichten. Hij sluit af met dank aan de partijen voor hun inzet. Om 22u30 gaat iedereen naar huis.

Intentieverklaring en overeenkomst

Enkele dagen later staan de intentieverklaring en de overeenkomst op papier. De co-moderator bezorgt vervolgens beide documenten aan alle betrokken partijen. Dader en slachtoffer krijgen nu de nodige tijd om de gemaakte afspraken aan hun advocaat voor te leggen en zijn advies te vragen. Nadat ze BAAL op de hoogte hebben gebracht van hun akkoord, worden de definitieve documenten ter ondertekening verstuurd. De

intentieverklaring moet ondertekend worden door alle personen die er een engagement in opnemen, terwijl de overeenkomst enkel getekend moet zijn door Bram en zijn ouders enerzijds en het slachtoffer anderzijds.

Wanneer de co-moderator de ondertekende documenten ontvangt, worden ze opgestuurd naar de jeugdrechter ter homologatie. Ook de consulent van de sociale dienst van de jeugdrechtbank ontvangt een kopie. De globale opvolging van de intentieverklaring en de overeenkomst berust bij de consulent.

Door de homologatie bekrachtigt de jeugdrechter wat overeengekomen werd tussen dader en slachtoffer. Hij gaat na of de gemaakte afspraken niet indruisen tegen de openbare orde, maar de inhoud kan door hem niet gewijzigd worden.

Uitvoering

Na de homologatie worden dader en slachtoffer hiervan op de hoogte gebracht, zodat de woorden uit de overeenkomst en de intentieverklaring omgezet kunnen worden in daden. Bram dient vanaf nu de afspraken uit te voeren binnen de vooropgestelde termijn.

Aan het einde van deze termijn doen de moderator en co-moderator nog een afsluitend huisbezoek bij dader en slachtoffer. Ze bespreken met de partijen in welke mate de gemaakte afspraken en engagementen werden uitgevoerd. Hiervan brengen ze de jeugdrechter op de hoogte via een uitvoeringsverslag, opdat deze een (eind)beslissing kan treffen.

In bovenstaand praktijkvoorbeeld wordt verwezen naar de mogelijke aanwezigheid van een advocaat, een politie-inspecteur en een consulent van de sociale dienst van de jeugdrechtbank op een HERGO.

Zoals gedurende het wetenschappelijk experiment blijft het ook nu nog zoeken naar de specifieke rol die deze professionele actoren kunnen vervullen tijdens een HERGO-bijeenkomst.

6.2.4. Overleg

Deelname aan intervisie HERGO

Femke Hermans en Ilse Dautzenberg namen op 19 januari, 25 mei en 16 november deel aan de intervisie rond HERGO in Brussel. Op 18 maart nam Ilse eveneens deel aan de intervisie.

Deelname congres

Ilse Dautzenberg nam op 14 en 15 september deel aan het driedaags seminarie 'Conferencing: a way forward for restorative justice in Europe'. Dit seminarie werd georganiseerd door 'Europeum Forum for Restorative Justice' en vond plaats in Leuven.

6.2.5. Team HERGO

6.2.5.1. De samenstelling van het team

Het team HERGO bestond in 2010 uit volgende personen:

Ilse Dautzenberg (Methodisch verantwoordelijke)

Dirk Roussard (tot februari 2010)

Femke Hermans (vanaf februari 2010)

6.2.5.2. Kwaliteitsvol werken:

* 'Ik – Wij – Taak' team gesprekken volgens TGI – model :

Uit de teamevaluatie kwamen volgende actiepunten voor 2011 naar voor:

- Opmaak duidelijk functieprofiel van methodisch verantwoordelijke
- Teamoverleg plannen en structureren (niet enkel voor dossierbespreking, maar tevens voor volgende punten: voorbereiding intervisie - themabespreking met herstelbemiddeling - andere acties verder uitwerken - draaiboek verder uitwerken - tussentijds en jaarverslag opstellen - etc.). Vanaf januari 2011 wordt dit driewekelijks gepland om na 4 maanden deze regelmaat te evalueren.
- Bredere uitwisseling met interne en externe collega's
- Aanspreekpunten zoeken binnen politie: inforonde plannen bij politie om elkaar beter te leren kennen en politie te informeren over bestaan van HERGO en hun (mogelijke) rol in hierin
- Werken aan (blijvende) bekendmaking bij consulenten en advocaten.
- (Aangevatte) bespreking houden rond brieven die verstuurd worden naar de partijen met het aanbod HERGO met consulenten/ griffie
- Zoeken naar een manier om hele BAAL-team met HERGO te laten kennismaken

6.2.6. De praktijk van HERGO: dossiers

De onderstaande tabellen geven een overzicht van de dossiers die in het jaar 2010 bij BAAL werden aangemeld. De dossiers HERGO situeren zich altijd op niveau van de jeugdrechtbank. In deze dossiers stelden de jeugdrechters door middel van een beschikking of vonnis de minderjarigen onder toezicht van de sociale dienst van de jeugdrechtbank en ze legden hen een aantal voorwaarden op. Eén daarvan was:

“deelnemen aan een herstelrechtelijk aanbod, namelijk het volgen van een herstelgericht groepsoverleg”.

De jeugdrechter laat een afschrift van zijn beslissing inzake HERGO toekomen op BAAL. Een nieuw dossier wordt echter pas als aangemeld beschouwd, wanneer op BAAL de kopieën toekomen van de brieven die aan de betrokken partijen, zijnde aan dader(s) en zijn ouder(s) alsook aan slachtoffer(s) en eventueel de ouder(s) worden verstuurd met het voorstel tot deelname aan een HERGO, vergezeld van een begeleidend schrijven.

Het dossier wordt opgenomen door Femke Hermans en Ilse Dautzenberg en dit afwisselend in de rol van moderator en co-moderator.

TABEL 1. AANTAL DOSSIERS

Deze tabel gaat over dossiers waarin gewerkt werd tussen 01/01/2010 en 31/12/2010.

	Niet opge-start	Afge-sloten	Lopend	Stop-gezet	Totaal
Aangemeld voor 01/01/2010	0	0	0	0	0
Aangemeld tussen 01/01/2010 en 31/12/2010	3	0	2	0	5
Totaal	3	0	2	0	5

Tabellen 2 t.e.m. 11 handelen over de 5 dossiers die zijn aangemeld in 2010.

TABEL 2. ARRONDISSEMENT DADERS

Arrondissement	Aantal	%	Vonnis of beschikking
Hasselt	0	0	
Tongeren	5	100	5 beschikkingen
Totaal	5	100	5 beschikkingen

TABEL 3. LEEFTIJD DADERS

Leeftijd bij de feiten	Aantal	%
16	2	40
17	3	60
Totaal	5	100

TABEL 4. ETNISCHE AFKOMST DADERS

Etnische afkomst	Aantal	%
Belgisch	2	40
Marokkaans	2	40
Turks	1	20
Totaal	5	100

TABEL 5. GESLACHT DADERS

Geslacht	Aantal	%
Mannelijk	4	80
Vrouwelijk	1	20
Totaal	5	100

TABEL 6. STATUUT SLACHTOFFERS

Statuut slachtoffers	Aantal	%
Natuurlijk persoon	10	71,42
Rechtspersoon	4	28,58
Totaal	14	100

TABEL 7. LEEFTIJD SLACHTOFFERS IN GROEPEN

Leeftijd bij de feiten	Aantal	%
< 18	1	7,14
18-25	4	28,58
26-40	1	7,14
41-65	2	14,28
> 65	1	7,14
[Geen leeftijd]	5	35,72
Totaal	14	100

In de categorie 'geen leeftijd' zitten zowel de 4 rechtspersonen als 1 slachtoffer uit een dossier waarvan we de leeftijd niet doorgekregen hebben.

TABEL 8. ETNISCHE AFKOMST SLACHTOFFERS

Etnische afkomst	Aantal	%
(leeg)	4	28,58
Belgisch	5	35,72
Italiaans	1	7,14
Indisch	1	7,14
Niet bevraagd	3	21,42
Totaal	14	100

De categorie ‘leeg’ verwijst naar het aantal rechtspersonen. De categorie ‘niet bevraagd’ verwijst naar het aantal natuurlijke personen waarvan we de etnische afkomst niet konden bevragen.

TABEL 9. GESLACHT SLACHTOFFERS

Geslacht	Aantal	%
(leeg)	4	28,58
Mannelijk	4	28,58
Vrouwelijk	6	42,84
Totaal	14	100

De categorie (leeg) met 4 eenheden wordt gevormd door de rechtspersonen.

TABEL 10. OVERZICHT AANTAL DADERS EN SLACHTOFFERS PER HERGO – DOSSIER

	Aantal daders	Aantal slachtoffers	Aantal slachtoffers die deelnemen	Aantal slachtoffers aanwezig op de HERGO – bijeenkomst
Dossier 1	1	1	0	Nvt
Dossier 2	1	1	1	1
Dossier 3	1	4	1	Nog niet geweten op 31/12/2010
Dossier 4	1	6	0	Nvt
Dossier 5	1	2	0	Nvt

Nvt = niet van toepassing (aangezien het dossier niet werd opgestart)

TABEL 11. AARD VAN DE FEITEN

Aard van de feiten	Maatregel	Verwijzer	Totaal aantal jongeren
Opzettelijke slagen en verwondingen	HERGO + 30u GD+ LP SIB-M	T	1
	HERGO + 30u GD	T	1
Opzettelijke slagen en verwondingen + bedreigingen	HERGO + 30u GD + LP SIB-M	T	1
Gewapende overvallen + diefstal in woning	HERGO	T	1
Gewapende overvallen + diefstal met braak	HERGO	T	1
Totaal		5 Tongeren	5

Meer uitleg over de combinaties is terug te vinden bij het punt 6.8. aangaande de combinatiedossiers.

TABEL 12. PERIODES

De onderstaande tabellen gaan over de dossiers die zijn afgesloten in de periode van 01/01/2010 tot 31/12/2010, zijnde drie dossiers.

Tabel 12.a. Datum van uitspraak maatregel - datum van aanmelding

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	3	%
0 tot 1 maand	2	66,67
1 tot 2 maanden	1	33,33

Een HERGO-dossier wordt als aangemeld beschouwd, wanneer – naast de beschikking of het vonnis – ook de kopieën van de brieven (aan alle partijen met het aanbod tot deelname aan HERGO) toekomen op onze dienst. In vergelijking met 2009 merken we dat in 2010 de brieven sneller verzonden werden en alzo de dossiers ook sneller aangemeld werden.

Tabel 12.b. Datum van aanmelding - datum van eerste contact

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	3	%
0 tot 1 maand	3	100

Tabel 12.c. Datum van aanmelding - datum HERGO – samenkomst

Deze tabel is niet van toepassing aangezien er in geen afgesloten dossier van 2010 een HERGO-samenkomst is doorgegaan.

Tabel 12.d. Datum eerste contact - datum versturen eindverslag naar verwijzer

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	3	%
0 tot 1 maand	0	0
1 tot 2 maanden	1	33,33
2 tot 3 maanden	0	0
3 tot 4 maanden	1	33,33
4 tot 5 maanden	1	33,33

Tabel 12.e. Datum aanmelding - datum versturen eindverslag

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	3	%
0 tot 1 maand	0	0
1 tot 2 maanden	1	33,33
2 tot 3 maanden	0	0
3 tot 4 maanden	0	0
4 tot 5 maanden	1	33,33
5 tot 6 maanden	0	0
6 tot 7 maanden	1	33,33

Alhoewel in deze drie dossiers er geen HERGO werd opgestart, merken we dat er toch vele maanden tussen aanmelding en het versturen van het eindverslag verstrijken. Deze duur is te verklaren doordat twee van deze dossiers meerdere interacties bevatten en het enige tijd vergden voordat duidelijk werd of er al dan niet een HERGO kon opgestart worden.

6.3. Gemeenschapsdienst

6.3.1. Omschrijving en doelstelling

Gemeenschapsdienst is bedoeld voor jongeren die na het plegen van een strafbaar feit voor de jeugdrechter moeten verschijnen. Afhankelijk van de ernst van het delict, de persoonlijkheid en de leeftijd van de minderjarige kan de jeugdrechter de minderjarige ‘gemeenschapsdienst’ opleggen. Deze maatregel kan als voorwaarde verbonden worden aan een ondertoezichtstelling van de minderjarige bij de Sociale Dienst van de jeugdrechtbank, maar kan ook autonoom opgelegd worden.

Gemeenschapsdienst houdt in dat de minderjarige in zijn vrije tijd een aantal uren gaat werken in een openbare dienst of vzw. Het aantal uren wordt steeds door de jeugdrechter bepaald.

Aangezien delicten het veiligheidsgevoel en het algemeen welzijn in de samenleving aantasten, is de samenleving ook slachtoffer en heeft ze dus ook recht op herstel; dit gebeurt dus via een ‘dienst aan de gemeenschap’. Gemeenschapsdienst is ook een vorm van reageren op een norm die overschreden werd, waardoor de norm ‘hersteld’ of opnieuw bevestigd wordt.

Voor de minderjarige is de gemeenschapsdienst een kans om verantwoordelijkheid op te nemen voor de eigen daden. De jongere moet immers zélf een actieve inspanning leveren. Daarnaast is het ook een kans om de schade die de minderjarige aan de samenleving heeft toegebracht, te herstellen.

Ouders zijn burgerlijk verantwoordelijk voor de daden van hun minderjarig kind. In de gemeenschapsdienst zien ze echter dat hun zoon of dochter zelf de verantwoordelijkheid opneemt in het herstel van hun fout.

6.3.2. Profiel

Het profiel bestaat uit meerdere elementen.

De delicten:

- alle misdrijven met uitzondering van louter druggebruik en seksuele delicten komen in aanmerking;

De jongere:

- is minderjarig op het ogenblik van de feiten;
- is minimaal 12 jaar;
- woont in Limburg;
- bekent de feiten of de feiten zijn bewezen.

De verwijzer:

- wordt opgelegd door de jeugdrechtbank als modaliteit bij een onder toezichtstelling; of wordt autonoom opgelegd zonder toezicht van de sociale dienst;
- dit gebeurt bij beschikking (maximaal 30 uren) of bij vonnis (maximaal 150 uren).

6.3.3. Voorstelling aan de hand van een praktijkvoorbeeld

In Lanaken werden een aantal jongeren opgepakt na een vechtpartij tijdens een lokale fuif. Drie jongeren raakten slaags met een andere jongen na een discussie over de vriendin van één van de drie.

Koen was één van hen en kwam voor deze feiten bij de jeugdrechter. De aanklacht luidde: opzettelijke slagen en verwondingen. De jeugdrechter besloot om Koen een gemeenschapsdienst van 40 uren en deelname aan het leerproject “Slachtoffer In Beeld – Minderjarigen” op te leggen.

De jeugdrechter stuurde de opdracht door naar BAAL. In wat hierna volgt, zal het gaan over de manier waarop Koen in de uitvoering van zijn gemeenschapsdienst door BAAL begeleid werd. Ook het leerproject “Slachtoffer In Beeld – Minderjarigen” wordt door BAAL begeleid, maar daar wordt in punt 6.4. op ingegaan.

Nadat de opdracht bij BAAL is toegekomen, wordt het dossier toegewezen aan één van de 5 begeleiders van gemeenschapsdienst. Hij of zij registreert het dossier en schrijft vervolgens een brief naar Koen en zijn ouders waarin een datum wordt voorgesteld waarop de begeleider op huisbezoek zal komen. De brief vermeldt dat dit huisbezoek dient plaats te vinden in aanwezigheid van zowel Koen als minstens één van de ouders.

Tijdens het *huisbezoek* wordt besproken waarom Koen een gemeenschapsdienst heeft opgelegd gekregen. Ook de inhoud van het vonnis of de beschikking komt aan bod.

Allereerst wordt er samen met Koen en zijn ouders stilgestaan rond de feiten; wat is er net gebeurd, hoe komt dat het zo ver gekomen is, ... Vanuit het verhaal van Koen situeert de begeleider hoe het komt dat de jeugdrechter een gemeenschapsdienst oplegde aan Koen. De juridische weg vanaf de feiten tot en met de zitting op de jeugdrechtbank worden kort uitgelegd zodat Koen en zijn ouders weten van waar de maatregel komt. Vervolgens wordt er stilgestaan bij de slachtoffers die gemaakt zijn door het plegen van deze feiten. Zowel het rechtstreekse slachtoffer als de samenleving komen hier aan bod. De begeleider probeert duidelijk te maken dat er veel meer slachtoffers zijn dan louter degenen die rechtstreeks betrokken waren bij de feiten. De ouders van Koen vinden dat zij ook slachtoffers zijn doordat zij tijd hebben moeten vrijmaken om hem te vergezellen naar het politiebureau, de zitting op de jeugdrechtbank, ... Het gevoel van onveiligheid - dat mogelijk heerst bij anderen in de buurt - is een ander gevolg voor de samenleving waar wordt op ingegaan.

Tijdens dit huisbezoek hebben we het ook al over de praktische kant van de gemeenschapsdienst: aangezien de uitvoering zal plaatsvinden in de vrije tijd van de jongere, wordt bekeken wanneer Koen niet naar school moet en op welke plaats hij zichzelf het meest ziet werken. Koen geeft aan dat hij deeltijds onderwijs doet en de richting tuinbouw volgt. De ouders van Koen geven aan dat ze verwachten dat hij zelf op de plaats raakt: zij moeten immers ook gaan werken en Koen heeft tenslotte zelf een Buzzy Pazz. Tenslotte overlopen we een blanco overeenkomst met Koen en zijn ouders: hierin staan meerdere principes en afspraken die dienen nageleefd te worden door Koen. (gele en rode kaart, beroepsgeheim, verzekering via BAAL,...). Wanneer de prestatieplaats en de dagen en uren gekend zijn, wordt deze overeenkomst in vijfvoud opgemaakt ter ondertekening.

Vervolgens gaan we op zoek naar een *geschikte prestatieplaats* waar Koen zijn 40 uren gemeenschapdienst zal kunnen uitvoeren. Aangezien Koen nog geen werk heeft voor zijn deeltijds onderwijs, zou hij vrij vlug kunnen starten. Hij zou graag bij de groendienst van de gemeente werken. De begeleiding neemt contact op met de gekozen prestatieplaats en maakt de nodige afspraken voor een kennismakingsgesprek.

Bij het *kennismakingsgesprek* wordt de prestatieplaats bezocht. Hiervoor gaan we Koen thuis uithalen. Daar hebben we de overeenkomst nog even met de ouders overlopen en vervolgens hebben zij de overeenkomst getekend. Die handtekening is nodig, omdat de ouders verantwoordelijk zijn voor Koen, die nog minderjarig is.

Het kennismakingsgesprek vindt plaats in aanwezigheid van de verantwoordelijke van de prestatieplaats, Koen en de begeleider van BAAL. Even later sluit ook de ploegbaas van de groendienst aan; hij gaat immers direct samenwerken met Koen. Het kennismakingsgesprek dient in eerste instantie om Koen te laten kennismaken met de prestatieplaats en de begeleiding ter plekke. Praktische afspraken zoals waar hij zich 's morgens moet aanmelden, welke kledij hij moet aandoen, of hij zijn middageten moet meenemen,... worden hier ook gemaakt.

De overeenkomst wordt overlopen met alle partijen rond tafel: hierin staat uitgeschreven welke taken Koen op welke dagen en uren voor zijn gemeenschapdienst zal uitvoeren. De overeenkomst is in 5 exemplaren opgemaakt: één voor iedere partij die mee ondertekend heeft (Koen, één van de ouders, de verantwoordelijke van de prestatieplaats en de begeleider van BAAL) en één exemplaar voor de jeugdrechter en de sociale dienst van de jeugdrechtbank (kopie).

Tenslotte krijgt Koen nog een korte rondleiding door het magazijn, maakt hij kort kennis met andere werknemers van de groendienst. Zij gaan er vanuit dat Koen een aantal uren komt helpen voor een stage van de school. Dit werd zo tijdens het kennismakingsgesprek afgesproken met de ploegbaas en de verantwoordelijke van de prestatieplaats: op die manier willen we vermijden dat Koen het etiket van "crimineel" opgeplakt krijgt.

Nu ligt de bal in het kamp van Koen en dient hij zijn 40 uren gemeenschapdienst uit te voeren.

Doorheen de gemeenschapdienst wordt Koen door BAAL *begeleid* en ook wordt de uitvoering van zijn gemeenschapdienst door BAAL *gecontroleerd*.

Na de tweede dag van de uitvoering neemt de begeleider van BAAL telefonisch contact op met de ploegbaas van de groendienst om te horen of alles goed verloopt. De ploegbaas is zeer positief over de inzet en werkhouding van Koen; hij komt zelf om taken vragen, kan zelfstandig aan het werk blijven, ... Koen is de eerste twee dagen ook stipt op tijd geweest.

De ochtend van de derde dag wordt de BAAL- begeleider opgebeld door de ploegbaas: Koen moest een kwartier geleden op de groendienst zijn, maar is nergens te bespeuren. De BAAL- begeleider neemt hierop contact op met Koen. Bij de 3^e poging om hem te bereiken neemt Koen zijn telefoon op; hij heeft zich verslapen en vertrekt nu naar de prestatieplaats. Koen krijgt hiervoor een gele kaart omwille van het niet naleven van de afspraken. Koen vindt dit een terechte beslissing en gaat er zeker op letten dat er niets meer fout loopt. De BAAL- begeleider neemt terug contact op met de ploegbaas en geeft door dat Koen over een halfuur

zal aankomen en dat hij een gele kaart kreeg voor het niet nakomen van de afspraken. Er wordt afgesproken dat Koen het uur zal inhalen op zijn laatste werkdag.

Die avond neemt de BAAL- begeleider ook contact op met de ouders van Koen om te zeggen dat Koen een gele kaart gekregen heeft, maar ook om te vermelden dat de prestatieplaats zeer tevreden is over zijn inzet.

De resterende uren verlopen zonder problemen en bij het beëindigen van de 40 uren gemeenschapsdienst volgt er een evaluatiegesprek op de prestatieplaats in aanwezigheid van Koen, de ploegbaas en de BAAL- begeleider.

In dit gesprek worden dezelfde vragen overlopen: heeft de jongere zich aan de werkdagen en –uren gehouden? Welke taken heeft de jongere uitgevoerd? Hoe was de kwaliteit van zijn werken? Hoe was zijn houding t.a.v. de hem opgelegde taken? Kon hij samenwerken met het overige personeel? Kwam hij in contact met het cliënteel en zo ja, hoe verliep dit dan? Tot slot wordt gevraagd of er nog positieve of negatieve opmerkingen te maken zijn over de uitvoering van de gemeenschapsdienst door de jongere. Hierna komt de jongere zelf nog even aan het woord. Hij kan vertellen wat hij over het werk en de werkomgeving vond en of hij van zichzelf vindt dat hij goed gewerkt heeft.

Koen heeft dus gewerkt bij de groendienst; hij heeft vooral geholpen met het wieden van onkruid, bijeen harken van bladeren en snoeien van hagen.

De verantwoordelijke geeft aan dat Koen zeer goed zijn best gedaan heeft; hij voerde de opgelegde taken vlot uit en leverde – mede dankzij zijn opleiding – goed werk. Koen was telkens op tijd, uitgezonderd de derde dag. Het contact met de andere medewerkers verliep vlot; Koen was de eerste dag nog wat onwennig, maar vanaf de tweede dag was hij veel opener en sprak hij ook meer met de medewerkers. De verantwoordelijke zegt nog dat hij blij was dat Koen hen kwam helpen; het was zeer druk en hij heeft zeker goed geholpen bij het werk wat moest gebeuren.

Koen zelf zegt dat hij het werk heel erg leuk vond om te doen. Hij is blij dat hij zich nuttig kon maken en dat hij de verantwoordelijkheid kreeg om zelfstandig de hagen te snoeien.

Van dit evaluatiegesprek maakt de begeleider van BAAL vervolgens een *eindverslag* op: het bevat een chronologie van het verloop, een schema van de werkelijk gepresteerde werkdagen, een overzicht van de uitgevoerde taken binnen de prestatieplaatsen en een samenvatting van het evaluatiegesprek.

Met dit verslag gaat de begeleider van BAAL voor een *laatste keer* op *huisbezoek* bij Koen en zijn ouders. Samen met hen wordt dit eindverslag overlopen en besproken.

Tijdens dit huisbezoek wordt samen met Koen nog een inzichtsenquête ingevuld. Dit is een lijst met 19 stellingen waarbij er geen juiste of foute antwoorden zijn. Wat belangrijk is, is de mening van Koen. Hij kan antwoorden of hij “akkoord” is, “niet akkoord” gaat of hij zegt “hangt ervan af.” De bedoeling is om een gesprek op gang te brengen over de feiten van Koen. Wat zijn de gevolgen geweest voor hemzelf, zijn ouders, zijn slachtoffer en de samenleving. Middels deze enquête willen we polsen of Koen inzicht heeft in zijn feiten en de gevolgen die ze met zich meebrachten. Eventueel wordt hier nog op ingegaan. Tenslotte wordt er gevraagd of Koen nog een aanvulling heeft of een boodschap voor de jeugdrechter

wil neergeschreven hebben in zijn eindverslag. De ouders krijgen ook de mogelijkheid om hun mening te geven. De antwoorden op deze vragen worden ook verwerkt in het eindverslag, net als de mening van de ouders over het verloop van de gemeenschapsdienst.

Tijdens dit laatste huisbezoek wordt ook nog uitgelegd hoe het dossier nu verder wordt afgehandeld.

Het volledige eindverslag (weergave van het evaluatiegesprek op de prestatieplaats, aangevuld met het afsluitend gesprek thuis) wordt tot slot opgestuurd naar Koen en zijn ouders. Zij krijgen een week de tijd om erop te reageren. Als Koen of zijn ouders iets willen wijzigen kunnen de BAAL- begeleider contacteren. Als het eindverslag voor hen goed is, hoeven ze niet te reageren en wordt het *eindverslag* vanuit BAAL *verstuurd naar de bevoegde jeugdrechter en de bevoegde consulent van de Sociale Dienst.*

Hiermee is de uitvoering van de gemeenschapsdienst volledig afgerond!

6.3.4. Overleg

Het beroepsgeheim in de praktijk

Georganiseerd door de toenmalige OSBJ (nu Steunpunt Jeugdhulp) op 23/09/2010, gevolgd door Olga Schrooten en Bernadette Claes.

Praktijkuitwisseling tussen Vlaamse diensten

Georganiseerd door HCA Oost-Vlaanderen op 21/10/2010, gevolgd door Olga Schrooten en Bernadette Claes.

6.3.5. Team gemeenschapsdienst minderjarigen

6.3.5.1. De samenstelling van het team

Het team gemeenschapsdienst bestaat op 31/12/2010 uit volgende personen:

Bernadette Claes	(Methodisch verantwoordelijke) (Terug uit zwangerschapsverlof sinds eind april 2010)
Valeska Pavicevic	
Olga Schrooten	
Birgitte Neven	(Terug uit zwangerschapsverlof sinds begin mei 2010)
Olivier Van Eyken	

De 2 zwangerschapverloven werden opgevangen door Katrien Serdons (tot eind maart 2010), en Céline Callaert (tot eind april 2010). Joke Vanhoof vervoegde het team gemeenschapsdienst van februari 2010 tot eind augustus 2010.

6.3.5.2. De inhoud van de teamvergaderingen

Wekelijks wordt er op maandagnamiddag van 13 uur tot 16 uur een teamvergadering gemeenschapsdienst gehouden.

Het doel van dit teammoment is ondersteuning te bieden op het vlak van methodiek en intervisie te organiseren in de uitvoering van de dossiers gemeenschapsdienst.

Het team gemeenschapsdienst beschikt over een uitgeschreven stappenplan.

Voor iedere stap die ondernomen wordt binnen de uitvoering van gemeenschapsdienst zijn er in 2009 ook concrete doelstellingen neergeschreven.

Het is de bedoeling dat dit de leidraad vormt voor de praktijkbespreking binnen het team gemeenschapsdienst. Hoe we deze leidraad, de doelstellingen gaan hanteren zal in 2011 verder bekeken worden.

De 1^e helft van 2010 heeft voornamelijk in teken gestaan van de organisatie van vervangingen van zwangerschapsverloven, meerbepaald nieuwe medewerkers opleiden. In de 2^e helft van 2010 kon er ook meer ruimte gemaakt worden voor themabesprekingen.

De teamvergadering gemeenschapsdienst kent een gestructureerd verloop met een vaste agenda met volgende punten:

- opvolging verslagen,
- dossierverdeling,
- intensieve dossierbespreking,
- bespreking van thema's,
- varia (terugkoppeling extern overleg, planning vorming en themadagen, ...).

Thematische besprekingen in 2010:

- Acties naar prestatieplaatsen toe: jaarlijkse rondrit naar een tiental prestatieplaatsen met een presentje, tweemaal per jaar de opmaak van een nieuwsbrief gericht aan al onze prestatieplaatsen in Limburg (zie ook 6.3.5.2.);
- zorg naar prestatieplaatsen toe in kader van het verschil tussen gemeenschapsdienst en werken voor het Vereffeningfonds;
- zorg naar prestatieplaatsen toe, wat al dan niet communiceren over een jongere;
- afstemming van de combinatie gemeenschapsdienst met het leerproject Slachtoffer in Beeld-Minderjarigen, collega van het leerproject sluit tweewekelijks aan op de teamvergadering van gemeenschapsdienst;
- open debat over de mogelijke combinatie van gemeenschapsdienst met het leerproject Seksualiteit en Relaties in Balans;
- inspraak van jongeren in de begeleiding van gemeenschapsdienst;
- teamreflectie, vanuit de insteek zelfreflectie;
- evaluatie van de vervangingen;
- bespreking van een ervaringsuitwisseling over gemeenschapsdienst tussen HCA-diensten in Vlaanderen.

6.3.5.3. Kwaliteitsvol werken:

* 'Ik - Wij - Taak' team gesprekken volgens het TGI-model:

Doorheen 2010 werd er enkele malen stilgestaan bij het functioneren van het team gemeenschapsdienst. Hiertoe werd het model van de themagecentreerde interactie gebruikt. Vanuit de verschillende hoeken: de IK (welzijn en effectiviteit van de mens als persoon), de WIJ (samenwerkingsprocessen) de TAAK (gezamenlijke doelen en taken) en de CONTEXT/ORGANISATIE (van belang zijnde contextuele factoren) hebben we gepoogd te

kijken naar wat we als team reeds realiseerden alsook te kijken naar de uitdagingen waar we nog voor staan.

Realisaties uit deze besprekingen voor 2010 zijn:

- 'Ik t.a.v. de taak':

-de uitgeschreven doelstellingen per stap in de begeleiding van gemeenschapsdienst: voor 2010 zijn ze vooral nuttig gebleken bij het opleiden van nieuwe medewerkers en zijn ze een goede 'fond' voor gesprekken met verantwoordelijken van prestatieplaatsen.

- 'Ik t.a.v. de wij' versus 'wij t.a.v. de taak':

Een belangrijk aandachtspunt in deze bespreking is hoe we kunnen groeien van 'mijn' dossiers naar 'onze' dossiers.

Realisaties:

-als er zich tussentijds, tussen de teamvergaderingen in, een probleem stelt wordt er een eilandvergadering belegd;

-er wordt systematisch overlegd met collega's van de leerprojecten in combinatiedossiers, tweewekelijks sluit de methodisch verantwoordelijke van het leerproject SIB-M aan op het team gemeenschapsdienst, dit zorgt voor een wederzijdse zorg in het verloop van een combinatiedossier;

-er wordt een schema bijgehouden waarin te zien is wie op welke prestatieplaats een gemeenschapsdienst heeft lopen, dit om de transparantie naar elkaar toe te verhogen en ook om dubbele contactnames te vermijden;

-bij de verslaggeving van het team gemeenschapsdienst is een schema toegevoegd waarin is opgenomen wanneer welk thema aan bod is gekomen. Genomen conclusies en richtlijnen in de begeleiding van dossiers zijn zo makkelijk terug te vinden;

Het team gemeenschapsdienst blijft steeds zoeken naar hoe we een goede teamreflectie en een goede zelfreflectie kunnen organiseren.

Realisaties:

-het team gemeenschapsdienst hield in augustus 2010, op het ogenblik dat de vervangingen waren afgerond, een oefening rond zelfreflectie. Aan de hand van een bespreking rond eigen talenten kregen we een beter zicht op elkaars kijk op onszelf, ons werk en onze plaats in het team gemeenschapsdienst.

In de loop van al deze besprekingen was het mogelijk als team te benoemen waar het al goed zit. Daarnaast kwamen er tevens uitdagingen uit naar boven.

Dit levert volgende actiepunten voor 2011 op:

- 'Ik t.a.v. de wij': een blijvende aandacht voor een goede transfer tussen de ik en de wij.

Het komende jaar wensen we verder te gaan met de zelfreflectie/teamreflectie en zien we dit ook als een blijvende uitdaging.

- 'Wij t.a.v. de taak':

-Vanuit de doelstellingen, geformuleerd per stap in de begeleiding van een gemeenschapsdienst, gaan we de inzichtsenquête en de eindverslaggeving nader bekijken. Bedoeling is zowel in aanpak als in vorm en inhoud nog meer op elkaar af te stemmen.

-Voor wat betreft de dossierbespreking willen we naar een geijkte methode, eerder dan vanuit persoonlijke visies feedback te geven aan elkaar. In 2011 zullen we bekijken of we de werkworgmethode in de bespreking van onze praktijk kunnen installeren.

▪ Wij t.a.v. de organisatie:

Een steeds wederkerend item zijn de ‘ouders’ en hoe we ze meer kunnen betrekken, inspraak geven, Dit zien we overstijgend met de overige collega’s binnen BAAL op te nemen.

6.3.5.4. *Extra aandachtspunt: de zorg voor prestatieplaatsen*

De maatschappelijke druk op organisaties en instellingen binnen de non-profit wordt alsmaar groter. Zij zijn of moeten een open deur zijn voor alle soorten van tewerkstelling: artikel 60’ers, brugprojecten, leerlingen die als ‘alternatieve straf’ vanuit de school een aantal uren moeten werken, vrijwilligers, time-out, ... En dan komen ze vanuit de justitiële wereld ook nog eens aankloppen met mensen die autonome werkstraffen en gemeenschapsdiensten moeten uitvoeren of met jongeren die werken voor het Provinciaal Vereffeningfonds om hun slachtoffer te vergoeden. Allemaal waardevolle, zinvolle werkvormen, maar de organisaties zien soms door de bomen het bos niet meer en komen handen te kort in de begeleiding.

Dit is voor het team van begeleiders van gemeenschapsdienst in Limburg dan ook een belangrijk aandachtspunt.

We zijn dan ook steeds op zoek naar een manier om zoveel mogelijk zorg te kunnen dragen voor de non-profit organisaties en instellingen waar onze jongeren werken (prestatieplaatsen genoemd). We streven ernaar om de mensen die onze jongeren begeleiden niet te veel te belasten. We willen ze wel stimuleren en onze appreciatie tonen.

Wat we doen ...

- Een heel **duidelijke lijn aangeven** volgens welke een gemeenschapsdienst moet lopen (dit is opgenomen in een overeenkomst waarvan de prestatieplaats ook een exemplaar krijgt) en meedelen tot wie ze zich kunnen wenden, als er problemen zijn. De begeleiders gemeenschapsdienst zijn dan ook altijd vlot te bereiken en volgen de gemeenschapsdienst van nabij op.

- Tweemaal per jaar geeft het team gemeenschapsdienst een **nieuwsbrief** uit. Hierin wordt telkens een aspect van de gemeenschapsdienst belicht.

Voor 2010 kon je in het **exemplaar juli 2010** een interview lezen met enkele medewerkers van het Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum in Rekem (Lanaken). Jongeren van BAAL kunnen er terecht binnen de groendienst, het cafetaria en de manège. Aan Peter, Carole en Marleen werden vragen voorgelegd als: wat is jouw functie, waarom werk je samen met BAAL, wat is je indruk over gemeenschapsdienst, wat verwacht je van een jongere die bij jullie komt werken, wat is jouw beste ervaring met één van onze jongeren, heb je tips voor jouw collega-werkvloerbegeleiders, heb je nog tips voor BAAL?

In het **exemplaar december 2010** gaven we de belangrijkste cijfers van gemeenschapsdienst voor 2010 weer. Daarnaast kregen de prestatieplaatsen een kleine kwis voorgeschoteld, meerbepaald ‘de beste werkvloerbegeleider’ naar het voorbeeld van ‘de slimste mens’. De prestatieplaatsen kregen zo een aantal situatieschetsen te lezen die ze effectief in de

begeleiding van een gemeenschapsdienst kunnen tegen komen. De antwoorden op de voorgestelde stellingen werden eveneens mee opgenomen in deze nieuwsbrief.

De nieuwsbrieven worden ook stevast aangevuld met nieuws en weetjes van het afgelopen half jaar.

Deze nieuwsbrieven kan je vinden op www.baallimburg.be onder de rubriek 'gemeenschapsdienst'.

- In de maand mei van 2010 organiseerde het team gemeenschapsdienst een **rondrit** langs een 10-tal prestatieplaatsen. Het doel hiervan is om een ontmoeting tussen het volledige team gemeenschapsdienst en de prestatieplaatsen te organiseren, maar ook om onze appreciatie voor de samenwerking met BAAL uit te drukken met een presentje.

Het belangrijkste is en blijft dat we proberen een zo nauw mogelijk contact te hebben met de prestatieplaatsen tijdens de uitvoering van de gemeenschapsdienst. We moeten onze oren open houden voor de beslommingen, bedenkingen, vragen en ook de positieve verhalen rond de uitvoering van gemeenschapsdienst door de minderjarigen. Want ondanks het feit dat het gaat om een maatregel genomen door de jeugdrechter, zou het natuurlijk ook een positieve ervaring mogen/ moeten zijn voor iedereen.

6.3.6. De praktijk van gemeenschapsdienst: dossiers

Onderstaande tabellen geven een overzicht van de dossiers die in de periode van 01/01/10 tot en met 31/12/10 bij BAAL aangemeld werden of waarin gewerkt werd en waarin gemeenschapsdienst opgelegd werd. De dossiers situeren zich op het niveau van de jeugdrechtbank. In deze dossiers kunnen de jeugdrechters van Hasselt en Tongeren de minderjarigen de volgende maatregelen opleggen:

- “Onder toezicht plaatsen van de sociale dienst bij de jeugdrechtbank met als voorwaarde: een prestatie van opvoedkundige aard verrichten van hoogstens 150 uur (bij de definitieve fase) en maximaal 30 uur (bij de voorlopige fase als onderzoeksmaatregel)”,
- gemeenschapsdienst autonoom opleggen zonder toezicht van de sociale dienst.

TABEL 1. AANTAL DOSSIERS

	Afgesloten	Lopend	Stopgezet	Totaal
Gestart voor 01/01/2010	50	2	11	63
Gestart tussen 01/01/2010 tem 31/12/2010	76	64	7	147
Totaal	126	66	18	210

50 Dossiers die werden aangemeld vóór 01/01/2010 werden afgerond in 2010.

De 2 dossiers van 2009, die op datum 01/01/2010 nog lopend waren, zijn momenteel nog steeds lopend. In deze dossiers worden prioritair acties ondernomen voor wat betreft de minderjarigen hun hulpverleningssituatie. Van de 11 stopzettingen zijn er 6 dossiers waarin de jongeren nooit gestart zijn aan hun gemeenschapsdienst (noodzakelijke voortgezette hulpverlening, herziening maatregel, niet willen opstarten/weigeren). De andere 5 jongeren kwamen hun afspraken in de loop van de gemeenschapsdienst niet na.

In 2010 werden er 147 jongeren aangemeld: 76 van die dossiers werden al uitgevoerd en afgesloten, 64 dossiers werden dd. 31/12/2010 nog niet volledig afgerond. Van de in 2010 aangemelde dossiers werden er 7 dossier stopgezet. Van deze 7 stopgezette dossiers zijn er 3 jongeren niet gestart (niet willen opstarten), de overige 4 jongeren kwamen hun afspraken in de loop van de gemeenschapsdienst niet na.

In 2010 werd er in 210 dossiers gewerkt (2009: 213 dossiers), waarvan er 144 in 2010 ook werden afgesloten of stopgezet.

**Tabellen 2 t.e.m. 10 handelen enkel over de 147 dossiers die in de loop van 2010 aangemeld werden.
Een dossier is bij BAAL aangemeld, wanneer we een fax of aangetekend schrijven ontvangen met het afschrift van het vonnis of de beschikking.**

TABEL 2. ARRONDISSEMENT DADERS

Arrondissement	Dossiers	%	Vonnis of beschikking
Hasselt	60	40,82	36 beschikkingen en 24 vonnissen
Tongeren	87	59,18	54 beschikkingen en 33 vonnissen
Totaal	147	100%	90 beschikkingen en 57 vonnissen

In 2010 komt de meerderheid van de dossiers vanuit de jeugdrechtbank van Tongeren, nl. 87 dossiers tegenover 60 dossiers vanuit de jeugdrechtbank van Hasselt.

In de 147 dossiers gaat het over 57 vonnissen en 90 beschikkingen.

TABEL 3. COMBINATIE MET ANDERE MAATREGELEN

Combinatie	Aantal	%
Enkel gemeenschapsdienst	64	43,54
Combinatie met Leerproject SIB-M	68	46,26
Combinatie met Leerproject SIB-M + Herstelbemiddeling	2	1,36
Combinatie met Leerproject SIB-M + HERGO	2	1,36
Combinatie met Leerproject SIB-M + DVA	1	0,68
Combinatie met Leerproject DVA	5	3,40
Combinatie met Leerproject SRIB (*)	4	2,72
Combinatie met HERGO	1	0,68
Totaal	147	100%

In bovenstaande tabel gaat het over mogelijke combinaties binnen BAAL. Hiernaast kan het ook zijn dat maatregelen van BAAL gecombineerd worden met bv. huisarrest, volgen van YAR, begeleiding bij CAD, training rond agressiebeheersing, zoeken van een hobby,

In 2010 werden 68 dossiers in combinatie met het leerproject "Slachtoffer in Beeld-Minderjarigen" aangemeld bij BAAL.

Bovenop de combinatie met het leerproject SIB-M werd in 2 dossiers het voorstel tot herstelbemiddeling mee opgenomen in de beslissing, in 2 dossiers werd de vraag om de mogelijkheid van een HERGO te onderzoeken mee opgenomen in de beslissing en tweemaal werd tevens het leerproject Drugs, (ver)antwoord? opgelegd.

In 5 dossiers werd gemeenschapsdienst in combinatie met Drugs, (ver)antwoord? opgelegd en in 4 dossiers in combinatie met het leerproject Seksualiteit en Relaties in Balans.

Eénmaal werd naast de gemeenschapsdienst ook de vraag om de mogelijkheid van een HERGO te onderzoeken opgenomen in de beslissing.

Meer dan de helft, nl. 56,46 %, van de dossiers gemeenschapsdienst doorverwezen in 2010 houden een combinatie met een andere maatregel/voorstel in.

(*) In 2010 werden 4 dossiers met zedenfeiten doorverwezen naar BAAL waarin de combinatie gemeenschapsdienst en Seksualiteit en Relaties in Balans werd opgelegd. Het team gemeenschapsdienst heeft deze jongeren, ter experimentele titel, begeleid. Dit leidde eind van 2010 tot een gezamenlijk stappenplan waarin zowel het team gemeenschapsdienst als de collega's van SRIB een kwaliteitsvolle begeleiding mogelijk acht.

TABEL 4. LEEFTIJD DADERS

Leeftijd bij aanmelding	Aantal	%
12	1	0,68
13	1	0,68
14	19	12,93
15	32	21,77
16	41	27,89
17	43	29,25
18	8	5,44
19	0	0
20	2	1,36
Totaal	147	100%

De overgrote meerderheid van de aangemelde jongeren zit in de leeftijdsgroep van 14 tot 17 jaar. 8 Jongeren waren al 18 jaar op het ogenblik dat ze bij BAAL werden aangemeld, zij pleegden hun feiten evenwel tijdens hun minderjarigheid. 2 Jongeren waren reeds 20 jaar, dit omwille van een langer lopende burgerlijke procedure.

De gemiddelde leeftijd van de jongeren is 15,93 jaar.

We kiezen ervoor om in deze tabel de leeftijd op het moment van de aanmelding weer te geven want we beschikken niet altijd over de exacte datum waarop de feiten zijn gepleegd, en soms zit er ook een periode tussen de datum van de feiten en de effectieve doorverwijzing naar BAAL.

TABEL 5. ETNISCHE AFKOMST DADERS

Etnische afkomst	Aantal	%
Algerijns	1	0,68
Armeens	3	2,04
Belgisch	62	42,18
Duits	2	1,36
Domenicaans	1	0,68
Ex-Joegoslavisch	2	1,36
Georgisch	1	0,68
Hongaars	1	0,68
Italiaans	5	3,40
Kosovaars	1	0,68
Marokkaans	11	7,48
Nederlands	3	2,04
Pools	2	1,36
Russisch	1	0,68
Spaans	3	2,04
Tsjetjeens	2	1,36
Turks	28	19,05
Niet bevraagd	18	12,25
Totaal	147	100%

Het registratiesysteem, dat door alle Vlaamse diensten is gecreëerd, opteert ervoor om te registreren op etnische afkomst en niet op nationaliteit. Vanuit BAAL is er gekozen om bij de jongeren en hun ouders te vragen naar de afkomst van de vader. In de categorie ‘nog niet bevraagd’ zitten jongeren van wie de etnische afkomst nog niet geregistreerd is, bijvoorbeeld omdat er nog geen kennismakingsgesprek is doorgegaan.

TABEL 6. GESLACHT DADERS

Geslacht	Aantal	%
Vrouwelijk	12	8,16
Mannelijk	135	91,84
Totaal	147	100%

Van de 147 aangemelde jongeren is de overgrote meerderheid, meer dan 90 %, van het mannelijk geslacht.

TABEL 7. AARD VAN DE FEITEN

Aard van de feiten	Aantal uren	JRB	Aantal	Totaal
Aanranding van de eerbaarheid	20u + LP SRIB	T	1	1
Aanranding van de eerbaarheid, diefstal met braak	20u	H	1	1
Aanzet tot ontucht, bedreigingen	15u	H	1	1
Afpersing	20u	H	1	1
Afpersing, poging tot afpersing, diefstal met geweld, drugbezit, drugdealing	60u + LP SIB-M	H	1	1
Afpersing, diefstal met geweld, opzettelijke slagen en verwondingen, bedreigingen, diefstal	30u + LP SIB-M	T	2	2
Afpersingen, diefstallen, opzettelijke slagen en verwondingen, diefstal met geweld, verboden wapendracht	60u + LP SIB-M	T	1	1
Bedreigingen, belaging	30u + LP SIB-M	T	1	1
Bedreigingen, verboden wapendracht	30u	T	1	1
Bedreigingen, diefstal, drugdealing	30u + SIB-M	H	1	1
Bendevorming	25u	H	1	1
Brandstichting	15u 30u 30u + LP SIB-M	H H T	1 1 3	5
Brandstichtingen	30u + LP SIB-M	T	2	2
Brandstichting, vernielingen	30u LP SIB-M	T	1	1
Diefstal	8u 10u 12u 15u 16u 20u 24u 25u 30u 30u 20u + LP SIB-M 30u + LP SIB-M	H H H H H H H H H T T T	1 2 1 2 1 5 1 1 2 4 1 2	23
Diefstallen	10u 30u 30u 30u + LP SIB-M 40u 40u + LP SIB-M	T H T T H T	2 4 1 1 1 2	11
Diefstal met geweld	20u 20u + LP SIB-M	T T	1 1	12

	20u + LP SIB-M 30u 30u 30u + LP SIB-M 30u + LP SIB-M	H H T T H	2 1 1 4 2	
Diefstallen, poging tot diefstal	20u + LP SIB-M 60u	T T	2 1	3
Diefstallen, drugdealing	30u + LP DVA 60u	T T	1 1	2
Diefstallen, drugdealing, weerspanningheid tav politie	30u	T	1	1
Diefstallen, poging tot diefstal, vernielingen	100u + LP SIB-M	T	1	1
Diefstallen, poging tot diefstal met geweld, drugbezit, inbreuken verkeerswetgeving	100u + LP SIB-M	T	1	1
Diefstal, heling	30u	T	1	1
Diefstal, vernielingen	20u + LP SIB-M 40u 40u + LP SIB-M	T T T	2 1 1	4
Diefstal met geweld, vernielingen	20u	H	1	1
Diefstal met geweld, bedreigingen	30u + LP SIB-M	H	1	1
Diefstal met geweld, poging tot diefstal met geweld	40u + LP SIB-M	T	1	1
Diefstal met geweld, diefstallen, vernielingen	40u + LP SIB-M	T	1	1
Diefstal met geweld, diefstal, verboden wapendracht	30u + LP SIB-M	T	1	1
Drugbezit (*)	15u + LP DVA	T	1	1
Drugbezit, drugdealing	15u + LP DVA 30u 30u + LP DVA	T T T	1 1 1	3
Drugbezit, vernielingen	30u	T	1	1
Drugbezit, drugdealing, diefstal, weerspanningheid tav politie	20u	H	1	1
Inbreuken op voetbalwetgeving	10u	H	1	1
Inbreuken op wapenwetgeving	10u 15u	H H	1 1	2
Opzettelijke slagen en verwondingen	5u 10u 12u 15u + LP SIB-M 20u + LP SIB-M 20u + LP SIB-M 27u + LP SIB-M 30u	H H H H H T T H	1 2 1 1 5 1 1 2	24

	30u + HERGO	T	1	
	30u + LP SIB-M	T	2	
	30u + LP SIB-M + HERGO	T	1	
	40u + LP SIB-M	H	2	
	40u + LP SIB-M	T	2	
	50u + LP SIB-M	T	2	
Opzettelijke slagen en verwondingen, diefstallen	30u 30u + LP SIB-M	T T	1 2	3
Opzettelijke slagen en verwondingen, diefstal met geweld	30u + LP SIB-M	T	1	1
Opzettelijke slagen en verwondingen, bedreigingen	20u + LP SIB-M 30u + LP SIB-M + HERGO 30u + LP SIB-M	T T T	1 1 1	3
Opzettelijke slagen en verwondingen, vernielingen	30u + LP SIB-M	T	1	1
Opzettelijke slagen en verwondingen, verkeersinbreuken	30u + LP SIB-M 40u + LP SIB-M	T T	1 1	2
Opzettelijke slagen en verwondingen, diefstal, verkeersinbreuken	30u + LP SIB-M	T	1	1
Opzettelijke slagen en verwondingen, diefstal, verboden wapendracht	30u + LP SIB-M + HB	T	1	1
Opzettelijke slagen en verwondingen, drugbezit, verboden wapendracht	30u + LP SIB-M	T	1	1
Opzettelijke slagen en verwondingen, diefstallen, vernielingen	60u	T	1	1
Opzettelijke slagen en verwondingen, diefstallen, brandstichting, vernielingen	30u + LP SIB-M	T	1	1
Opzettelijke slagen en verwondingen, opzettelijke brandstichting, diefstallen, weerspannigheid tav politie, drugbezit, drugdealing, verboden wapendracht	50u	H	1	1
Vernielingen	30u 30u + SIB-M	T T	2 3	5
Vernielingen, verboden wapendracht	12u	H	1	1
Verkeersinbreuken	16	H	1	1
Verkrachting	30u + LP SRIB	H	2	2
Verkrachting, aanranding eerbaarheid, opzettelijke slagen en verwondingen	15u + LP SRIB	T	1	1
Weerspannigheid en smaad tav politie	30u + LP SIB-M 50u	T H	1 1	2
Weerspannigheid tav politie, verboden wapendracht	40u + LP SIB-M	T	1	1
Totaal		60 H 87 T	147	147

(*) 1 dossier met feiten van louter drugbezit werd doorgestuurd naar BAAL. Dit past echter niet binnen het profiel van gemeenschapdienst.

TABEL 8. AANTAL UREN GEMEENSCHAPSDIENST OPGELEGD PER GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT

Gerechtelijk arrondissement	Aantal uren gemeenschapsdienst
Hasselt	1 x 5 uren 1 x 8 uren 6 x 10 uren 3 x 12 uren 5 x 15 uren 1 x 15 uren + LP SIB-M 2 x 16 uren 1 x 16 uren + LP DVA 9 x 20 uren 7 x 20 uren + LP SIB-M 1 x 24 uren 2 x 25 uren 10 x 30 uren 3 x 30 uren + LP SIB-M 2 x 30 uren + LP SRIB 1 x 40 uren 2 x 40 uren + LP SIB-M 2 x 50 uren 1 x 60 uren + LP SIB-M + LP DVA
Tongeren	2 x 10 uren 2 x 15 uren + LP DVA 1 x 15 uren + LP SRIB 1 x 20 uren 8 x 20 uren + LP SIB-M 1 x 20 uren + LP SRIB 1 x 27 uren + SIB-M 15 x 30 uren 31 x 30 uren + LP SIB-M 2 x 30 uren + LP DVA 1 x 30 uren + HERGO 2 x 30 uren LP SIB-M + Herstelbemiddeling 2 x 30 uren LP SIB-M + HERGO 1 x 40 uren 9 x 40 uren LP SIB-M 2 x 50 uren + LP SIB-M 3 x 60 uren 1 x 60 uren + LP SIB-M 2 x 100 uren + LP SIB-M
Totaal aantal uren	4193 uren
Minimum opgelegd aantal uren	5 uren
Maximum opgelegd aantal uren	100 uren
Gemiddeld opgelegd aantal uren in Limburg	28,52 uren

Van de 4193 uren gemeenschapsdienst werden 2822 uren opgelegd in het gerechtelijk arrondissement Tongeren en 1371 uren in Hasselt.

In Limburg werd er in 2010 gemiddeld 28,52 uren gemeenschapsdienst opgelegd per minderjarige (voor 2009: 31,23 uren).

Voor het gerechtelijk arrondissement Hasselt gaat het over een gemiddelde van 22,85 uren en voor het gerechtelijk arrondissement Tongeren over een gemiddelde van 32,344 uren gemeenschapsdienst.

In het gerechtelijk arrondissement Hasselt werden de uren gemeenschapsdienst 17 maal gecombineerd met een leerproject. In het gerechtelijk arrondissement Tongeren werd de gemeenschapsdienst 64 maal gecombineerd met een leerproject, 2 maal werd het gecombineerd met een HERGO en 2 maal werd herstelbemiddeling voorgesteld.

TABEL 9. PERIODES

Meer concreet gaat het in de onderstaande tabellen over de 144 dossiers die voor tussen 01/01/2010 en 30/06/2010 werden afgesloten.

Tabel 9.a. Datum van uitspraak maatregel - datum van aanmelding

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	144	100 %
0 tot 1 maand	129	89,58
1 tot 2 maanden	7	4,86
2 tot 3 maanden	5	3,47
3 tot 4 maanden	1	0,69
4 tot 5 maanden	1	0,69
5 tot 6 maanden	0	0
6 tot 7 maanden	1	0,69

- Gemiddelde: 15 dagen
- Minimum: 1 dagen
- Maximum: 202 dagen

Na de beslissing genomen door de Jeugdrechter worden bijna 90 % van de dossiers binnen de maand doorverwezen naar BAAL.

Tabel 9.b. Datum van aanmelding - datum van kennismakingsgesprek

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	144	100 %
Één van de 2 data niet ingevuld	7	4,86
0 tot 1 maand	103	71,53
1 tot 2 maanden	17	11,81
2 tot 3 maanden	6	4,17
3 tot 4 maanden	5	3,47
4 tot 5 maanden	2	1,39
5 tot 6 maanden	1	0,69

6 tot 7 maanden	1	0,69
7 tot 8 maanden	0	0
8 tot 9 maanden	1	0,69
9 tot 10 maanden	1	0,69

- Gemiddelde: 33 dagen
- Minimum: 4 dagen
- Maximum: 286 dagen

In meer dan 70 % van de dossiers vindt er binnen de maand een kennismakingsgesprek plaats bij de mensen thuis.

Tabel 9.c. Datum van kennismakingsgesprek - datum start effectieve uitvoering

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	144	100 %
Één van de 2 data niet ingevuld	12	8,33
0 tot 1 maand	54	37,5
1 tot 2 maanden	40	27,78
2 tot 3 maanden	23	15,97
3 tot 4 maanden	5	3,47
4 tot 5 maanden	4	2,78
5 tot 6 maanden	3	2,08
6 tot 7 maanden	1	0,69
7 tot 8 maanden	1	0,69
12 tot 13 maanden	1	0,69

- Gemiddelde: 50 dagen
- Minimum: 2 dagen
- Maximum: 376 dagen

Bijna 40 % van de jongeren kan na het kennismakingsgesprek binnen de maand starten met de effectieve uitvoering van de gemeenschapsdienst.

Deze periode is in vele gevallen afhankelijk van het feit of er een schoolvakantie in het vooruitzicht is of niet.

Tabel 9.d. Datum start effectieve uitvoering - datum einde effectieve uitvoering

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	144	100 %
Één van de 2 data niet ingevuld	11	7,64
0 tot 1 maand	122	84,72
1 tot 2 maanden	8	5,56
2 tot 3 maanden	3	2,08

- Gemiddelde: 10 dagen
- Minimum: 0 dagen
- Maximum: 84 dagen

Bijna 85 % van de jongeren heeft na de effectieve start van de gemeenschapsdienst binnen de maand ook gedaan met werken.

Tabel 9.e. Datum einde effectieve uitvoering - datum versturen eindverslag naar verwijzer

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	144	100 %
Twee data niet ingevuld	11	7,64
0 tot 1 maand	75	52,08
1 tot 2 maanden	45	31,25
2 tot 3 maanden	9	6,25
3 tot 4 maanden	3	2,08
4 tot 5 maanden	1	0,69

- Gemiddelde: 32 dagen
- Minimum: 6 dagen
- Maximum: 128 dagen

In meer dan 80 % van de dossiers bedraagt de periode tussen het beëindigen van de gemeenschapsdienst en het versturen van het eindverslag hoogstens 2 maanden. In deze periode wordt het 1^e deel van het eindverslag besproken met de jongere en ouders thuis in een afsluitend gesprek. Op hun beurt krijgen jongere en ouders de kans hun verhaal weer te geven in het eindverslag (deel 2). Wanneer al deze informatie is verwerkt in het eindverslag krijgen zij dit ter nalezing toegestuurd. Na deze procedure wordt het eindverslag tenslotte verstuurd naar de verwijzers.

Tabel 9.f. Datum aanmelding - datum versturen eindverslag

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	144	100 %
Één van de 2 data niet ingevuld	0	0
0 tot 1 maand	3	2,08
1 tot 2 maanden	12	8,33
2 tot 3 maanden	36	25
3 tot 4 maanden	31	21,53
4 tot 5 maanden	22	15,28
5 tot 6 maanden	10	6,94
6 tot 7 maanden	9	6,25
7 tot 8 maanden	6	4,17
8 tot 9 maanden	4	2,78

9 tot 10 maanden	3	2,08
10 tot 11 maanden	3	2,08
11 tot 12 maanden	1	0,69
12 tot 13 maanden	1	0,69
13 tot 14 maanden	1	0,69
14 tot 15 maanden	1	0,69
15 tot 16 maanden	1	0,69

- Gemiddelde: 134 dagen
- Minimum: 26 dagen
- Maximum: 458 dagen

80 % van de dossiers worden, na aanmelding, binnen het half jaar volledig afgerond.

6.4. Leerproject ‘Slachtoffer in Beeld – Minderjarigen’ (SIB-M)

6.4.1. Omschrijving en doelstelling

“Slachtoffer in Beeld – Minderjarigen” is een leerproject dat zich richt tot minderjarige daders. Dit leerproject focust op het gepleegde feit en de daaruit volgende schade.

Het leerproject SIB-M is een reactie op het plegen van feiten en wordt opgelegd door de jeugdrechtbank. Vanuit die reactie wordt een proces op gang gebracht van responsabilisering van de dader en erkenning van het slachtoffer.

SIB-M is een herstelgericht leerproject dat deel uitmaakt van een herstelproces.

SIB-M brengt de slachtofferdimensie binnen bij de minderjarige dader.

Het gepleegde feit en de daaruit volgende schade vormen de focus van het leerproject SIB-M.

SIB-M is gericht op een daad uit het verleden met een herstelgericht perspectief.

“Slachtoffer in Beeld – Minderjarigen” wil bij de dader stapsgewijs volgende doelstellingen bereiken:

- kennis en inzicht in slachtofferschap en schade vergroten,
- het inlevingsvermogen ten aanzien van het slachtoffer versterken,
- aan de jongere de stimulans bieden om te komen tot het opnemen van verantwoordelijkheid, waarbij erkenning ten aanzien van het slachtoffer en de schade een wezenlijk element is.

Werkmethode

Het leerproject SIB-M wordt aangeboden aan een groep van maximaal 6 jongeren. Het programma bestaat uit 20 uren en wordt aangeboden in de vrije tijd van de jongere.

De groepsbenadering is essentieel voor SIB-M. In de eerste plaats vanwege de onderlinge herkenbaarheid en de mogelijke modelfunctie die de jongeren voor elkaar kunnen hebben. De praktijk leert ons dat jongeren onderling constructieve gesprekken kunnen hebben over hun daden en hun slachtoffer. De onderlinge herkenbaarheid zorgt voor een werkbare groepsdynamiek, die het de jongeren mogelijk maakt elkaar te confronteren met verschillende waarden en opvattingen, waardoor het inzicht in hun gedrag wordt aangescherpt. SIB-M wil jongeren die feiten hebben gepleegd, een forum bieden om de gevolgen van hun misdrijf voor hun slachtoffer, voor zichzelf en voor de omgeving te bespreken in een groep waarin de vertrouwelijkheid zeer belangrijk is. De sfeer en de confrontatie met de feiten maken het de jongeren moeilijk om de feiten en de gevolgen voor het slachtoffer te blijven minimaliseren.

Een groepsbenadering blijkt het effectiefst voor de aanpak van ontkenning¹. Een groepservaring kan ook de nood aan verandering versterken en ertoe bijdragen om meer gepaste manieren om problemen op te lossen te aanvaarden en te ontwikkelen².

Ook in het concept van SIB-M vinden we een argumentatie om met groepen te werken. Wij vinden dat er in de reactie op feiten een gerichtheid moet zijn op herstel. Een feit wordt beschouwd als een conflictsituatie waarbij drie partijen zijn betrokken, namelijk het slachtoffer en de dader met hun respectieve omgeving en de samenleving. De dader heeft iets goed te maken t.a.v. het slachtoffer en de samenleving. De samenleving heeft enerzijds schade geleden en draagt anderzijds de verantwoordelijkheid om aan de betrokken partijen de kans te

¹ BEHROOZI, C.S., 'A model for social work with involuntary applicants in groups', in *Social Work with Groups*, 1992, 15 (2-3), 223-238

² REMMERSWAAL, J., *Handboek groepsdynamica. Een nieuwe inleiding op theorie en praktijk*, Soest, Uitgeverij Nelissen, 1995

bieden om de geleden schade te 'herstellen'. Het 'individu als zijnde dader' en de 'samenleving' kunnen worden beschouwd als twee aparte entiteiten die opnieuw 'verbonden' moeten worden. Een groep kan beschouwd worden als een verbindende schakel tussen individu en samenleving³. Door individuen te plaatsen in groepen is het individu sowieso gebonden aan de samenleving. Ondanks het negatieve uitgangspunt - er zijn feiten gepleegd - proberen we positief confronterend te werken, om zo het vertrouwen in de samenleving een stukje te 'herstellen'.

6.4.2. Profiel

Het profiel bestaat uit een aantal elementen:

De delicten:

- alle misdrijven komen in aanmerking met uitzondering van zedendelicten en loutere drugdelicten; druggerelateerde feiten worden wel opgenomen;
- er is sprake van een aanwijsbaar slachtoffer of een benadeelde partij (als die gepersonaliseerd kan worden).

De jongere:

- is minderjarig op het ogenblik van de feiten;
- is minimaal 14 jaar;
- woont in Limburg;
- bekent minstens gedeeltelijk de feiten;
- heeft een minimaal inlevingsvermogen t.a.v. het slachtoffer en/of;
- heeft een beperkt schade-inzicht.

De verwijzer:

- bij beschikking, opgelegd door de jeugdrechtbank als voorlopige maatregel,
- bij vonnis, opgelegd door de jeugdrechtbank als autonome voorwaarde voor behoud in de leefomgeving,
- bij vonnis, opgelegd door de jeugdrechtbank als voorwaarde toegevoegd aan een ambulante maatregel (o.a. berisping, ondertoezichtstelling of een prestatie van opvoedkundige aard en van algemeen nut) .

³ REMMERSWAAL, J., *Handboek groepsdynamica. Een nieuwe inleiding op theorie en praktijk*, Soest, Uitgeverij Nelissen, 1995

6.4.3. Voorstelling aan de hand van een praktijkvoorbeeld ⁴

De jongeren die het leerproject SIB-M volgen, komen altijd terecht bij de jeugdrechter omwille van als misdrijf omschreven feiten (MOF) die ze gepleegd hebben. Dit kan gaan van opzettelijke slagen en verwondingen, diefstal met geweld, diefstal met braak, afpersing tot brandstichting en vandalisme... Er zijn uiteraard ook combinaties van deze feiten.

Als de jeugdrechter beslist dat deze jongeren het leerproject SIB-M moeten volgen, neemt hij dit op in een *vonnis of beschikking* waarvan dan een afschrift wordt overgemaakt aan de begeleiding van BAAL.

Vanaf het moment dat de jongeren bij BAAL worden aangemeld, wordt er door de begeleiding een *dossier* opgemaakt en worden de gegevens van het dossier ingegeven in het registratiesysteem.

Na de opmaak van het dossier worden de jongere en zijn ouders gecontacteerd om de jongere uit te nodigen voor deelname aan het leerproject SIB-M. Maar eerst wordt er een afspraak gemaakt voor een huisbezoek met een *kennismakingsgesprek*. Daarin wordt het verloop van het leerproject SIB-M in grote lijnen geschetst en is er voldoende tijd voor vragen. Het belangrijkste onderdeel van dit kennismakingsgesprek is het overlopen van het *reglement*. In dit reglement staan de afspraken waaraan de jongeren zich moeten houden tijdens hun deelname aan het leerproject SIB-M. Er zijn zowel algemene regels over aanwezigheid, ziekte, gsm en inzet als specifieke regels die gelden binnen de groep en die vooral over wederzijds respect en discretie gaan. De jongeren tekenen het reglement voor akkoord en ook de ouders tekenen om aan te geven dat ze weten dat hun zoon of dochter het reglement ondertekend heeft. Tot slot wordt samen met jongere en ouders bekeken hoe we de deelname aan het leerproject SIB-M praktisch gaan organiseren.

Als de begeleiding beschikt over voldoende jongeren (4 tot 6), wordt er een groep samengesteld en wordt de *praktische organisatie* bekeken. Bij het wie, waar en het wanneer van het leerproject wordt maximaal rekening gehouden met de mogelijkheden van de jongeren. Deze praktische organisatie wordt overgemaakt aan de jongere, de ouders en de consulent. De consulent wordt zo op de hoogte gehouden van het verloop van het dossier en krijgt in bijlage ook een exemplaar van het ondertekende reglement.

De volgende stap is de effectieve *deelname* aan het leerproject SIB-M. Een impressie van het verloop van zo'n leerproject SIB-M wordt hieronder geschetst vanuit het standpunt van één van de twee begeleiders.

⁴ De citaten in het cursief zijn afkomstig uit de werkboeken van de jongeren.

Maandagavond om 18u op de dienst BAAL

Ons lokaal is in orde gebracht. Vijf jongeren werden ‘uitgenodigd’. Ze zijn er allemaal.

Vragen als: “Ken ik daar iemand? Wie zal daar nog zijn? Wat moeten we daar gaan vertellen?”, worden uitgedrukt in heel wat non-verbaal gedrag.

De één zit diep verscholen onder zijn NY- pet, de ander doet alle moeite om toch maar zelfverzekerd over te komen ...

‘Ik wil niet komen maar ik moet’

‘Het gaat meevallen. Denk ik!’

‘Terecht, want dankzij deze cursus ben ik vroeger uit Mol vrijgelaten.’

‘Ik MOET hier zitten. Ik wou ook iets anders doen terwijl ik hier zat. Maar ik probeer zo goed mogelijk mee te werken, dan gaat de tijd ook sneller voorbij en kan ik weer terug naar mijn gewoon leventje ZONDER problemen’.

We verwelkomen de groep en lichten nog eens kort onze manier van werken en de basisprincipes toe: openheid, vertrouwelijkheid, respect en actieve inzet.

We vragen de jongeren om een enquête in te vullen. Hierin peilen we naar hun kennis, inzichten en houding t.a.v. slachtoffers. Diezelfde enquête moeten ze ook invullen op het einde van de cursus. Dit is voor ons, naast een grondige observatie tijdens de cursus, een instrument voor een individuele evaluatie.

Al bij de kennismaking vragen we hen om zowel over zichzelf te vertellen als over de feiten. Als hulpmiddel wordt gebruik gemaakt van OH-kaarten. Dit zijn associatiekaarten met woorden en beeldprenten.

Ook wij als cursusleiding, stellen ons voor. De jongeren mogen een aantal items van ons raden: leeftijd, auto, hobby, opleiding, gezinssituatie. De spanning wordt hiermee gebroken. Het raden geeft de aanzet tot de oefening ‘De Koffer’.

We vragen hun wat bepalend kan zijn voor de manier waarop zij iets ervaren, hoe zij naar de dingen kijken, hoe zij de dingen aanvoelen. Al snel brengen ze aan: uiterlijk, manier van praten, vrienden, ouders gescheiden, dingen die je meemaakt, geen zelfvertrouwen, dingen die iemand kan, discriminatie, vooroordelen, gezin, familie, cultuur, karakter, man / vrouw, buurt, feiten, school, arm - rijk, godsdienst, vreemdeling, meisje, idool,...

We schrijven alles op een bord en om het aanschouwelijk te maken, tekenen we rond deze woorden een koffer. ‘Iedereen draagt zijn eigen koffer mee, die heel verschillend kan zijn met de koffer van een ander’.

‘Ook slachtoffers hebben een eigen koffer, die mee bepaalt hoe zij een misdrijf beleven en verwerken’. We illustreren de koffer nog met een andere oefening: ‘Erg, niet erg’. De jongeren krijgen vier misdrijven op kaartjes. Zij moeten ze ordenen volgens ernst. We leggen hen uit dat de factoren die mee bepalend zijn voor de ordening die ze aanbrengen, te maken hebben met hun koffer. In deze oefening geven we ook uitleg over de 5 verschillende gevolgen voor een slachtoffer.

Het werkboek wordt op het einde van iedere samenkomst ingevuld. Op die manier staan de jongeren nog even stil bij de oefeningen van die dag. Ze krijgen ook de kans om hun mening te geven.

Uit de discussie bij het stellingenspel blijkt dat er heel wat openheid is, maar dat de jongeren de stellingen veelal vanuit hun eigen standpunt bekijken. Als begeleiders proberen we af te tasten hoe ver we kunnen doorvragen, wanneer en bij wie.

Hierna bespreken de jongeren in groep de voor- en nadelen van het plegen van feiten en dit zowel voor henzelf als voor hun omgeving. We brengen dit samen op bord en bouwen een groeps gesprek op rond de aangebrachte thema's. Als voordelen worden gegeven: 'Ge voelt u de man', 'Ge kunt groot doen', voor de kick, meer geld, 'Ge voelt u een beast', eer terugwinnen. Ze zien als nadelen: naar een instelling, bang tijdens de feiten, schrik van de politie, naar de jeugdrechter moeten gaan, meer 'gezaag' van je ouders, slechte reputatie, vijf maanden niet naar school kunnen gaan, schrik van mijn ouders, beperking van vrijheid, straf, geen zakgeld, geen zelfvertrouwen meer, tot schande gemaakt voor de familie.

Ook nu zijn er weer meer nadelen dan voordelen. Veel jongeren hebben dit tot dan nog nooit zo bekeken.

We kijken naar een aantal video's waarop slachtoffers een getuigenis afleggen. Na afloop hebben we groeps gesprekken over de gevolgen en maatregelen van slachtoffers die ze opmerkten in de getuigenissen. We vragen of ze dit herkennen, kunnen begrijpen of er echt niet kunnen inkomen.

'Die vrouw overdrijft! Ik zou nooit die handtas laten afnemen. Ze had zich moeten verdedigen.'

'Ik zou misschien ook niet meer 's avonds durven nakomen'

'Die vrouw draagt geen opvallende kleren meer of parfum. Wat een zever, zeg!'

Deze reacties geven ons vaak de mogelijkheid om nog eens te verwijzen naar de oefening van "de koffer".

Tijdens het informatiespel geven we informatie over de rechten en plichten van slachtoffers en daders in de vorm van een spel. Naar aanleiding van de vragen komen niet alleen de loutere rechtsposities aan bod. Het schept ook de mogelijkheid om hun ervaringen met de politie, het gerecht, ... te ventileren en te erkennen.

De vragen die in het informatiespel werden geformuleerd door de jongeren, komen uitgebreid aan bod in de uitleg van de advocaat. Hij vult dit geheel aan met ervaringen vanuit de eigen praktijk. Hij gaat een open gesprek aan met de groep.

In deze fase van de cursus (overgang van kennis en inzicht bijbrengen naar inlevingsvermogen versterken) is er al voldoende vertrouwen en openheid in de groep om over te gaan naar het thema 'eigen slachtofferervaringen'.

Ervaring leerde ons dat het soms heel moeilijk is om voldoende openheid te krijgen bij de jongeren om zich te kunnen inleven in de situatie van de slachtoffers, als zij niet het gevoel krijgen erkend te worden voor hun eigen geleden onrecht. Zij moeten vertellen wat het begrip slachtoffer bij hen oproept. De jongeren kunnen heel wat aspecten aanreiken: angst, gekwetst, leeg, iets meegemaakt hebben, wantrouwen, pijn voelen, kwaad, onrechtvaardig, machteloos, beschaamd, bloed.

Dan vragen we hen dat ze teruggaan naar een eigen ervaring die gepaard ging met een aantal van deze gevoelens.

Algemene ervaringen die gebracht worden bij dit thema: plaatsing in een instelling, scheiding ouders, overlijden dierbaar iemand, vechtpartij, racisme, negatieve schoolervaringen, ...

Dit is eigenlijk een moment waarop we een pendelbeweging maken van de daderkant naar de slachtofferkant en we ons uitgesproken meerzijdig partijdig opstellen.

Een belangrijke oefening om de mate van inleving na te gaan en te oefenen, is het radio-interview. Dat is een rollenspel waarin de jongere in de huid van zijn slachtoffer kan kruipen en geïnterviewd wordt door de begeleider, die de reporter speelt. De andere jongeren zijn de luisteraars en kunnen achteraf vragen stellen.

Ondanks het feit dat dit vaak hun eerste ervaring met een rollenspel is, slagen de jongeren er toch in om in de huid van hun slachtoffer te kruipen. Bij het opentrekken van de slachtoffercontext zijn ze in staat heel wat gevolgen te benoemen, zowel naar hun slachtoffer als naar zijn /haar omgeving.

We vragen daarop aan de jongeren om alle personen die door de feiten ‘geraakt zijn’ in de brede betekenis van het woord, in beeld te brengen. Het slachtoffer wordt voorgesteld aan de hand van een personakaart. Dit zijn beeldkaarten met diverse gelaatsuitdrukkingen. De andere personen worden voorgesteld door plakkertjes. De jongeren tekenen de verschillende relaties uit. Bij iedere relatie trachten ze de gevoelens op te schrijven.

In een volgende fase staan we stil bij een aantal manieren van contactname met het slachtoffer, o.a. het schrijven van een brief en bemiddeling.

We vragen hun om bij wijze van oefening een brief naar het slachtoffer te schrijven. Het gaat er hier om dat ze proberen om hun boodschap zo duidelijk mogelijk over te brengen. We leggen zeer sterk de nadruk op het feit dat het een eerlijke, maar respectvolle brief moet zijn. Deze brief wordt in een volgende samenkomst besproken door een medewerker van het centrum slachtofferhulp.

De voorlaatste samenkomst begint met een algemene uitleg over herstelbemiddeling door een herstelbemiddelaar. Hierna bekijken we, als voorbeeld, een video van een bemiddeling tussen een minderjarige dader en twee van zijn slachtoffers. De jongere had ingebroken in hun huizen. Na het bekijken van de video bespreken we samen met de herstelbemiddelaar de indrukken en bedenkingen van de jongeren.

Ter voorbereiding van de dader - slachtofferconfrontatie schrijven de jongeren de voor- en nadelen van een contactname voor zichzelf en het slachtoffer op het bord.

Na de confrontatie wordt dit opnieuw besproken. De confrontatie is een rollenspel, waarbij een acteur de rol van hun slachtoffer speelt. Iedere jongere gaat het gesprek aan.

De herstelbemiddelaar is aanwezig tijdens de rollenspelen met de acteurs. Hij verwijst naar zijn uitleg over bemiddeling aan de hand van voorbeelden in het rollenspel. De jongeren krijgen ruim de mogelijkheid om vragen te stellen.

De laatste samenkomst is een belangrijk evaluatiemoment. De jongeren krijgen de kans om een zelfevaluatie in de vorm van een brief te maken voor de jeugdrechter. Hiervoor vragen we dat de jongeren eerst hun werkboek helemaal opnieuw doornemen, zodat ze kunnen opfrissen welke oefeningen ze zoal gedaan hebben.

In groep bespreken we wat de jongeren er van vonden en we vragen de jongeren om hun mening te geven over het leerproject in zijn geheel. Deze schrijven ze ook in hun werkboeken.

‘Leer aan slachtoffers denken, ze vragen er niet om.’

‘Ik wil mijn familie niet meer in de problemen helpen.’

‘Meer vertrouwen gekregen in mezelf.’

'Dat ge eerst moet praten in de plaats van drek te vechten.'
'Dat ik slachtoffers heb gemaakt.'
'Een andere kijk krijgen op de dingen, andere hun mening respecteren.'
'De slachtoffers hebben er veel gevolgen van, wat ik eerst niet wist.'
'Nu weet ik wat zij meemaken.'
'Er zijn meer nadelen dan voordelen als je feiten pleegt.'
'Dat er ook hulp is voor ouders.'
'Dat ik mijn fouten, die ik gedaan heb, inziet dan ben ik voorbereid moest dat nog eens gebeuren.'

Na de laatste samenkomst volgt er een *individuele evaluatie*. In dit half uur maakt de begeleiding samen met de jongere een evaluatie van het leerproject. Deze evaluatie omvat twee delen: enerzijds bekijken we de evolutie van de jongere op het niveau van kennis/inzicht, inleving en verantwoordelijkheid. Hier wordt ook gebruik gemaakt van de inzichtsenquête die de jongeren in het begin en op het einde van het leerproject hebben moeten invullen. Anderzijds evalueren we de houding van de jongeren doorheen het leerproject. Uiteraard is de mening van de jongere van groot belang in deze evaluatie.

Als deze individuele samenkomst achter de rug is, gaan we eerst het *eindverslag* opstellen. Dit eindverslag bestaat uit twee delen. Enerzijds wordt door de begeleiding een objectieve weergave van het verloop van de uitvoering neergeschreven. Anderzijds is er de brief van de jongere aan de jeugdrechter.

Vervolgens plannen we een *afsluitend huisbezoek*. Tijdens dit afsluitend huisbezoek is er een terugkoppeling naar de ouders over de individuele evaluatie; ook wordt het werkboek overhandigd, wordt het eindverslag bekeken en goedgekeurd en is er weer voldoende ruimte voor vragen en opmerkingen.

Tot slot worden de eindverslagen overgemaakt aan de jeugdrechters en de consultants en wordt het dossier op BAAL afgesloten.

6.4.4. Overleg

Deelname aan de studiedag 'Werken met explosieve jongeren' in de Gemeenschapsinstelling de Kempen in Mol. Georganiseerd door GI De Kempen op 28/01/2010 gevolgd door Tom Switten, Bart Verbeeck, Céline Callaert, Ann Ooms en Bert Ilse.

6.4.5. Team SIB-M BAAL

6.4.5.1. De samenstelling van het team

Het team bestaat uit alle BAAL medewerkers die betrokken zijn op de praktijk van het leerproject SIB-M. Dit team bestond in 2010 uit de volgende personen :

Bert Ilse	(Methodische verantwoordelijke)
Bart Verbeeck	
Tom Switten	
Ann Ooms	
Céline Callaert	(Tijdelijk contract vanaf 01/11/2009 tot 01/04/2010)

In de periode van 01/02/2010 tot 09/06/2010 werd het team versterkt door de stage van Dries Vanderputte. De stage van Dries kaderde in het opleidingsonderdeel beroepspraktijk in het laatste jaar van de bachelorsopleiding sociaal werk van de Katholieke Hogeschool Leuven. In een eerste periode heeft Dries voornamelijk geobserveerd om vervolgens te evolueren naar volwaardig begeleider die effectief mee het leerproject heeft gegeven.

Ook de eindverhandeling van Dries handelt over het leerproject SIB-M. De eindverhandeling kreeg de titel “Slachtoffer in Beeld – Een leerproject als herstelgerichte maatregel voor minderjarigen”. De doelstellingen van het leerproject SIB-M worden afgetoetst aan herstelgerichte principes.

6.4.5.2. De inhoud van de teamvergaderingen :

Er wordt tweewekelijks samen gekomen. Het doel van dit teammoment is voornamelijk gericht op de praktijkgerichte zaken die het leerproject SIB-M binnen BAAL aanbelangen. De agenda van dit overleg is in evenwicht met de agenda van de andere vaste overlegmomenten rond LP SIB-M (SIB-M Vlaanderen en Praktijktteam SIB-M Mol).

De teamvergaderingen kennen een gestructureerd verloop met een aantal vaste agendapunten :

- dossierbespreking.
- verdeling nieuwe dossiers.
- planning en organisatie van de leerprojecten SIB-M.
- inwerking nieuwe collega's.
- terugkoppeling van de evaluaties van de gedraaide leerprojecten en het formuleren van intervisievragen voor het team SIB-M Vlaanderen.
- voorbereiding thematische bespreking voor team SIB-M Vlaanderen
- terugkoppeling van het coördinatoren overleg.
- afstemming met team Gemeenschapsdienst in de combinatiedossiers.
- bespreken van nieuwe methodieken en de ervaringen hiermee

Daarnaast zijn er in 2010 ook nog andere thematische besprekingen geweest :

- evaluatie van de gastsprekers (advocaten en acteurs)
- evaluatie van ‘herstelmiddeling’ binnen het leerproject SIB-M
- Opvolging van de stage van Dries Vanderputte en het bespreken van de observaties vanuit de stage.
- procedure bij jongeren die ook huisarrest hebben.

6.4.5.3. Kwaliteitsvol werken :

* PPP-evaluaties :

Na een grondige voorbereiding in 2009 in zowel het team SIB-M Vlaanderen als het team SIB-M van BAAL werd in 2010 gestart met het evalueren van alle gedraaide leerprojecten aan de hand van het PPP – model (Proces – Produkt – Procedure). Aan de hand van dit evaluatie-instrument evalueren alle begeleidersduo's onder begeleiding van een derde het gedraaide leerproject. Aan de hand van dit model komen alle aspecten van een leerproject SIB-M aan bod in een uitgebreide nabespreking. Voor wat betreft de vorming zelf worden de praktische organisatie, de gebruikte methodieken, het groepsproces en de individuele processen besproken. Daarnaast wordt er ook stilgestaan bij het eigen functioneren en de

samenwerking als duo. Uit deze evaluatiegesprekken worden ook intervisievragen gedistilleerd voor bespreking op team SIB-M Vlaanderen.

Door deze evaluaties is er steeds aandacht voor kwaliteitsbewaking en –verhoging.

* ‘Ik – Wij – Taak’ team gesprekken volgens TGI – model :

Naast het evalueren van de duo’s en de gedraaide leerprojecten werd er ook in 2010 stilgestaan bij het teamfunctioneren van team SIB-M van BAAL. Ook deze teamgesprekken staan in het teken van continue kwaliteitsbewaking en –verhoging.

Aan de hand van het TGI – model (thema gecentreerde interactie) wordt er in de ‘ik –wij – taak’ team gesprekken ten eerste gekeken naar de kwaliteiten, de vaardigheden en de belemmeringen in het teamfunctioneren. Ten tweede wordt er stilgestaan bij de sterktes en de zwaktes van het leerproject SIB-M op zich. Tot slot wordt de verhouding van het leerproject SIB-M en het team SIB-M ten aanzien van de grotere BAAL organisatie bekeken.

Naast het feit dat op deze manier het teamfunctioneren duidelijk wordt, worden uit deze teamgesprekken actiepunten gehaald. Deze actiepunten worden vervolgens ingepland om aan te pakken in team. Ook wordt er gekeken naar de teamgesprekken van de voorbije jaren om te evalueren welke actiepunten uit het verleden er gerealiseerd zijn en welke actiepunten nog steeds actueel blijken.

De bespreking van eind 2010 leverde de volgende *actiepunten* op :

- Onregelmatige arbeidstijd in het oog houden
- Hantering van het reglement
- De invulling van inhaalsessies
- Inplannen van structurele voor- en nabesprekingen voor begeleidersduo’s
- Het evalueren van de gastsprekers
- Meer structuur in de teambesprekingen
- Structureel maken van besprekingen rond teamfunctioneren
- Meer inhoudelijke afstemming met de andere afhandelingsvormen binnen BAAL
- Invulling van de functie ‘methodische verantwoordelijke’
- Integreren van groepsdynamische principes in praktijk.

6.4.6. Team SIB-M Vlaanderen

Tijdens de experimentele periode van het leerproject SIB-M groeide de overtuiging dat er blijvend overleg nodig is tussen alle betrokken partijen voor een verdere ondersteuning van de uitvoerende diensten. Daarom werd in 2004 het team SIB-M Vlaanderen in het leven geroepen. Dit team evolueerde in 2006 naar enerzijds een praktijkteam dat op geregelde basis blijft samenkomen en anderzijds een coördinatorenoverleg. Vanzelfsprekend is er op structurele wijze afstemming tussen beiden.

In 2010 bestonden zowel het praktijkteam als het coördinatorenoverleg uit de volgende diensten : BAAL, SIB, BIC, CAFT en ALBA.

In de loop van 2010 toonde de dienst Elegast in Antwerpen ook interesse om te kunnen starten met het leerproject SIB-M. Na een aantal voorbereidende contacten tussen de

coördinatoren van de betrokken diensten is op 20 december 2010 een afvaardiging van het team SIB-M Vlaanderen een uitgebreide uiteenzetting gaan geven bij de dienst Elegast. In de loop van 2011 zullen de collega's van de dienst Elegast de mogelijkheid krijgen om een aantal leerprojecten SIB-M te observeren bij de andere diensten om dan zelf te kunnen starten met het aanbieden van het leerproject SIB-M in het gerechtelijk arrondissement Antwerpen.

De organisatie van het huidige team SIB-M Vlaanderen bleef in 2010 ongewijzigd. Zowel het praktijkteam als het coördinatorenoverleg worden per jaar voorgezeten door dezelfde dienst om zo een meer werkbare brugfunctie te creëren tussen beide overlegorganen. In 2010 werd het voorzitterschap opgenomen door BIC in de persoon van Katja Verschooten voor het coördinatorenoverleg en Kim Geelen voor het praktijkteam. Het praktijkteam bleef als voornaamste doelstelling behouden dat SIB-M in Vlaanderen overal op eenzelfde manier wordt aangeboden met éénzelfde procedure en hetzelfde programma. Naast een aanspreekfunctie voor SIB-M is het coördinatorenoverleg verantwoordelijk voor de bewaking van het concept SIB-M en andere niet louter praktijkgebonden items.

Het praktijkteam kwam in 2010 samen op 04/02/2010, 10/06/2010, 16/09/2010 en 18/11/2010.

Het coördinatorenoverleg kwam samen op 17/03/2010, 17/05/2010, 05/10/2010 en 01/12/2010.

Sinds eind 2009 kreeg ook de bijdrage van SIB een nieuwe invulling. SIB zal op de teams aanwezig blijven en de rest van het team blijven bijstaan met hun ervaring en expertise. In concreto heeft SIB vanaf 2010 structureel het intervisiemoment van het praktijkteam SIB-M Vlaanderen in goede banen geleid.

Door de samenstelling van team SIB-M Vlaanderen is er een forum voor uitwisseling op vier niveaus :

- tussen alle diensten die het leerproject SIB-M geven,
- tussen de SIB projecten voor meerderjarigen en minderjarigen,
- tussen alle leerprojecten voor minderjarige delictplegers in Vlaanderen,
- tussen alle herstelgerichte afhandelingsvormen voor minderjarigen.

Daarenboven staat SIB in voor de expertise wat betreft de slachtofferkant en voeden de andere diensten dit team vanuit de praktijk van SIB-M en hun expertise in het werken met minderjarige daders en herstelgerichte afhandeling.

Methodiekendag 'SIB Triple'

In de eerste helft van 2010 ontstond het idee bij alle diensten die bezig zijn met Slachtoffer in Beeld om samen een dag te organiseren om elkaar en elkaars werking beter te leren kennen. Naast een team Slachtoffer in Beeld – Minderjarigen in Vlaanderen zijn er ook twee teams die bezig zijn met een leerproject SIB voor meerderjarigen. Vanuit de CAW's is er een team dat SIB aanbiedt als alternatieve sanctie. Dit team is ook reeds vertegenwoordigd in het team SIB-M Vlaanderen. De tweede dienst is de Rode Antraciet die het leerproject SIB aanbiedt voor meerderjarigen in detentie.

Op 15 juni 2010 en 6 oktober 2010 kwam er een werkgroep samen met vertegenwoordigers vanuit de 3 teams die de organisatie van deze dag op zich zou nemen. Op 2 december 2010 vond in Wijgmaal de "Methodiekendag SIB Triple" plaats met alle medewerkers van de drie

teams. Op deze dag kregen de ongeveer 20 SIB collega's de mogelijkheid om elkaar te ontmoeten, te inspireren en ervaringen uit te wisselen. Na een uitgebreide kennismakingsronde over elkaars werking organiseerde elk team 2 workshops waarin aan de hand van methodieken aan ervaringsuitwisseling werd gedaan. Deze dag werd over de ganse lijn positief bevonden en zal meer dan waarschijnlijk in 2011 een vervolg kennen.

6.4.5.1 De samenstelling van het praktijkteam

SIB in de persoon van Leen Muylkens,

BIC in de persoon van Kim Geelen, Magali Timmermans en Marjan de Cuyper (tot oktober 2010),

CAFT in de persoon van Eve Renders.

BAAL in de persoon van Bart Verbeeck en Bert Ilsen, Tom Switten, Ann Ooms, Céline Callaert (tot april '10).

GAMBAS in de persoon van Mary Konings en Rik Michiels.

6.4.5.2. De samenstelling van het coördinatorenoverleg

SIB in de persoon van Christina Clark en Myriam Bonte

BIC in de persoon van Katja Verschooten,

CAFT in de persoon van Pola Franken,

BAAL in de persoon van Ilse Jaspers,

GAMBAS in de persoon van Hans De Poortere.

6.4.5.3. De inhoud van de vergaderingen van het praktijkteam

Vaste agendapunten:

- opvolging verslagen,
- intervisie,
- uitwisseling praktijk en stand van zaken,
- terugkoppeling overlegmomenten,
- terugkoppeling coördinatoren- overleg.
- voorbereidingen en organisatie SIB-M Mol,

De volgende themabesprekingen :

- extra huistaken en invulling inhaalsamenkomsten.
- verdere implementatie PPP – model,
- werken met kleinere groepen
- bekijken en uitproberen van nieuwe methodieken,
- nieuw visueel materiaal ter ondersteuning van methodieken,
- groepsevaluaties aan het einde van een leerproject,
- de rol van slachtofferhulp binnen SIB-M,
- werken met ouders,
- voorbereiden van de 'methodiekendag SIB Triple'
- de inwerking van de collega's van dienst Elegast,
- introductie in een aantal principes van groepsdynamica, gegeven door de mensen van SIB meerderjarigen die hier langdurige opleidingen rond gevolgd hebben

6.4.5.4. De inhoud van de vergaderingen van het coördinatorenoverleg

- evaluatie van de organisatiestructuur
- communicatie met Agentschap Jongerenwelzijn,
- organisatiestructuur SIB-M Vlaanderen,
- afstemmen van overleg en opmaak tussentijds verslag SIB-M in GI De Kempen
- stand van zaken van de praktijk in de verschillende arrondissementen,
- afstemming interne organisatie praktijkteam en coördinatorenoverleg,
- opvolging en specifieke vragen van het praktijkteam,

6.4.7. SIB-M in de gemeenschapsinstelling “De Kempen” in Mol

In de loop van 2006 werd SIB-M bevraagd vanuit de gemeenschapsinstelling De Kempen (De Markt en De Hutten) naar de mogelijkheden voor een leerproject SIB-M in de gemeenschapsinstelling. Eind 2006 was er een eerste overleg in Mol tussen de verantwoordelijken van SIB-M en de gemeenschapsinstelling. Tijdens dit overleg werd besloten te bekijken hoe het concept van het leerproject SIB-M kan worden gebruikt binnen de setting van de gemeenschapsinstelling. Vanuit het team SIB-M is er dan een werknota met de titel ‘Slachtoffer in Beeld – Minderjarigen in de gemeenschapsinstelling De Kempen’ gemaakt. Daarin werden naast een korte schets van het leerproject SIB-M ook de mogelijkheden, de randvoorwaarden en enkele vragen vanuit het team neergeschreven. Deze nota werd 31 januari 2007 besproken in een overleg met alle betrokken partijen.

Tijdens dit overleg vonden alle betrokken partijen elkaar in de vooropgestelde randvoorwaarden en werden de noodzakelijke wederzijdse vragen beantwoord.

Om SIB-M effectief te organiseren werden er twee overlegorganen geïnstalleerd. Een praktijkgroep en een denkgroep. In de praktijkgroep zitten het praktijkteam SIB-M aangevuld met mensen van De Hutten en De Markt (vertegenwoordigers van beide sociale diensten + een betrokken opvoeder) die het experiment mee organiseren vanuit de gemeenschapsinstelling. De denkgroep werd initieel als overkoepelend overlegorgaan geïnstalleerd en bestaat uit een aantal coördinatoren van de organisaties.

Ook in 2010 zijn beide groepen een aantal keren samengekomen.

De praktijkgroep had bij aanvang in 2007 als doel om het bestaande programma van het leerproject SIB-M om te zetten naar een aanbod op maat voor de setting van de gemeenschapsinstelling. In 2010 kwam de praktijkgroep viermaal samen. Tijdens de eerste samenkomst op 20/01/2010 werden de leerprojecten van 2009 geëvalueerd aan de hand van de vooropgestelde procedure. Op deze samenkomst werden ook de 2 leerprojecten van april en mei 2010 gepland. De tweede keer op 23/06/2010 werden de leerprojecten van april en mei 2010 geëvalueerd op een zelfde manier en werden de leerprojecten voor oktober en november 2010 gepland. Een belangrijk terugkomend thema bleef ook in 2010 de betrokkenheid van de ouders bij het leerproject SIB-M in de gemeenschapsinstelling. Ook werd er besproken hoe er meer gedragenheid zou gecreëerd kunnen worden onder het personeel van GI De Kempen. Tot slot werd het tussentijds verslag “SIB-M in GI De Kempen” dd. 06/06/2010 besproken.

Op 27/10/2010 vond er een ad hoc overleg plaats van het praktijkteam naar aanleiding van een moeilijk verlopen leerproject in oktober '10. Door kort op de bal te spelen, kon er waar nodig bijgestuurd worden. Er werden beslissingen genomen rond de procedure in het geval dat de begeleiding de deelname aan een leerproject van een jongere stopzet en ook de wederzijdse verwachtingen tussen de SIB-M begeleiders en de mensen van de instelling werden afgetoetst.

Het laatste overleg van het praktijkteam ging door op 17/12/2010. De voorbije leerprojecten werden geëvalueerd en er werd een aanspreekpunt per jongere geïnstalleerd. Dit houdt in dat alle geselecteerde jongeren in overleg met de begeleiding een aanspreekpersoon kiezen die mee het verloop van het leerproject opvolgt en ook aanwezig is tijdens de afsluitende evaluaties. Hierdoor zal er ook meer continuïteit zijn rond de in het leerproject besproken thema's, ook na het aflopen van het leerproject zelf.

De *denkgroep* kenmerkt zich voornamelijk in het aansturen van het herstelgericht denkproces in de gemeenschapsinstelling. Er is gewerkt aan een evaluatieverslag 'herstelgericht werken binnen de gemeenschapsinstelling' en hoe SIB-M hierin past of hiertoe kan bijdragen. Op 15/09/2010 was het 'Tussentijds verslag herstelgericht werken binnen GI De Kempen' af. In dit rapport wordt beschreven hoe het proces en de ontwikkelingen rond herstelgericht werken en denken binnen de instelling verlopen. In dit rapport is er ook aandacht voor de rol die SIB-M hierin kan spelen.

Deze praktijk en de samenwerking zal opnieuw grondig geëvalueerd worden en er zal dan ook bekeken worden welke richting de samenwerking tussen SIB-M en gemeenschapsinstelling De Kempen uitgaat in 2011. Dit wordt ongetwijfeld vervolgd in het jaarverslag van 2011.

In 2010 vonden er 4 leerprojecten plaats in de gemeenschapsinstelling. 3 leerprojecten gingen door in afdeling De Hutten en 1 leerproject ging door in De Markt.

Periode	Plaats	Aantal deelnemers	Begeleiders	Afronding
1. 09/04/2010 – 05/05/2010	De Hutten	5 (4 x Hutten, 1 x Markt)	CAFT + BAAL	4 jongeren positief afgerond 1 jongere gestopt
2. 05/05/2010 – 09/06/2010	De Hutten	6 (4x Hutten, 2 x Markt)	BIC + BAAL	6 jongeren positief afgerond
3. 29/09/2010 – 27/10/2010	De Hutten	6 (4 x Hutten, 2x Markt)	BAAL + BAAL	5 stopgezet, 1 jongere gestopt
4. 03/11/2010 – 08/12/2010	De Markt	6 (6x Markt)	CAFT + BIC	4 jongeren positief afgerond, 1 jongere gestopt 1 jongere stopgezet

In 2010 heeft de begeleiding het leerproject van een aantal jongeren stopgezet omwille van het feit dat de jongeren de groepsafspraken niet naleefden. Bijvoorbeeld omwille van het feit dat de jongere toch niet in groep op een open en eerlijke manier over zijn feiten wenste te praten of omdat er een gebrek aan respect was naar de medecursisten of de begeleiding. In totaal werd het leerproject voor 6 jongeren stopgezet door de begeleiding. Waaronder de volledige groep in oktober. De redenen van jongeren die zelf stopten met het volgen van het leerproject zijn : de instelling mogen verlaten, een ontvluchting en één jongere had er iets anders van verwacht.

In totaal zijn er in GI De Kempen sinds de start in 2007 11 leerprojecten SIB-M doorgegaan. Eén in 2007, 2 in 2008, 4 in 2009 en dus ook 4 in 2010. In totaal hebben 63 jongeren het leerproject gevolgd in de instelling waarvan 23 in 2010.

In 2010 was SIB-M in de GI De Kempen ook het onderwerp van de licentiaatsverhandeling van Ine Lauwers, student Criminologie aan de KULeuven. Aan de hand van enerzijds een literatuurstudie en een theoretisch gedeelte en anderzijds de observatie van een leerproject SIB-M in De Hutten werd onderzocht of SIB-M in de instelling de beoogde doelstellingen behaalt.

6.4.8. De praktijk van Slachtoffer in Beeld – Minderjarigen : dossiers

De onderstaande tabellen geven een overzicht van de dossiers die in het jaar 2010 bij BAAL werden aangemeld of waarin in 2010 gewerkt werd en waarin het leerproject Slachtoffer in Beeld – Minderjarigen werd opgelegd. De dossiers situeren zich op niveau van de jeugdrechtbank. Het leerproject slachtoffer in Beeld – Minderjarigen kan door de jeugdrechters op de volgende manier worden opgelegd :

- bij beschikking, opgelegd door de jeugdrechtbank als voorlopige maatregel,
- bij vonnis, opgelegd door de jeugdrechtbank als autonome voorwaarde voor behoud in de leefomgeving,
- bij vonnis, opgelegd door de jeugdrechtbank als voorwaarde toegevoegd aan een ambulante maatregel (o.a. berisping, ondertoezichtstelling of een prestatie van opvoedkundige aard en van algemeen nut) .

De aanmelding bij BAAL heeft betrekking op het schriftelijk ontvangen van een begeleidingsopdracht op de dienst BAAL. Dit kan zijn aan de hand van een doorverwijzingsformulier of via een afschrift van een vonnis of beschikking.

TABEL 1. OVERZICHT DEELNAME AAN DE LEERPROJECTEN IN 2010

Deze tabel gaat enkel over de dossiers waarvan de effectieve uitvoering van het leerproject SIB-M is doorgegaan in 2010.

Periode	Plaats	Aantal deelnemers	Verwijzer	Afronding
06/01/10 – 27/01/10	Genk	6	T : 6	Afgesloten : 5 Stopgezet : 1
05/01/10 – 26/01/10	Hasselt	6	T : 1 H : 5	Afgesloten : 5 Stopgezet : 1
03/02/10 – 24/02/10	Genk	6	T : 6	Afgesloten : 6
01/03/10 – 29/03/10	Genk	6	T : 6	Afgesloten : 6
02/03/10 – 24/03/10	Hasselt	6	H : 2 T : 4	Afgesloten : 4 Stopgezet : 2

06/04/10 – 28/04/10	Genk	6	T : 6	Afgesloten : 5 Stopgezet : 1
27/04/10 – 31/05/10	Genk	6	H : 1 T : 5	Afgesloten : 6
04/05/10 – 02/06/10	Hasselt	5	H : 4 T : 1	Afgesloten : 3 Stopgezet : 2
09/06/10 – 30/06/10	Genk	5	H : 1 T : 4	Afgesloten : 4 Stopgezet : 1
02/07/10 – 20/07/10	Hasselt	5	T : 3 H : 2	Afgesloten : 4 Stopgezet : 1
13/09/10 – 13/10/10	Genk	5	T : 5	Afgesloten : 5
06/09/10 – 04/10/10	Hasselt	6	H : 2 T : 4	Afgesloten : 6
05/10/10 – 27/10/10	Genk	6	T : 6	Afgesloten : 3 Stopgezet : 3
03/11/10 – 01/12/10	Genk	6	T : 6	Afgesloten : 6
02/11/10 – 24/11/10	Hasselt	6	H : 5 T : 1	Afgesloten : 6
29/11/10 – 22/12/10	Genk	6	T : 6	Afgesloten : 4 Stopgezet : 1 Lopend : 1
Totaal : 16	Genk : 10 Hasselt : 6	92	T : 70 H : 22	Afgesloten: 78 Stopgezet: 13 Lopend: 1

De grote meerderheid van de jongeren heeft het leerproject SIB-M positief afgerond. Dit wil zeggen dat ze de volledige 20 uren cursus hebben gevolgd en de afspraken hebben gerespecteerd en dat er een eindverslag is overgemaakt aan de verwijzende jeugdrechter. Dit zegt echter niets over het individueel proces dat de jongere heeft doorgemaakt.

13 dossiers werden negatief afgerond. Deze jongeren hielden zich niet aan de gemaakte afspraken. De jongens kwamen bijv. meermaals te laat of kwamen niet meer opdagen. Daardoor werd de deelname aan het leerproject SIB-M dan ook stopgezet. De gemaakte afspraken staan duidelijk weergegeven in een reglement dat door de jongeren, de ouders en de begeleiding van het leerproject SIB-M wordt ondertekend tijdens het kennismakingsgesprek. Er werd voor deze 13 jongeren een stopzettingsverslag overgemaakt aan de verwijzende instanties.

TABEL 2. AANTAL DOSSIERS

Deze tabel gaat over dossiers waarin gewerkt werd in de periode: van 01/01/2010 tot 31/12/2010.

	Afgesloten	Lopend	Stopgezet	Totaal
Aangemeld voor 01/01/2010	32	2	14	48
Aangemeld tussen 01/01/2010 en 31/12/2010	47	29	9	85
Totaal	79	31	23	133

Op 01/01/2010 waren er nog 48 dossiers waarvan nog geen eindverslag was overgemaakt aan de verwijzende instanties. Van deze 48 dossiers werden er in de loop van 2010 32 positief afgesloten. 3 dossiers werden stopgezet en 11 dossiers zijn nooit opgestart. Er zijn nog 2 dossiers lopende van 2009.

Van de 85 in 2010 aangemelde dossiers werden 47 dossiers volledig opgestart en afgesloten. 9 dossiers werden stopgezet. 29 dossiers zijn nog lopende. In totaal werden er in 2010 dus 79 eindverslagen en 23 stopzettingsverslagen overgemaakt aan de verwijzende instanties. 31 dossiers zijn nog lopende.

Volgens tabel 2 werden er in 2010 79 dossiers afgesloten terwijl er in tabel 1 sprake is van 78 afgesloten dossiers. Dit is te verklaren om dat er in één dossier het leerproject zelf in 2009 werd afgesloten, maar het eindverslag pas in 2010 is verstuurd naar de jeugdrechter.

Meer uitleg over de nooit opgestarte dossiers is terug te vinden bij de bespreking van de tabellen met de periodes (tabel 9a. tot 9f).

In vergelijking met vorig jaar is er daling van het aantal aangemelde dossiers. Vorig jaar waren er 103 aangemelde dossiers. In 2010 werd er in 133 dossiers gewerkt.

Tabellen 3 t.e.m. 8 handelen over de 85 dossiers die zijn aangemeld in 2010.

Arrondissement	Aantal	%	Vonnis of beschikking
Hasselt	19	22,35	10 vonnissen en 9 beschikkingen
Tongeren	65	76,47	28 vonnissen en 37 beschikkingen
Brugge	1	1,18	1 vonnis
Totaal	85	100%	39 vonnissen en 46 beschikkingen

Ten opzichte van vorig jaar zien we een verdere stijging in het aandeel van de dossiers van jeugdrechtbank Tongeren.

TABEL 4. COMBINATIE MET ANDERE MAATREGELEN

Combinatie	Aantal	%
Enkel LP SIB-M	13	15,29
Combinatie GD	67	78,83
Combinatie GD + Hergo	2	2,35
Combinatie GD + HB	2	2,35
Combinatie GD + LP DVA	1	1,18
Totaal	85	100%

De 72 dossiers die in combinatie met gemeenschapsdienst zijn aangemeld, vormen net als vorige jaren de meerderheid van de aangemelde dossiers.

TABEL 5. LEEFTIJD DADERS

Deze tabel geeft de leeftijd op het moment van de aanmelding, omdat de datum van feiten niet steeds bekend is.

Leeftijd bij aanmelding	Aantal	%
12	0	0%
13	1	1,18
14	9	10,59
15	19	22,35
16	26	30,59
17	20	23,53
18	8	9,41
20	2	2,35
Totaal	85	100%

Dit jaar is er één jongere van 13 jaar op het moment van aanmelding, terwijl de minimumleeftijd voor het leerproject SIB-M 14 jaar is. Ook zijn 8 18-jarigen en 2 20-jarigen aangemeld. Deze jongeren hebben de feiten vanzelfsprekend gepleegd voor het bereiken van de meerderjarigheid.

In vergelijking met vorig jaar is de gemiddelde leeftijd licht gestegen van 15,8 naar 16,05.

TABEL 6. ETNISCHE AFKOMST DADERS

Etnische afkomst	Aantal	%
Belgisch	28	32,94
Marokkaans	13	15,29
Turks	19	22,35
Ex-Joegoslavisch	3	3,53
Italiaans	3	3,53
Spaans	1	1,18
Georgisch	1	1,18
Algerijns	1	1,18
Armeens	1	1,18

Afghaans	1	1,18
Dominicaans	1	1,18
Nederlands	2	2,35
Russisch	1	1,18
Hongaars	1	1,18
Tsjetsjeens	2	2,35
Niet bevraagd	7	8,24
Totaal	85	100%

Het registratiesysteem, dat door alle Vlaamse diensten is gecreëerd, opteert ervoor om te registreren op etnische afkomst en niet op nationaliteit. Vanuit BAAL is er gekozen om bij de jongeren en hun ouders te vragen naar de afkomst van de vader. In de categorie 'niet bevraagd' zitten jongeren van wie de etnische afkomst nog niet geregistreerd is, bijvoorbeeld omdat er nog geen kennismakingsgesprek is doorgegaan.

TABEL 7. GESLACHT DADERS

Geslacht	Aantal	%
Mannelijk	80	94,12
Vrouwelijk	5	5,88
Totaal	85	100%

Sinds de start van het leerproject SIB-M begin 2000 werden er in nu totaal 24 meisjes doorverwezen, waarvan 5 in 2010.

TABEL 8. AARD VAN DE FEITEN

Aard van de feiten	Maatregel SIB-M	Verwijzer	Totaal aantal jongeren
Afpersing met geweld	20u	H	1
Bedreigingen	20u	H	1
Belaging + bedreigingen	20u (+30u GD + HB)	T	1
Bedreigingen + winkeldiefstal + drugs	20u (+30u GD)	H	1
Opzettelijke slagen en verwondingen	20u	T	18
	20u (+50u GD)	T	
	20u (+15u GD)	H	
	20u (+20u GD)	H	
	20u (+20u GD)	T	
	20u (+20u GD)	H	
	20u (+20u GD)	H	
	20u (+20u GD)	H	
	20u (+20u GD)	H	
	20u (+20u GD)	H	
	20u (+40u GD)	H	
	20u	T	
	20u	B	
	20u (+30u GD)	T	
	20u (+30u GD)	T	
	20u (+40u GD)	T	
	20u	H	

	20u 20u (+30u GD + Hergo)	H T	
Opzettelijke slagen en verwondingen (2x)	20u (+40u GD)	T	1
Opzettelijke slagen en verwondingen (7x)	20u (+50u GD)	T	1
Opzettelijke slagen en verwondingen + verboden wapendracht + winkeldiefstal	20u (+30u GD + HB)	T	1
Opzettelijke slagen en verwondingen + diefstal	20u (+30u GD)	T	1
Opzettelijke slagen en verwondingen + inbreuk verkeerswetgeving	20u (+40u GD) 20u (+30u GD) 20u (+30u GD)	T T T	3
Opzettelijke slagen en verwondingen (x2) + belaging	20u (+20u GD)	T	1
Opzettelijke slagen en verwondingen + belaging	20u (+30u GD)	T	1
Opzettelijke slagen en verwondingen + bedreiging	20u	H	1
Opzettelijke slagen en verwondingen + beschadigingen	20u (+30u GD)	T	1
Opzettelijke slagen en verwondingen (5x) + bedreigingen	20u (+30u GD + Hergo)	T	1
Opzettelijke slagen en verwondingen (x2) + diefstal + inbreuk verkeerswetgeving	20u (+30u GD)	T	1
Opzettelijke slagen en verwondingen + bedreiging + beschadigingen + dealen (x2)	20u	T	1
Diefstal	20u (+30u GD)	T	1
Diefstal + poging tot diefstal	20u (+20u GD)	T	1
Winkeldiefstal + diefstal bromfiets	20u (+30u GD)	T	1
Diefstal met braak	20u (+20u GD)	T	1
Diefstal met geweld	20u (+20u GD) 20u (+30u GD) 20u (+30u GD) 20u 20u (+20u GD) 20u (+30u GD) 20u (+20u GD) 20u (+30u GD) 20u (+30u GD) 20u (+30u GD) 20u (+30u GD)	T H T H H T H T T T T	10
Diefstallen met geweld	20u (+30u GD)	H	1
Diefstal met geweld met vertoon van wapens	20u (+30u GD)	T	1
Diefstal met geweld + opzettelijke slagen en verwondingen	20u (+30u GD)	T	1
Diefstal met geweld + afpersing + opzettelijke slagen en verwondingen + bedreiging + diefstal	20u (+30u GD) 20u (+30u GD)	T T	2
Diefstal met geweld + afpersing + diefstallen + opzettelijke slagen en verwondingen + verboden wapendracht	20u (+60u GD)	T	1
Diefstal met geweld (x5) + afpersing (x5) + poging tot afpersing + druggebruik	20u (+60u GD + LP DVA))	H	1
Winkeldiefstal (x2)	20u (+40u GD)	T	1
Winkeldiefstallen	20u (+30u GD)	T	1
Fietsdiefstallen (x4)	20u (+40u GD)	T	1
Diefstal met braak + winkeldiefstal +	20u (+30u GD)	T	1

opzettelijke slagen en verwondingen			
Diefstal met braak + diefstal met geweld + illegale wapendracht	20u (+30u GD)	T	1
Diefstal met braak (x3) + poging tot diefstal met braak	20u (+20u GD)	T	1
Diefstal met braak + diefstal (x2) + poging tot diefstal met geweld + drugsgebruik + beschadigingen (x8) + inbreuk tegen verkeerswetgeving + verberging van gestolen goederen	20u (+100u GD)	T	1
Diefstal met braak + beschadigingen	20u (+20u GD) 20u (+40u GD)	T T	2
Diefstallen (x4)	20u	T	1
Diefstal (x2) + diefstal met geweld + beschadigingen	20u (+40u GD)	T	1
Diefstal met geweld (x4) + poging tot diefstal met geweld	20u (+40u GD)	T	1
Diefstal met braak (x4) + Poging tot diefstal (4x) + diefstal (x2) + beschadigingen	20u (+100u GD)	T	1
Diefstal met braak (x5) + poging tot diefstal met braak (x4) + diefstal (x2) + beschadigingen (x2)	20u	T	1
Diefstal met braak (x3) + poging tot diefstal met braak + opzettelijke brandstichting + graffiti (x11) + beschadigingen + opzettelijke slagen en verwondingen	20u (+30u GD)	T	1
Winkeldiefstal + beschadigingen	20u (+20u GD)	T	1
Poging tot opzettelijke brandstichting	20u (+30u GD)	T	1
Brandstichting	20u (+30 u GD) 20u (+30u GD)	T T	2
Brandstichting (x2)	20u (+30u GD)	T	1
Brandstichting + beschadigingen	20u (+30u GD)	T	1
Brandstichting + poging tot brandstichting	20u (+30u GD)	T	1
Beschadigingen	20u 20u (+30u GD) 20u (+30u GD) 20u (+30u GD)	T T T T	4
Ongewapende weerspannigheid	20u (+30u GD)	T	1
Weerspannigheid + verboden wapen	20u (+40u GD)	T	1
Totaal	1700u	T : 65 H : 19 Brugge :1	85

In deze tabel kan men ook de combinatiedossiers onderscheiden.

TABEL 9. PERIODES

De onderstaande tabellen gaan over dossiers die zijn afgesloten in de periode van 01/01/2010 tot 31/12/2010.

Meer concreet gaat het in de onderstaande tabellen over 46 dossiers die voor 2010 werden opgestart en afgesloten zijn in 2010 en over 56 dossiers die werden aangemeld en afgesloten in 2010. Als het hier gaat over afgesloten dossiers dan gaat het over zowel de stopgezette als de positief afgesloten dossiers. Samen gaat het dan juist over 102 dossiers.

Tabel 9.a. Datum van uitspraak maatregel - datum van aanmelding

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	102	100%
0 tot 1 maand	93	91,18
1 tot 2 maanden	3	2,94
2 tot 3 maanden	4	3,92
3 tot 4 maanden	1	0,98
10 tot 11 maanden	1	0,98

- Gemiddelde: 14 dagen
- Minimum: 1 dag
- Maximum: 305 dagen

Tabel 9.b. Datum van aanmelding - datum van kennismakingsgesprek

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	102	100%
Één van de 2 data niet ingevuld	5	4,9
0 tot 1 maand	38	37,25
1 tot 2 maanden	24	23,53
2 tot 3 maanden	22	21,57
3 tot 4 maanden	5	4,9
4 tot 5 maanden	2	1,96
5 tot 6 maanden	1	0,98
6 tot 7 maanden	2	1,96
7 tot 8 maanden	2	1,96
8 tot 9 maanden	1	0,98

- Gemiddelde: 56 dagen
- Minimum: 6 dagen
- Maximum: 245 dagen

De 5 dossiers waarbij de datum van het kennismakingsgesprek niet is ingevuld zijn dossiers waarin voor het kennismakingsgesprek al bleek dat de uitvoering van het leerproject onmogelijk zou zijn. In drie dossiers was de reden een stopzetting bij een andere gecombineerde maatregel waarbij achteraf gemeld werd dat het dossier afgesloten werd. Eén

jongere was verhuisd naar West-Vlaanderen en het laatste dossier kwam niet in aanmerking omwille van een verkeerde juridische kwalificatie.

Tabel 9.c. Datum van kennismakingsgesprek - datum start effectieve uitvoering

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	102	100%
Één van de 2 data niet ingevuld	10	9,8
0 tot 1 maand	33	32,35
1 tot 2 maanden	24	23,53
2 tot 3 maanden	20	19,61
3 tot 4 maanden	6	5,88
4 tot 5 maanden	6	5,88
5 tot 6 maanden	1	0,98
6 tot 7 maanden	1	0,98
7 tot 8 maanden	1	0,98

- Gemiddelde: 56 dagen
- Minimum: 1 dag
- Maximum: 243 dagen

De 10 dossiers waarbij één of twee data niet zijn ingevuld zijn ten eerste de 5 dossiers die bij bovenstaande tabel zijn besproken. Bij de 5 andere dossiers zijn er wel kennismakingsgesprekken geweest maar is er nooit gestart met de uitvoering.

In één geval omdat de werksituatie van de jongere dit onmogelijk maakte. In twee gevallen omwille van een stopzetting van een andere opgelegde maatregel, in één geval omdat de jongere ondertussen naar het buitenland zou verhuisd zijn en tot slot was er ook één jongere die weigerde zijn maatregel uit te voeren en waarvan de jeugdrechter achteraf ook bevestigde dat deze weigering gegrond was.

Tabel 9.d. Datum start effectieve uitvoering - datum einde effectieve uitvoering

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	102	100%
Één van de 2 data niet ingevuld	10	9,8
0 tot 1 maand	84	82,35
1 tot 2 maanden	8	7,84

- Gemiddelde: 23 dagen
- Minimum: 1 dagen
- Maximum: 35dagen

Tabel 9.e. Datum einde effectieve uitvoering - datum versturen eindverslag naar verwijzer

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	102	100%
Één van de 2 data niet ingevuld	10	9,8
0 tot 1 maand	91	89,22
1 tot 2 maanden	1	0,98

- Gemiddelde: 5 dagen
- Minimum: 0 dagen
- Maximum: 49 dagen

Tabel 9.f. Datum aanmelding - datum versturen eindverslag

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	102	100%
1 tot 2 maanden	8	7,84
2 tot 3 maanden	17	16,67
3 tot 4 maanden	11	10,78
4 tot 5 maanden	21	20,59
5 tot 6 maanden	23	22,55
6 tot 7 maanden	4	3,92
7 tot 8 maanden	2	1,96
8 tot 9 maanden	6	5,88
9 tot 10 maanden	3	2,94
10 tot 11 maanden	2	1,96
11 tot 12 maanden	1	0,98
13 tot 14 maanden	1	0,98
17 tot 18 maanden	3	2,94

- Gemiddelde: 160 dagen
- Minimum: 37 dagen
- Maximum: 545 dagen

Het gemiddelde is licht gedaald ten aanzien van vorig jaar. Gemiddeld genomen neemt de volledige uitvoering van een dossier ruim 5 maanden in beslag.

6.5. Leerproject “Seksualiteit en Relaties in Balans” (SRIB)

6.5.1. Omschrijving en doelstelling

“Seksualiteit en Relaties in Balans” is een leerproject dat zich richt op minderjarige daders van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Het leerproject is een reactie op het plegen van feiten en wordt opgelegd door de jeugdrechtbank.

Het leerproject SRIB streeft volgende doelstellingen na:

- kennis en inzicht bij de jongere zelf bevorderen, hem/haar de gevolgen van zijn/haar seksueel grensoverschrijdend gedrag bijbrengen, met als doel het stopzetten van het seksueel grensoverschrijdend gedrag;
- het bevorderen van zelfcontrole en het aanleren van vaardigheden om met risicovolle situaties om te gaan;
- het versterken van het inlevingsvermogen ten aanzien van het slachtoffer;
- het bevorderen van de verantwoordelijkheidszin van de jongere ten aanzien van het slachtoffer.

Het leerproject SRIB is een samenwerkingsverband tussen BAAL en CAW 't Verschil. Er is gekozen voor deze werking omwille van de jarenlange expertise die het HSD-team van CAW 't Verschil heeft opgebouwd in het werken met daders van seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Werkwijze

Het leerproject is een individueel leertraject van 20 uren. Binnen dit individueel traject worden er vier sessies in groep (in totaal 10 uren) aangeboden.

Tijdens de individuele sessies wordt er gewerkt rond het persoonlijke verhaal van de jongere. De vertrekbasis voor het leerproject is de context waarbinnen de jongere zich bevindt. Vanuit het levensverhaal van de jongere wordt de link gelegd naar de gepleegde feiten. Als laatste onderdeel wordt de aandacht gevestigd op het vergroten van het empathisch vermogen van de jongere en het aanleren van adequate problem-solving technieken. Ook het herstel naar slachtoffer en maatschappij krijgt een plaats binnen de individuele sessies.

Er wordt bewust gekozen om het persoonlijke verhaal van de jongere individueel te begeleiden omwille van de gevoeligheid van het thema en het respectvol benaderen van het slachtoffer.

Voor de thema's sociale vaardigheden, seksuele voorlichting, aangaan van relaties en de justitiële context wordt gewerkt in een groep van 4 tot 6 jongeren.

Voor deze thema's lijkt het ons aangewezen om de groep als middel te gebruiken in het bijbrengen van de kennis op deze domeinen. Via groepsdynamica en groepsdiscussies wordt er op een ervaringsgerichte manier gewerkt rond deze thema's.

6.5.2. Profiel

Het profiel bestaat uit een aantal elementen.

De delicten:

- alle vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag komen in aanmerking.

De jongere:

- is minderjarig op het ogenblik van de feiten;
- is minimaal 12 jaar;
- woont in Limburg;
- bekent minstens gedeeltelijk de feiten.

De verwijzer:

- bij beschikking, opgelegd door de jeugdrechtbank als voorlopige maatregel;
- bij vonnis, opgelegd door de jeugdrechtbank als autonome voorwaarde voor behoud in de leefomgeving;
- bij vonnis, opgelegd door de jeugdrechtbank als voorwaarde toegevoegd aan een ambulante maatregel (o.a. berisping, ondertoezichtstelling of een prestatie van opvoedkundige aard en van algemeen nut) .

6.5.3. Voorstelling aan de hand van een praktijkvoorbeeld

Het leerproject SRIB is een combinatie van 10u individuele gesprekken en 10u groepssessies. Dit praktijkvoorbeeld beschrijft enkel het verloop van de groepssessies.

De individuele sessies zijn immers sterk onderhevig aan elk dossier op zich.

Het is woensdag even voor 16.00. Er zitten al twee jongeren in de wachtzaal. Ze zitten er wat zenuwachtig en stilzwijgend bij. De andere jongeren komen een voor een binnen gewandeld. We kunnen stipt om 16.00 beginnen. Bij aanvang van de sessie blijkt dat drie jongeren van de vijf elkaar kennen. Het valt op dat twee jongeren, die goed bevriend zijn, naast elkaar gaan zitten. Wij, als begeleiding stellen ons kort voor, en overlopen de groepsafspraken. Deze afspraken worden doorgegeven en ondertekend door zowel jongeren als begeleiding.

Iedere jongere moet voor zichzelf enkele kenmerken van zichzelf op een papier schrijven onder andere leeftijd, studierichting, gezinssituatie, hobby's. Wij lezen telkens een kenmerk voor en de jongeren moeten raden om wie het zou kunnen gaan. Bij de uitleg van deze oefening roept een jongere ons apart. Hij geeft aan dat hij niet wil dat de groep weet dat zijn ouders gescheiden zijn.

De oefening loopt minder vlot als verwacht. De jongeren moeten duidelijk wennen aan de groep.

Wij schrijven het woord 'sociale vaardigheden' op bord en vragen aan de jongeren hard op te zeggen wat dit woord bij hen oproept.

De woorden die naar voren komen zijn communicatie, sociaal, mensen, internet, praten, wat je goed kan, Wij leggen uit wat sociale vaardigheden zijn en geven enkele voorbeelden van sociale vaardigheden (actief luisteren, kritiek krijgen en geven, nee zeggen, iets bespreken, waardering uiten). We merken dat een van de jongere niet mee werkt, zijn ongenoegen uit en voortdurend commentaar geeft op de oefeningen. Een andere jongere spreekt de betrokken jongere aan en confronteert hem met zijn houding en wijst hem op de link tussen het thema sociale vaardigheden en het seksueel grensoverschrijdend gedrag. Hij zegt 'als je over genoeg sociale vaardigheden beschikt, zat je hier nu niet.'

We geven aan de jongeren een opdracht waarbij de jongeren zich moeten inleven in de functie van een makelaar en dat ze uit een lijst van 10 personen met elk hun specifieke kenmerken, vijf geschikte huurders moeten kiezen zonder failliet te raken.

Wij observeren hoe de groep overlegt en in welke mate de sociale vaardigheden worden toegepast. De eerste drie minuten zwijgt iedereen en duidt ieder voor zichzelf de geschikte huurders aan. We wijzen de jongeren erop dat het om een groepsopdracht gaat en dat de opdracht pas klaar is als ze tot een consensus zijn gekomen.

Langzaam startten ze een discussie en overlopen ze de tien kandidaten een voor een. Ze durven elkaar aanspreken op hun keuzes.

We geven hen terug welke sociale vaardigheden we hebben opgemerkt tijdens de discussie.

We sluiten af met 'Act it out'. 'Act-it-Out' is een bordspel, gericht op het oefenen van sociale vaardigheden. Het spel komt traag op gang maar de jongeren werken wel goed mee. Ze zijn wat onwennig om een rollenspel te spelen maar naarmate de oefening vordert, zijn ze meer op hun gemak en vinden ze het plezierig om de vaardigheden in te oefenen op deze manier.

Bij aanvang van de tweede sessie laten we de jongeren hun werkboek invullen waarin bevraagd wordt wat ze van de vorige sessie vonden, of ze van zichzelf vonden dat ze goed hebben meegewerkt, wat ze geleerd hebben, ... De jongere die tijdens de vorige sessie erg tegendraads deed, niet meewerkte en steeds commentaar gaf op de oefening, start met een opmerkelijke inbreng. Hij geeft aan dat hij vorige keer niet goed heeft meegewerkt maar dat hij deze keer wel goed zal meewerken.

Na het invullen van het werkboek starten we met het onderwerp van de tweede sessie: seksualiteit. Vervolgens laten we de jongeren associëren over het woord 'seksualiteit'. Alle woorden die door de jongeren worden gezegd, worden op het bord geschreven door ons. Uiteindelijk worden er verzamelingen gemaakt met alle woorden die afkomstig zijn van de brainstorm. Zo komen we terecht op de term 'SOA'. We leggen uit wat SOA's zijn, geven uitleg over verschillende soorten en zeggen hoe deze herkend en behandeld kunnen worden. De jongeren zijn er over verbaasd dat er zoveel soorten SOA's zijn en wat de gevolgen hiervan zijn.

Zo wordt de link gelegd met voorbehoedsmiddelen. De jongeren oefenen hoe ze een condoom moeten aanbrengen op kunstpenissen, hetgeen gepaard gaat met gelach en gegiechel. De jongeren voelen zich duidelijk wat ongemakkelijk om dit te doen maar werken uiteindelijk wel goed mee. De begeleiding somt de verschillende stappen op voor het goed aanbrengen van een condoom en wijst op het belang hiervan. Vervolgens wordt meer uitleg gegeven over andere voorbehoedsmiddelen aan de hand van een AC-koffer (anticonceptie-koffer). De jongeren krijgen allerlei voorbehoedsmiddelen te zien en stellen hier veel vragen bij.

Na de pauze leggen we de jongeren enkele stellingen omtrent seksualiteit voor. De jongeren werken goed mee en durven hun mening uiten. Het gebeurt dat andere jongeren al reageren op de stelling nog voor de jongere die aan de beurt is zijn eigen mening heeft kunnen zeggen. Zo is het voor sommige jongeren soms moeilijk om tegen de mening van een andere jongere in te gaan.

Na het bespreken van de stellingen sluiten we de sessie af door de jongeren hun werkboek te laten invullen zodat ze opnieuw de sessie en hun eigen medewerking kunnen evalueren. Ze vullen eveneens een vragenlijst in om te testen welke informatie hun nog is bij gebleven van de sessie, zodat op de onduidelijke thema's later individueel dieper ingegaan kan worden.

Sessie drie start met een tafel waarop allerlei prenten liggen die betrekking hebben op verschillende soorten relaties. Aan de jongeren wordt gevraagd om ieder twee prenten uit te kiezen die hen het meeste aanspreken. Nadien bespreken we deze prenten in groep. Zo wordt de link gelegd met het thema van vandaag "relaties en rollenpatronen". De jongeren denken

na over welke soorten relaties er bestaan en wanneer men kan spreken van een relatie. Het verschil wordt uitgelegd tussen de verschillende relaties. Vervolgens kijkt de groep naar een videofragment van de film “Brokeback Mountain”. We vragen aan de jongeren wat ze gezien hebben, wat ze ervan vinden en hoe ze over het thema homoseksualiteit denken. Sommige jongeren reageren heel fel op het thema, terwijl andere jongeren een meer gematigde mening hebben over homoseksualiteit. Een aantal stellingen worden met de jongeren besproken en het thema ‘verliefd’ zijn wordt aangekaart. De jongeren worden in groepjes van twee verdeeld en elke groepje dient een oefening op te lossen over het contact leggen met leeftijdsgenoten.

Na het oplossen van de casussen wordt het spel “De Bloosdoos” gespeeld. De bloosdoos is een educatief spel om met jongeren op een vlotte manier een gesprek in te zetten over verliefd zijn en alles wat daarmee te maken heeft. De jongeren werken goed mee en antwoorden eerlijk op de gestelde vragen en stellingen.

Na de pauze gaat de sessie terug van start met een videofragment, afkomstig van de film ‘Stepford Wives’. In dit fragment wordt geschetst wat de ‘ideale vrouw’ is, nl. een aantrekkelijke vrouw die het huishouden doet, kookt, voor de kinderen zorgt, de pantoffels van de man klaarlegt wanneer hij thuiskomt en hem een pintje in de hand steekt wanneer hij naar TV kijkt. Over deze ‘robotvrouw’ wordt gediscussieerd met de jongeren: wie wil zo’n vrouw, hoe willen jullie dat jullie vrouw is, mag een vrouw zelf ook een carrière hebben, ... ? De jongeren geven aan dat ze liever een ‘echte’ vrouw hebben in plaats van een ‘robotvrouw’. Met het bespreken van dit fragment zoomen we verder in op rollenpatronen voor man en vrouw. Wat zijn specifieke mannentaken? Wat zijn vrouwentaken? Mogen mannen hun vrouw en kinderen slaan? Mogen mannen hun gevoelens tonen en ook huilen? Denken jongens meer aan seks dan meisjes? De vragen lokken heel wat stof voor discussie uit. De meningen onder de jongeren zijn verdeeld en elke jongere durft te zeggen wat hij denkt over het thema. We merken dat de twee jongeren die elkaar nog niet kennen, nu meer en meer durven ingaan tegen de mening van de twee jongeren die reeds eerder bevriend waren. Zo gaan twee jongeren akkoord met de stelling dat mannen hun vrouw en kinderen mogen slaan, terwijl de andere jongeren hier helemaal niet mee akkoord zijn.

Het spel “BOY’S R US” wordt gespeeld. Het is een spel waar je de kans krijgt om meer over jezelf en anderen te ontdekken.

Na het spelen van het spel omtrent rollenpatronen, wordt stilgestaan bij de jeugdrechtbank. Drie van de vier jongeren van de groep hebben het leerproject opgelegd gekregen door de jeugdrechter. We geven wat uitleg over allerlei vragen die naar boven komen. Bijvoorbeeld: Wat doet de jeugdrechtbank? Wanneer moet je bij de jeugdrechter komen? Wat is een consulent? Wat is een MOF? Wat kan het parket doen? Uiteindelijk sluiten we dit thema af aan de hand van een bordspel over de jeugdrechtbank. Op het einde van de sessie vullen de jongeren hun werkboek weer in en evalueren zij hoe de sessie voor hen geweest is.

De laatste bijeenkomst gaat van start met een brainstorm over ‘grenzen’. Wat zijn grenzen? Wat zijn verschillende soorten grenzen? Wat gebeurt er als je over een grens gaat? Alle woorden die opgenoemd worden door de jongeren worden aan bord gebracht. Na deze brainstorm legt de begeleiding uit wat “ja-gevoelens” en “nee-gevoelens” zijn. Na deze uitleg krijgen de jongeren de video “Eén op drie” te zien. In deze video wordt seksueel grensoverschrijdend gedrag toegelicht vanuit verschillende invalshoeken: straatinterviews, slachtofferervaringen, cijfermateriaal, uitleg van een politie-inspecteur, rollenspelen, meningen van jongeren zelf, ... Er wordt aan de jongeren gevraagd wat dit fragment bij hen oproept. De jongeren verbazen zich over het cijfermateriaal en over het feit dat seksueel grensoverschrijdend gedrag vaker voorkomt dan ze dachten. We overlopen met de jongeren wat strafbaar is op seksueel gebied en wat de begrippen ‘dader’ en ‘slachtoffer’ inhouden.

Aangezien bij seksueel grensoverschrijdend gedrag er in de meeste gevallen geen sprake is van 'toestemming' of 'instemming', wordt hier verder op ingezoomd.

We benadrukken dat alle voorwaarden aanwezig dienen te zijn wanneer men overgaat tot seksueel contact. De jongeren oefenen om de voorwaarden van instemming toe te passen in situatieschetsen en stellingen die we hen voorleggen. Na deze oefening worden nog enkele mythes besproken over seksualiteit. Bijvoorbeeld 'Als een meisje neen zegt, bedoelt ze ja', 'de meeste slachtoffers liegen over de feiten', ...

Na de pauze doen we samen de oefening van 'de koffer'. We leggen uit dat we ons beeld van iemand door allerlei factoren laten beïnvloeden, bv. uiterlijk, cultuur, opvoeding, kledij, taalgebruik, ... Al deze factoren worden op bord geschreven en er wordt een koffer omheen getekend. We verduidelijken dat ieder van de jongeren een koffer met zich meedraagt die veranderlijk, uniek en neutraal is. Er wordt benadrukt dat de jongeren heel veel met zich meedragen in deze koffer, en dat hun koffer niet enkel gevuld wordt door hun feiten. De jongeren zijn méér dan enkel dader, ze zijn ook jongeren met elk hun eigen hobby's, eigen cultuur, eigen opvoeding, eigen gewoontes, Dit dragen ze altijd met hun mee. Ook slachtoffers hebben hun eigen koffer.

We vragen aan de jongeren wat ze nog weten over het slachtofferstuk dat te zien was in het videofragment 'Eén op drie'. Aan de jongeren wordt gevraagd welke gevolgen een slachtoffer allemaal kan hebben en hoe deze zich uiten. Een slachtoffer kan last hebben van verschillende gevolgen: fysieke gevolgen, psychische gevolgen, materiële gevolgen, sociale gevolgen, justitiële en politionele gevolgen en professionele gevolgen. De jongeren moeten voor elk soort gevolg een voorbeeld bedenken. De jongeren werken goed mee en kunnen veel voorbeeldjes vinden.

Nadien wordt hen gevraagd om na te denken over een situatie in hun leven waarbij ze zich zelf slachtoffer voelden. Ze moeten op papier schrijven wat ze toen dachten, hoe ze zich voelden, hoe hun lichaam reageerde, hoe ze de gebeurtenis hebben kunnen verwerken en wat deze gebeurtenis nu nog voor hen betekent. De oefening wordt in groep besproken en we sommen op wat de jongeren allemaal gevoeld en gedacht hebben na hun eigen slachtofferervaring. We verklaren dat ook hun slachtoffers dergelijke zaken ervaren hebben. Hun slachtoffers hebben net als hen last gehad van: zich kwaad voelen, angstig zijn, onzeker zijn, zich machteloos voelen, verdrietig zijn, willen ontsnappen, in paniek geraken, ... Deze oefening wordt met de jongeren gemaakt zodat ze zich beter kunnen inleven in hun slachtoffers.

6.5.4. Overleg

Deelname vormingsdag “ inter-familiaal grensoverschrijdend gedrag” door Patrick Meurs

Georganiseerd door Sensoa en het SGGJ-overleg op 05/02/2010 gevolgd door Tom Switten en Joke Vanhoof.

Deelname vormingsdag “Seksualiteit en relaties: een thema in de GGZ”

Georganiseerd door OPZ Geel op 02/12/2010 gevolgd door Joke Vanhoof

Deelname aan de werkgroep ‘vlaggenmethodiek’ die instaat voor de evaluatie en bijsturing van de ontwikkelde vlaggenmethodiek van Sensoa.

Tom Switten is lid van deze werkgroep.

Deelname aan de werkgroep ‘1 op 3’ voor de ontwikkeling van een educatieve DVD omtrent seksueel gedrag en seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Tom Switten is lid van deze werkgroep.

Deelname aan overleg en samenwerking met K – dienst Sancta Maria te Sint – Truiden door Tom Switten en Joke Vanhoof.

6.5.5. Team SRIB BAAL

6.5.5.1. De samenstelling van het team

Sinds maart 2009 is er binnen BAAL ook sprake van een team SRIB. Dit team bestaat uit alle BAAL medewerkers die betrokken zijn op de praktijk van het leerproject SRIB. Dit team bestond in 2010 uit de volgende personen :

Tom Switten (Methodische verantwoordelijke)

Joke Vanhoof

6.5.5.2. De inhoud van de teamvergaderingen :

Normaalgezien wordt er tweewekelijks samen gekomen. Het doel van dit teammoment is voornamelijk gericht op de praktijkgerichte zaken die het leerproject SRIB binnen BAAL aanbelangen.

De teamvergaderingen kennen een gestructureerd verloop met een aantal vaste agendapunten :

- Nieuwe aanmeldingen en verdeling van dossiers
- Terugkoppeling externe overlegmomenten
- Bespreking groepssessies
- Dossierbespreking
- Post en Mails

Daarnaast zijn er in 2010 ook nog andere thematische besprekingen geweest :

- Evaluatie van de groepssessies.
- Installeren van PPP – evaluaties.
- Afstemming en samenwerking met K –dienst Sancta – Maria te Sint – Truiden
- Combinatiedossiers (afstemming met gemeenschapsdienst).

6.5.5.3. Kwaliteitsvol werken

- PPP-evaluaties :

In 2010 zijn we gestart met de evaluatie van de groepssessies aan de hand van het PPP – model (Proces – Produkt – Procedure). Aan de hand van dit evaluatie-instrument evalueren alle begeleidersduo's onder begeleiding van een derde het gedraaide leerproject. Aan de hand van dit model komen alle aspecten van het groeps gedeelte van SRIB aan bod in een uitgebreide nabespreking. Voor wat betreft de vorming zelf worden de praktische organisatie, de gebruikte methodieken, het groepsproces en de individuele processen besproken. Daarnaast wordt er ook stilgestaan bij het eigen functioneren en de samenwerking als duo. Uit deze evaluatiegesprekken worden ook intervisievragen gedistilleerd voor bespreking op SGGJ - overleg.

Door deze evaluaties wordt er continu gezorgd voor kwaliteitsbewaking en –verhoging.

- 'Ik – Wij – Taak' team gesprekken :

Naast het evalueren van de duo's en de gedraaide leerprojecten werd er ook in 2010 stilgestaan bij het teamfunctioneren van team SRIB van BAAL. Ook deze teamgesprekken staan in het teken van continue kwaliteitsbewaking en –verhoging. Aan de hand van het TGI – model (thema gecentreerde interactie) wordt er in de 'ik –wij – taak' team gesprekken ten eerste gekeken naar de kwaliteiten, de vaardigheden en de belemmeringen in het teamfunctioneren. Ten tweede wordt er stilgestaan bij de sterktes en de zwaktes van het leerproject SRIB op zich. Tot slot wordt de verhouding van het leerproject SRIB en het team SRIB ten aanzien van de grotere BAAL organisatie bekeken.

Naast het feit dat op deze manier het teamfunctioneren duidelijk wordt, worden uit deze teamgesprekken actiepunten gehaald. Deze actiepunten worden vervolgens ingepland om aan te pakken in team. Ook wordt er gekeken naar de teamgesprekken van de voorbije jaren om te evalueren welke actiepunten uit het verleden er gerealiseerd zijn en welke actiepunten nog steeds actueel blijken.

De bespreking van eind 2010 leverde de volgende *actiepunten* op :

- De verdere continuering en evaluatie van het team SRIB.
- Ontwikkeling van een enquête als evaluatievorm van het leerproject.
- Evaluatie van de procedure van de combinatiedossiers.
- Omgaan met nieuwe media en grensoverschrijdend gedrag.

6.5.6. HSD – team CAW 't Verschil

Tweewekelijks is er een overlegmoment met de collega's van het HSD – team (Hulpverlening Seksuele Delinquenten) van CAW 't Verschil.

6.5.6.1 Samenstelling van het team

Stephanie Swinnen (CAW 't Verschil en LDSG)
Maïke Claesen (CAW 't Verschil)
Kurt Janssen (CAW 't Verschil)
Tom Switten (BAAL)

6.5.6.2. Inhoud van het HSD-team

Tijdens dit overleg worden praktische problemen en dossiers besproken.

6.5.7. SGGJ

Begin 2001 ging het “SGGJ – overleg” (Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag door Jongeren) van start. Alle diensten in Vlaanderen die werken met jongeren die op seksueel vlak over de grens gaan, werden uitgenodigd. Het werd een sector – overschrijdend overleg, waarop zowel het Algemeen Welzijnswerk, de Geestelijke Gezondheidszorg, de Bijzondere Jeugdzorg als de Kinder – en Jeugdpsychiatrie vertegenwoordigd waren. De bedoeling van het overleg was het hulpverleningsaanbod voor jeugdige zedendelinquenten inhoudelijk meer vorm en kwaliteit te geven door het uitwerken van concrete methodieken en het bespreken van internationale hulpverleningsmodellen.

Eind 2004 werden vanuit dit SGGJ – overleg de hindernissen in de hulpverlening aan minderjarige daders van seksueel misbruik geïnventariseerd. Daarnaast werd per provincie nagegaan in welke mate bepaalde sectoren behoefte hebben aan hulpverleningsinitiatieven voor deze doelgroep en/of kennis hebben van zulke projecten.

Het SGGJ – overleg vindt tweemaandelijks plaats waarbij een aantal vaste agendapunten aan bod komen. Daarnaast is er in de namiddag steeds een intervisiemoment voor de leden van het SGGJ.

6.5.7.1. De samenstelling van SGGJ:

EXIT in de persoon van Els Vandecasteele
ITER in de persoon van Ninke Duquet
BAS in de persoon van Gaëlle d'Hooghe
CAW 't Verschil in de persoon van Stephanie Swinnen
BAAL in de persoon van Tom Switten
Elegast in de persoon van Els Vanmoer
ADAM in de persoon van Jamal Toualla
CAB in de persoon van Elke Fontaine
CGG Mandel en leie in de persoon van Annelies Storme
CGG Noorderkempen in de persoon van Tinneke Dilliën
OBC De Waai in de persoon van Tom van Nevel
VK Antwerpen in de persoon van Stein de Sterck
Sensoa in de persoon van Thierry Franck

6.5.7.2. *De inhoud van de vergaderingen van het SGGJ*

Vaste teampunten :

- ✓ opvolging verslagen;
- ✓ terugkoppeling overlegmomenten;
- ✓ varia;
- ✓ casus – besprekingen.

Vanaf 2009 hebben we er voor gekozen om in de namiddag intervisie te houden op het SGGJ overleg. Themabesprekingen die vroeger in de namiddag plaats vonden worden verschoven naar eventueel een dagvullend programma met gastspreker.

6.5.8. *ESSAY*

ESSAY staat voor European Society working with Sexually Abusive Youth. Deze ESSAY conferentie vindt halfjaarlijks plaats voor iedereen in Europa die werkt met minderjarigen die seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben gepleegd. Deze conferentie wordt gefaciliteerd door Ruud Bullens vanuit de Vanderhoevenkliniek te Utrecht.

Deze dag staat steeds in het teken van een ervaringsuitwisseling over de landsgrenzen heen. Elk lid van de conferentie kan en mag zijn bevindingen of onderzoeken betreffende de minderjarige zedendelinquent voorstellen aan de andere leden.

De agenda van elke dag is steeds verschillend en wordt telkens op voorhand aan alle deelnemers bezorgd.

De ESSAY conferentie van 2010 is niet doorgegaan.

6.5.9. *De praktijk van SRIB: dossiers*

De onderstaande tabellen geven een overzicht van de dossiers die in het jaar 2009 bij BAAL werden aangemeld. Het leerproject werd in het leven geroepen in juli en in september startte het eerste leerproject. De dossiers situeren zich op niveau van de jeugdrechtbank.

De jeugdrechter kan volgende maatregelen nemen:

- bij beschikking, opgelegd door de jeugdrechtbank als voorlopige maatregel;
- bij vonnis, opgelegd door de jeugdrechtbank als autonome voorwaarde voor behoud in de leefomgeving;
- bij vonnis, opgelegd door de jeugdrechtbank als voorwaarde toegevoegd aan een ambulante maatregel (o.a. berisping, ondertoezichtstelling of een prestatie van opvoedkundige aard en van algemeen nut) .

De aanmelding bij BAAL heeft betrekking op het ontvangen van de schriftelijke begeleidings-opdracht op de dienst. Dit kan zijn aan de hand van een doorverwijzingsformulier of via een afschrift van een vonnis of beschikking.

TABEL 1. AANTAL DOSSIERS

	Afgesloten	Lopende	Stopgezet	Totaal
Aangemeld voor 01/01/2010	7	1	4	12
Aangemeld tussen 01/01/2010 tem 31/12/2010	0	5	2	7
Totaal	7	6	6	19

Tabellen 2 t.e.m. 8 handelen over de 7 dossiers die zijn aangemeld in 2010.

TABEL 2. ARRONDISSEMENT DADERS

Arrondissement	Aantal	%	Vonnis of beschikking
Hasselt	4	57,14	2 beschikkingen en 2 vonnissen
Tongeren	3	42,86	3 beschikkingen
Totaal	7	100	5 beschikkingen en 2 vonnissen

TABEL 3. COMBINATIE MET ANDERE MAATREGELEN

Combinatie	Aantal	%
Enkel LP SRIB	4	57,14
Combinatie met GD	3	42,86
Totaal aantal	7	100

TABEL 4. LEEFTIJD JONGEREN

Deze tabel geeft de leeftijd op het moment van de aanmelding weer omdat de datum van feiten niet steeds bekend is voor ons.

Leeftijd bij aanmelding	Aantal	%
12	0	0
13	0	0
14	2	28,58
15	1	14,28
16	1	14,28
17	3	42,86
18	0	0
Totaal aantal dossiers	7	100

TABEL 5. ETNISCHE AFKOMST DADERS

Etnische afkomst	Aantal	%
Belg	2	28,58
Turks	3	42,86
Algerijn	1	14,28
Niet bevroegd	1	14,28
Totaal aantal dossiers	7	100

TABEL 6. GESLACHT DADERS

Geslacht	Aantal	%
Mannelijk	7	100
Vrouwelijk	0	0
Totaal	7	100

TABEL 7 AARD VAN DE FEITEN

Aard van het delict	Maatregel SRIB	Verwijzer	Totaal aantal jongeren
Aanranding van de eerbaarheid met geweld of bedreiging van een minderjarige boven de volle leeftijd van 16 jaar.	20u	H	1
Verkrachting van een minderjarige tussen 14 en 16 jaar	20u (+30u GD)	H	2
Verkrachting van een minderjarige tussen 10 en 14 jaar en aanranding van de eerbaarheid.	20u (+15u GD)	T	1
Aanranding van de eerbaarheid	20u 20u 20u	T T H	3
TOTAAL	140u	3 H 3 T	7

TABEL 8. PERIODES

De onderstaande tabellen gaan over dossiers die zijn afgesloten in de periode van 01/01/2010 tot 31/12/2010. Meer concreet gaat het in de onderstaande tabellen over enerzijds 11 dossiers die in 2009 zijn opgestart en afgesloten zijn in 2010 en over 2 dossiers die in 2010 werden aangemeld en afgesloten. Dit wil zeggen 13 dossiers waarvan het eindverslag in 2010 werd overgemaakt.

Tabel 8.a. Datum van uitspraak maatregel - datum van aanmelding

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	13	100%
0 tot 1 maand	11	84,62
1 tot 2 maanden	1	7,69
2 tot 3 maanden	1	7,69
3 tot 4 maanden	0	0

Tabel 8.b. Datum van aanmelding - datum van kennismakingsgesprek

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	12	100%
0 tot 1 maand	7	53,84
1 tot 2 maanden	5	39,46
2 tot 3 maanden	0	0

Bij één van de jongeren is er nooit een kennismakingsgesprek gekomen. Dit omdat het dossier is stopgezet omdat de jongere weigerde deel te nemen aan de vooropgestelde maatregelen.

Tabel 8.c. Datum van kennismakingsgesprek - datum start effectieve uitvoering

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	12	100%
0 tot 1 maand	6	46,16
1 tot 2 maanden	2	15,39
2 tot 3 maanden	3	23,07
3 tot 4 maanden	1	7,69

Ook in deze tabel ontbreekt hetzelfde dossier als in tabel 8b.

Tabel 8.d. Datum start effectieve uitvoering - datum einde effectieve uitvoering

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	12	100%
0 tot 1 maanden	0	0
1 tot 2 maanden	0	0
2 tot 3 maanden	0	0
3 tot 4 maanden	3	23.07
4 tot 5 maanden	0	0
5 tot 6 maanden	0	0
6 tot 7 maanden	1	7.69
7 tot 8 maanden	4	30.76
8 tot 9 maanden	1	7.69
9 tot 10 maanden	2	15.39
10 tot 11 maanden	0	0
11 tot 12 maanden	0	0
12 tot 13 maanden	1	7.69

Tabel 8.e. Datum einde effectieve uitvoering - datum versturen eindverslag naar verwijzer

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	12	100%
0 tot 1 maanden	12	100

Het eindverslag werd steeds binnen de maand na afloop van het leerproject opgestuurd naar de verwijzer.

Tabel 8.f. Datum aanmelding - datum versturen eindverslag

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	13	100%
1 tot 2 maanden	0	0
2 tot 3 maanden	0	0
3 tot 4 maanden	0	0
4 tot 5 maanden	0	0
5 tot 6 maanden	1	7.69
6 tot 7 maanden	2	15.39
7 tot 8 maanden	0	0
8 tot 9 maanden	1	7.69
9 tot 10 maanden	4	30.76
10 tot 11 maanden	4	39.46
11 tot 12 maanden	0	0
12 tot 13 maanden	1	7.69

Het leerproject is een individueel leerproject en is bijgevolg sterk afhankelijk van elk dossier afzonderlijk. Dit verklaart de verschillen in periodes die terug te vinden zijn in bovenstaande tabellen. Er dient meer rekening gehouden worden met de individuele context van de jongeren.

Gemiddeld genomen kunnen we stellen dat een volledig afgerond leerproject ongeveer 6 – 10 maanden bedraagt. De dossiers die sneller afgerond zijn dan 6 maanden wijzen meestal op een voortijdige stopzetting van het dossier.

6.6. Leerproject ‘Drugs, (ver)antwoord?’ (DVA)

6.6.1. Omschrijving en doelstelling

‘Drugs, (ver)antwoord?’ is een leerproject dat zich richt tot minderjarige druggebruikers en/of dealers .

Het leerproject is een reactie op het plegen van feiten en wordt opgelegd door de jeugdrechtbank. Vanuit die reactie wordt een proces op gang gebracht van responsabilisering van het eigen druggebruik/dealen.

‘Drugs, (ver)antwoord?’ wil bij de jongere stapsgewijs volgende doelstellingen bereiken:

- kennis en inzicht in zijn druggebruik/dealen verschaffen,
- bewust maken van de gevolgen van het gebruik/dealen,
- de jongere stimuleren om verantwoord om te gaan met drugs, waarbij niet gebruiken/dealen de meest verantwoorde keuze is.

Werkmethode

Het leerproject wordt gegeven aan een groep van 4 tot 7 jongeren. Het programma bestaat uit 20 uren en wordt aangeboden in de vrije tijd van de jongere.

De groepsbenadering is essentieel voor ‘Drugs, (ver)antwoord?’, in de eerste plaats vanwege de onderlinge herkenbaarheid en de mogelijke modelfunctie die de jongeren voor elkaar kunnen hebben. De onderlinge herkenbaarheid zorgt voor een werkbare groepsdynamiek, die het de jongeren mogelijk maakt met elkaar te discussiëren, wanneer gedrag en motieven niet overeenkomen. Daardoor wordt het inzicht in hun gedrag aangescherpt en kunnen de jongeren een modelfunctie hebben voor elkaar. ‘Drugs, (ver)antwoord?’ wil jongeren die drugs gebruiken en/of dealen een bewuste keuze laten maken door hun inzicht in hun gebruik/dealen en de gevolgen ervan te verruimen. En dit gebeurt in een groep waar ‘stoer doen’ en ‘je imago hoog houden’ niet aan de orde is. De sfeer en de confrontatie met de feiten maken het de jongeren mogelijk om de feiten en de gevolgen ervan in een veilige omgeving van dichtbij te bekijken. Een groepsbenadering blijkt het effectiefst voor de aanpak van ontkenning⁵. Een groepservaring kan ook de nood aan verandering versterken en helpen om meer gepaste manieren voor het oplossen van problemen te aanvaarden en te ontwikkelen⁶.

Ook binnen het leerproject DVA wordt gewerkt aan de bewustwording bij jongeren over de gevolgen van hun inbreuk(en) tav van derden en aan de samenleving. De samenleving heeft enerzijds schade geleden en draagt anderzijds de verantwoordelijkheid om aan de betrokken partijen de kans te bieden om de geleden schade te ‘herstellen’. Het ‘individu als zijnde dader’ en de ‘samenleving’ kunnen worden beschouwd als twee aparte entiteiten die opnieuw ‘verbonden’ moeten worden. Een groep kan beschouwd worden als een verbindende schakel tussen individu en samenleving⁷. Door individuen te plaatsen in groepen is het individu sowieso gebonden aan de samenleving. Ondanks het negatieve uitgangspunt - er zijn feiten gepleegd - proberen we positief confronterend te werken, om zo het vertrouwen in de samenleving een stukje te ‘herstellen’.

⁵ BEHROOZI, C.S., ‘A model for social work with involuntary applicants in groups’, in *Social Work with Groups*, 1992, 15 (2-3), 223-238

⁶ REMMERSWAAL, J., *Handboek groepsdynamica. Een nieuwe inleiding op theorie en praktijk*, Soest, Uitgeverij Nelissen, 1995

⁷ REMMERSWAAL, J., *Handboek groepsdynamica. Een nieuwe inleiding op theorie en praktijk*, Soest, Uitgeverij Nelissen, 1995

6.6.2. Profiel

Het profiel bestaat uit een aantal elementen.

De delicten:

- alle drugsgerelateerde feiten worden opgenomen.

De jongere:

- is minderjarig op het ogenblik van de feiten;
- is minimaal 14 jaar;
- woont in Limburg;
- gebruikt(e)/dealt drugs;
- heeft een beperkt zicht op de risico's van het gebruik/dealen en de gevolgen ervan.

De verwijzer:

- bij beschikking, opgelegd door de jeugdrechtbank als voorlopige maatregel,
- bij vonnis, opgelegd door de jeugdrechtbank als autonome voorwaarde voor behoud in de leefomgeving,
- bij vonnis, opgelegd door de jeugdrechtbank als voorwaarde toegevoegd aan een ambulante maatregel (o.a. berisping, ondertoezichtstelling of een prestatie van opvoedkundige aard en van algemeen nut) .

6.6.3 Voorstelling aan de hand van een praktijkvoorbeeld

De jongeren die het leerproject DVA krijgen opgelegd vanuit de jeugdrechtbank, hebben inbreuken gepleegd tegen de drugswetgeving. Dit gaat over bezit van of handel in psychotrope stoffen, handel van psychotrope stoffen t.a.v. minderjarigen en uiteraard ook combinaties van deze feiten. Bijvoorbeeld het bezit van cannabis of een niet nader te bepalen hoeveelheid speed voor verkoop en eigen gebruik in bezit te hebben gehad.

Als de Jeugdrechter beslist dat deze jongeren het leerproject DVA moeten volgen, neemt de Jeugdrechter dit op in een *vonnis of beschikking* waarvan dan een afschrift wordt overgemaakt aan BAAL.

Van het moment dat het afschrift van een vonnis of beschikking bij BAAL aankomt, wordt er door de begeleiding een *dossier* opgemaakt en worden de gegevens ervan ingegeven in het registratiesysteem.

Na de opmaak van het dossier worden de jongere en zijn ouders gecontacteerd in verband met de deelname aan het leerproject DVA. Om te beginnen wordt er een afspraak gemaakt voor een huisbezoek met een *kennismakingsgesprek*. Daarin wordt het verloop van het leerproject DVA in grote lijnen geschetst en is er voldoende tijd voor vragen. Het belangrijkste onderdeel van dit kennismakingsgesprek is het overlopen van het *reglement*. Hierin staan de afspraken waaraan de jongeren zich moeten houden tijdens hun deelname aan het leerproject DVA. Er zijn zowel algemene regels over aanwezigheid, ziekte, gsm en inzet als specifieke regels die gelden binnen de groep en die vooral over wederzijds respect en discretie gaan. De jongeren tekenen het reglement voor akkoord en de ouders tekenen om aan te geven dat ze weten dat hun zoon of dochter het reglement ondertekend heeft. Tot slot wordt samen met de jongere en zijn ouders bekeken op welke momenten hij kan deelnemen aan het leerproject.

Vervolgens stelt de begeleiding de groep samen en wordt de *praktische organisatie* bekeken. Bij het wie, waar en wanneer van het leerproject wordt maximaal rekening gehouden met de mogelijkheden van de jongeren. Deze praktische informatie wordt overgemaakt aan de jongere, de ouders, de consulent en de bevoegde jeugdrechter.

De consulent en jeugdrechter worden zo op de hoogte gehouden van het verloop van het dossier en krijgen in bijlage ook een exemplaar van het ondertekende reglement.

De volgende stap is de effectieve *deelname* aan het leerproject DVA. Een impressie van het verloop van zo'n leerproject DVA wordt hieronder geschetst vanuit het standpunt van de begeleider.

Het is woensdag even voor 18.00u. Er zitten al twee jongeren in de wachtzaal te wachten tot het leerproject begint. Ze zitten er wat afwachtend en zenuwachtig bij. De begeleider krijgt telefoon van een jongere om te melden dat hij iets later zal zijn, want zijn bus was te laat. De begeleider zegt hem dat het fijn is dat hij dat doorgeeft. De twee jongeren die er al zijn, worden meegenomen naar de zaal. Rond 18.05u strompelen er nog 4 anderen binnen, waaronder degene die had verwittigd en iedereen gaat onwennig rond de tafel zitten. Afspraken zoals op tijd komen en verwittigen op voorhand worden nogmaals herhaald. Hierbij krijgt de jongen die verwittigd had nog eens een pluim. Vanaf de volgende sessie krijgen eventuele laatkomers automatisch een huistaak mee. Er is één afwezige.

Aan de jongeren wordt gevraagd om een enquête in te vullen. Hierin wordt gepeild naar hun kennis, inzichten en houding t.a.v. drugs, druggebruik en dealen. Diezelfde enquête moeten ze ook invullen op het einde van de cursus. Dit is voor de begeleiding, naast een grondige observatie tijdens de cursus, een instrument voor een individuele evaluatie met de jongere.

De jongeren stellen zich voor, zonder het al over drugs of over hun feiten te hebben. De begeleiders zijn geïnteresseerd in wie de jongeren zijn en zij zien dit los van wat ze gedaan hebben. Nadien mogen de jongeren raden naar wie de begeleiders zijn: met welke auto rijden ze, hoe oud zijn ze, welke hobby's hebben ze. Tijdens dit onderdeel wordt regelmatig wel eens gelachen, waardoor het ijs is gebroken. Bovendien merken de jongeren dat er vaak niet veel klopt van hun beeld. En dan hebben de begeleiders het over de koffer. Iedereen draagt een denkbeeldige koffer gevuld met zijn ervaringen, zijn opvoeding, zijn omgeving, ... En deze koffer kleurt ieders waarneming.

Vervolgens gaan de jongeren vertellen hoe het komt dat ze in het leerproject zijn terecht gekomen. Welke producten gebruiken ze? Dealen ze? De verschillende soorten drugs die genoemd worden, schrijven de begeleiders op een bord. Nadien wordt over deze drugs meer uitleg gegeven: positieve effecten, nadelige gevolgen, gevaren bij combinaties. Verder wordt er tijdens deze eerste sessie ingegaan op het verband tussen mens, middel en milieu bij drugsgebruik. Dan zijn de belangrijkste elementen van een goede start afgewerkt en is het tijd voor de evaluatie in de werkboeken.

Na de sessie belt één van de begeleiders de afwezige jongere op. De jongere vertelt dat hij wilde komen, maar dat hij het niet gevonden heeft. De begeleiders spreken onderling af om de jongere een kans te geven om de sessie in te halen. De jongere gaat hiermee akkoord, de inhaalsessie gaat door de volgende dag voor de tweede samenkomst. De begeleiders vertellen de jongere nogmaals dat er op voorhand verwittigd moet worden als er iets mis loopt.

De volgende dag is de jongere niet komen opdagen en er werd niet verwittigd. Bijgevolg wordt de deelname aan het leerproject stopgezet voor de desbetreffende jongere. Een stopzettingsverslag wordt gemaakt en verstuurd naar de jongere en zijn ouders, alsook naar de consulent en de bevoegde jeugdrechter. De jeugdrechter zal in dit dossier opnieuw een beslissing nemen.

Bij de tweede samenkomst zijn 6 jongeren netjes op tijd. De begeleiders benadrukken dat ze het fijn vinden dat ze er allemaal weer zijn. Dit is nodig omdat het voor de jongeren toch een extra inspanning is in hun vrije tijd. En daar kunnen ze al eens over mokken. Vanaf deze sessie wordt telkens begonnen met een gevoelslijst. Op deze lijst kunnen de jongeren de gevoelens aanduiden die ze op dat moment ervaren. Enerzijds is het een ijsbrekertje, anderzijds krijgen de begeleiders zo een beeld van hoe ze erbij zitten. Tevens is het belangrijk voor jongeren, en zeker ook voor gebruikers, om niet weg te lopen van emoties maar ze te benoemen. De piramide van het gebruik doorprijkt de idee dat je lang in de experimenterende fase kunt blijven. Na een paar keer proberen gaat het over regelmaat in het gebruik en heeft het gebruik ingang gevonden in het leefpatroon. Dit doet de jongeren al even stilstaan bij hun gedrag. Wanneer we dan de fase van het problematisch gebruik duiden met het feit dat zij hier allemaal aanwezig zijn door een beslissing van de jeugdrechtbank, geeft dat aan dat hun gebruik al voor problemen zorgt...Dit is dikwijls confronterend voor jongeren, omdat ze nu beseffen dat ze al lang niet meer in experimenteel gebruik zitten.

Vervolgens wordt er stilgestaan bij de voor- en nadelen van hun drugsgebruik. Iedere jongere lijst deze eerst voor zichzelf op. Bij de meeste wegen de voordelen ('t is leuk en lekker o.a) nog zwaarder door als de nadelen (ruzies, politie, effect op de gezondheid,...). Ze krijgen ook een reportage te zien waarbij de voor- en nadelen worden toegelicht.

In de derde sessie komt een bewoner van vzw Katarsis getuigen. Katarsis vzw is een therapeutische gemeenschap voor drugsverslaafden. Dit vinden de jongeren heel aangrijpend, te meer omdat dit een echt verhaal is van iemand die het zelf heeft meegemaakt. Het is vaak ook confronterend voor de jongeren omdat ze zien dat het bij de getuige in het begin net zo was als het nu voor de jongeren is. Het doet hen beseffen dat ze er toch zorgvuldiger mee moeten omgaan. Na de getuigenis volgt er een bespreking met de jongeren. De begeleiders merken dat sommigen zich herkenden in het verhaal en anderen niet. Vast staat dat ze allemaal bewondering hebben dat iemand de moed heeft om zijn verhaal te vertellen. De groep lijkt nu ook veilig voor iedereen en iedereen heeft ook al spontaan zijn zegje gedaan.

De vier vicieuze cirkels waar men bij verslaving mee te maken krijgt en die ertoe leiden dat gebruikers iedere keer terug in hun gebruik terechtkomen, worden besproken tijdens de vierde samenkomst.

Bij de lichamelijke vicieuze cirkel gaat het eerst over hun eigen fysieke ervaringen bij hun gebruik en op welke delen van het lichaam drugs schade kan aanrichten. De sociale cirkel mogen ze uitwerken aan de hand van een zelfgemaakt sociogram vóór en tijdens hun gebruik. Daarop worden belangrijke steunfiguren, maar ook andere gebruikers aangeduid en besproken. Sommigen merken op dat ze steeds meer en meer gebruikers kennen.

Uit de film "Blowen, weet wat je doet", halen ze nog een aantal voorbeelden van de lichamelijke en de sociale cirkel.

Bij de geestelijke cirkel benoemen de jongeren de positieve en negatieve gevolgen die in een wisselwerking ervoor zorgen dat een verslaafde terug gaat gebruiken. Depressies zijn bv. veel voorkomend.

De ik – verzwakkende cirkel is die waar ze het meest moeite mee hebben om te vatten, maar met het levensverhaal uit de vorige sessie, hebben ze duidelijke voorbeelden gehoord en zit het besef van een verminderde zelfwaarde er beter in.

Omdat in deze sessie de jongeren echt geconfronteerd worden met veranderingen binnen zichzelf en in hun omgeving, is dit het ideale moment voor de begeleiders om de jongeren iets te laten kiezen wat ze terug willen veranderen. De jongeren kiezen een werkpunt: een bepaald gedrag dat ze willen veranderen. Zo leren ze gedrag concreet te veranderen en een doel te stellen. De begeleiders zullen in de volgende sessies bij de jongeren polsen naar dit werkpunt: lukt het om het nieuwe gedrag vol te houden? Wat is er moeilijk?

Aan het eind van deze sessie wordt ook weer het werkboek ingevuld met de dingen die ze hebben onthouden.

Tussen de vierde en de vijfde sessie vindt er een tussentijdse evaluatie plaats. Elke jongere krijgt een individueel gesprek van maximum 30 minuten met één van de begeleiders. Tijdens dit gesprek wordt met de jongere zijn inzet en positie in de groep tot dan toe besproken. De jongere krijgt de kans zijn mening te geven over de inhoud van de vorming.

In de vijfde sessie komt er een hoofdinspecteur, afdeling narcotica, van de lokale politie van de politiezone HAZODI uitleg geven. Hij bespreekt de rechten die jongeren hebben wanneer de politie hen wil fouilleren. Hij benoemt de verschillende soorten fouilleringen en geeft er uitgebreid uitleg over. Hij vertelt over meerderjarigheid en minderjarigheid, de wetgeving op drugs, boetes en straffen, drugs in het verkeer en inbeslagname. Tot hun spijt moeten de jongeren constateren dat zelfs als ze de meerderjarigheid bereikt hebben, cannabis nog steeds niet wordt toegelaten. Ze zijn ook erg aandachtig als het gaat over druggebruik in het bijzijn van minderjarigen en over de straffen die daarmee gepaard kunnen gaan. Eén van de jongeren vertelt dat zijn gsm is afgenomen en dat hij die niet meer heeft terug gekregen. Na wat vragen van de hoofdinspecteur blijkt dat hij die gsm heeft gebruikt om te dealen en dat de politie dan het recht heeft om de gsm in beslag te houden. We ronden het stuk gerechtelijke gevolgen af en de jongeren laten zien in hun werkboek dat ze zich toch wel bewuster zijn van de gevolgen.

In de zesde sessie zien de jongeren de cirkel van verandering. De jongeren leren de verschillende fasen van verandering kennen. Ze zien dat de beslissing om te veranderen stilletjes aan groeit en dat er altijd een mogelijkheid is dat je terug in je oud gedrag valt. Ze leren dat een terugval een leermoment kan zijn in plaats van een moment van falen. Vervolgens plaatsen de jongeren zich voor elke drug die ze gebruiken in een bepaalde fase van de cirkel van verandering. Om de sessie af te sluiten, vragen de begeleiders hoe het zit met het werkpunt dat de jongeren enkele sessies geleden hebben gekozen. Is het gelukt? Wat liep er moeilijk? Wat zou kunnen helpen? Een jongere vertelt dat hij als werkpunt 'niet meer weed roken' had gekozen. De vorige dag had zijn mama gezegd dat hij beter zijn best moest doen op school. Hij vindt dat hij zijn best doet en had dit ook geroepen naar zijn mama. Dit mondde uit in een ruzie en om te kalmeren is hij bij een vriend een joint gaan roken. De jongeren en begeleiders geven hem advies hoe hij dit anders had kunnen aanpakken. De begeleiders sluiten af met te zeggen dat ze dit in de volgende sessie verder zullen bespreken. Die sessie leent zich daar uitermate toe.

De zevende sessie gaat over terugvalpreventie en de toekomst. In terugvalpreventie gaat het over het voorkomen van een terugval. Ze krijgen eerst een stukje van een film te zien waarin een koppel een terugval krijgt.

De jongeren leren dat onaangename emoties, conflicten met anderen en sociale druk vaak deel uitmaken van hoge risicosituaties. Een terugval gaat gepaard met denkfouten (eentje kan toch geen kwaad), mini-beslissingen (stoppen en overschot drugs bijhouden) en een bepaalde levensstijl (stoppen met drinken maar evengoed elke dag naar café blijven gaan). Het hebben van hobby's kan een manier zijn om je op een gezonde manier te leren ontspannen, te ontladen van emoties en je gevoel van zelfwaarde te verstevigen. Eén van de jongeren denkt eraan om te gaan kickboksen. Zo kan hij misschien zijn agressie ontladen.

Vervolgens gaat het over de vijf G's: gebeurtenis, gedachte, gevoel, gedrag en gevolg. Hét middelje om je bewust te worden van je eigen gedrag en emoties en om te kunnen veranderen. De begeleider vraagt aan de jongere met het werkpunt 'geen weed meer roken' of hij zijn terugval wil ontleden aan de hand van de vijf G's. Wel, zijn mama zegt dat hij beter zijn best moet doen. De jongere denkt: "Ik doe toch mijn best. Je doet alsof ik niets doe. Zie je dat niet?" Hij voelt zich niet gezien en niet erkend in de moeite die hij doet. Dat maakt hem kwaad en hij reageert heftig. Hij kan niet om met deze onaangename emoties en is gewend ze weg te roken. Maar zijn mama bedoelde het misschien niet zo en begrijpt niet waarom hij zo reageert. Hij kan misschien volgende keer aan zijn mama vertellen wat haar vraag met zijn gevoel doet. Hij kan leren om de vraag van mama anders te gaan invullen. Misschien bedoelde mama dat zijn punten voor één vak niet zo goed waren. De rest wel. De jongere ziet weer wat meer ruimte om met zo'n situaties anders om te gaan.

Vervolgens gaat het over de toekomst. Waar zien ze zichzelf staan binnen dertig jaar? Wat hebben ze dan bereikt? Vanaf wanneer gebruik je welke drug en hoe lang ben je nog van plan dit gebruik aan te houden? Dit alles wordt in één staafdiagram gegoten per leeftijd.

De jongeren zien duidelijk in welke periode in hun leven ze zitten en waar ze naartoe willen in de toekomst.

Een andere oefening gaat over het geld dat ze spenderen of spendeerden aan drugs op jaarbasis. Dikwijls gaan bij deze oefening de ogen wijd open en staan ze te kijken van wat ze wel niet uitgeven.

Tijdens de laatste samenkomst volgt de afronding in de vorm van een brief aan de jeugdrechter: 'toch niet in klad', 'ik weet niet wat ik moet schrijven', 'ik gebruik nooit hoofdletters'. Door middel van een vragenlijst en met behulp van het werkboek komt iedereen tot een eerlijke brief waarin hij aangeeft wat de cursus heeft bijgebracht. Het groepsgebeuren en de cursus wordt ook nog in groep geëvalueerd. De groep werd als aangenaam ervaren en iedereen heeft er heel wat aan gehad. Sommigen vinden het ergens wel jammer dat het nu gedaan is. Hier kregen ze namelijk de kans om vrij over de dingen na te denken en te praten zonder veroordeeld te worden.

Bij de *individuele evaluatie*, die bedoeld is als nabeschouwing en voorbereiding op het afrondend gesprek met de ouders, komt nog heel wat naar boven van de persoonlijke ervaringen in de groep. De groepspositie, bekomen inzichten en het nemen van verantwoorde keuzes worden besproken. Op het einde van het half uur krijgt de jongere zijn werkboek mee naar huis.

Als deze individuele samenkomst achter de rug is, worden de *eindverslagen* opgemaakt. Dit eindverslag bestaat uit twee delen. Enerzijds wordt door de begeleiding een objectieve weergave van het verloop van de uitvoering neergeschreven. Anderzijds wordt er verwezen naar de brief van de jongere aan de Jeugdrechter.

Vervolgens vindt het *afsluitend gesprek* met de ouders plaats. Tijdens dit afsluitend gesprek is er een terugkoppeling naar de ouders over de individuele evaluatie, waarbij de jongere zijn brief, die gericht is aan de jeugdrechter, voorleest. Het eindverslag wordt bekeken en goedgekeurd en is er weer voldoende ruimte voor vragen en opmerkingen.

Een afsluitend gesprek kan al eens emotioneel worden, omdat ook ouders behoefte hebben om hun gedachten, emoties en hun zorgen uit te drukken. Daarnaast zijn de ouders dikwijls fier dat hun kind de opgelegde maatregel goed afgewerkt heeft.

Tot slot worden de eindverslagen met de brieven overgemaakt aan de Jeugdrechters en de consulenten, waarna het dossier op BAAL wordt afgesloten.

6.6.4. Overleg

Deelname aan studiedag rond het thema ‘verslaving’

Georganiseerd door KHLim Hasselt op 25/03/2010 en gevolgd door Noortje Martens

Deelname aan studiedag rond productinformatie

Georganiseerd door KHLim Hasselt op 29/04/2010 en gevolgd door Olga Schrooten

Deelname aan studiedag rond het thema ‘kinderen van ouders met een afhankelijkheidsprobleem’

Georganiseerd door het VAD op 14/06/2010 en gevolgd door Olivier Van Eyken en Noortje Martens

Deelname aan lezing nav het 25 jaar bestaan van vzw Katarsis met als thema ‘slaaf van het onbewuste’

Georganiseerd door vzw Katarsis op 01/10/2010 en gevolgd door Olga Schrooten, Olivier Van Eyken en Noortje Martens

Deelname aan lezing rond onderzoek cannabis en psychose en toelichting pathways

Georganiseerd door psychiatrische kliniek Broeders Alexianen op 14/10/2010 en gevolgd door Olivier Van Eyken, Katrien Serdons en Olga Schrooten

Deelname aan studiedag over alcohol en drugs

Georganiseerd door het VAD op 26/11/2010 en gevolgd door Olga Schrooten, Olivier Van Eyken en Katrien Serdons

6.6.5 Team DVA

6.6.5.1. De samenstelling van het team

Het team DVA in 2010 bestond uit volgende personen:

Noortje Martens (Methodisch verantwoordelijke)
(Terug uit zwangerschapsverlof sinds eind januari 2010)

Olga Schrooten

Sven Cremers (Tot eind maart 2010)

Olivier Van Eyken (Sinds april 2010)

Katrien Serdons (Sinds april 2010)

6.6.5.2. De inhoud van de teamvergaderingen

De teamvergadering DVA kent een gestructureerd verloop met een vaste agenda met volgende punten:

- opvolging verslagen
- planning leerprojecten
- dossierverdeling
- dossierbespreking

Overige themabespreking:

- evaluatie en aanpassen van methodieken binnen het leerproject
- het verder uitwerken en optimaliseren van het drugspel
- bespreking procedure druggebruik tijdens het leerproject
- contacten leggen met andere diensten die ook een leerproject rond drugs geven
- voorbereidingen overleg Katarsis
- bespreking ivm het betrekken van ouders
- visie BAAL versus visie DVA onder de loep
- bespreking visie op dealen
- ontwikkeling methodiek rond het thema 'dealen'
- terugkoppeling studiedagen
- themabespreking 'hoe een groep motiveren?'
- bespreking hantering van het reglement

6.6.5.3 Kwaliteitsvol werken

* 'Ik – Wij – Taak' team gesprekken volgens het TGI – model:

Er werd stilgestaan bij het teamfunctioneren van het team DVA binnen BAAL.

Vanuit het TGI – model werd er gekeken naar wat er reeds is gerealiseerd en waar verdere uitdagingen en actiepunten liggen voor 2011.

Volgende actiepunten kwamen naar voor:

- Opmaak duidelijk functieprofiel van methodisch verantwoordelijke
- Netwerken met externe collega's
- Zoeken van externe gastsprekers
- Verder zetten van Ik – Wij – Taak besprekingen
- Evalueren van methodieken
- Inhoudelijke afstemming met andere afhandelingsvormen
- Visiebespreking DVA
- Themabespreking: werken met groepsdynamica en groepsprocessen
- Themabespreking: hoe omgaan met jongeren met een bredere problematiek dan enkel druggebruik/dealen
- Themabespreking: hoe omgaan met jongeren waarbij de ouders zelf een afhankelijkheidsprobleem hebben
- Evaluatie van de gedraaide leerprojecten aan de hand van het PPP- model (Proces-Product – Procedure). Aan de hand van dit evaluatie - instrument evalueren de begeleidersduo's onder begeleiding van een derde het gedraaide leerproject. Op deze manier worden alle aspecten van het leerproject onder de loep genomen alsook het eigen functioneren en de samenwerking als duo.

6.6.6. Overleg BAAL (DVA) – Katarisis

Dit overleg vond eerst plaats éénmaal per zes weken afwisselend in de twee organisaties. Op dit moment is ervoor gekozen om de frequentie te verlagen tot 4 keer per jaar. Het doel van het overleg is voornamelijk om een uitwisseling van expertise te bekomen.

6.6.6.1. De samenstelling van het overleg:

BAAL in de personen van Olga Schrooten, Sven Cremers (tot eind maart 2010), Noortje Martens, Olivier Van Eyken en Katrien Serdons

Katarisis in de personen van Kristien Cypers, Jan Vereijcken en Koen Kenis

6.6.6.2 De inhoud van het overleg:

Vaste agendapunten:

- stand van zaken in de praktijk
- intervisie
- opmaak agenda van het volgende overleg.

Themabespreking:

- uitwisseling van algemene informatie
- bespreking methodieken
- motiveren van een groep
- zoeken van externe gastsprekers

6.6.7 Overleg BAAL (DVA)- DrugSlink

In 2010 startte er over de twee sectoren heen (bijzondere jeugdzorg en drughulpverlening) een project waaruit onder andere een begeleide casusgroep is ontstaan.

Het doel van deze casusgroep is om casuïstiek uit te delen, expertise uit te wisselen en elkaars werkveld beter te leren kennen. De casusgroep is in 2010 eenmaal samengekomen en wordt verder gezet in 2011.

De casusgroep bestaat uit 6 personen vanuit de 5 verschillende projectdragers en wordt geleid door Marianne Martens.

De samenstelling van het overleg:

BAAL (DVA) in de persoon van Noortje Martens

JPS (contextteam) in de persoon van Orte Van der Hart

Huize St.- Vincentius in de persoon van Marjan Timmermans

Katarisis in de persoon van Kristien Cypers

CAD (preventie) in de persoon van Jeroen Aerts

CAD (hulpverlening) in de persoon van Lenny Nijs

6.6.8 De praktijk van DVA: dossiers

De onderstaande tabellen geven een overzicht van de dossiers die in het jaar 2010 bij BAAL werden aangemeld of waarin in 2010 gewerkt werd en waarin het leerproject Drugs, (ver)antwoord? (DVA) werd opgelegd. De dossiers situeren zich op niveau van de jeugdrechtbank. Het leerproject Drugs,(ver)antwoord? kan door de jeugdrechters op de volgende manier worden opgelegd:

- bij beschikking, opgelegd door de jeugdrechtbank als voorlopige maatregel,
- bij vonnis, opgelegd door de jeugdrechtbank als autonome voorwaarde voor behoud in de leefomgeving,
- bij vonnis, opgelegd door de jeugdrechtbank als voorwaarde toegevoegd aan een ambulante maatregel (o.a. berisping, ondertoezichtstelling of een prestatie van opvoedkundige aard en van algemeen nut).

De aanmelding bij BAAL heeft betrekking op het schriftelijk ontvangen van een begeleidingsopdracht op de dienst BAAL. Dit kan zijn aan de hand van een doorverwijzingsformulier of via een afschrift van een vonnis of beschikking.

TABEL 1. OVERZICHT DEELNAME AAN DE LEERPROJECTEN IN 2010

Deze tabel gaat enkel over de dossiers waarvan de effectieve uitvoering van het leerproject is doorgegaan in 2010.

Periode	Plaats	Aantal deelnemers	Verwijzer	Afronding
06/01/10 - 01/02/10	Hasselt	7	T: 2 H: 5	Afgesloten: 6 Stopgezet: 1
03/02/10 - 01/03/10	Hasselt	7	T: 2 H: 4 Leuven: 1	Afgesloten: 5 Stopgezet: 2
03/03/10 – 29/03/10	Hasselt	7	H: 7	Afgesloten: 6 Stopgezet: 1
02/03/10 – 25/03/10	Genk	7	T: 5 H: 2	Afgesloten : 7
07/04/10 – 26/04/10	Hasselt	7	H: 7	Afgesloten: 5 Stopgezet: 2
03/05/10 – 31/05/10	Hasselt	6	T: 2 H: 4	Afgesloten: 5 Stopgezet: 1
24/06/10 – 12/07/10	Hasselt	7	T: 4 H: 3	Afgesloten: 5 Stopgezet: 2
27/07/10 – 17/08/10	Hasselt	4	H: 4	Afgesloten: 2 Stopgezet: 2
05/10/10 – 27/10/10	Hasselt	6	T: 2 H: 4	Afgesloten: 3 Stopgezet: 3
02/11/10 – 29/11/10	Hasselt	6	T: 3 H: 3	Afgesloten: 5 Stopgezet: 1
Totaal: 10	Hasselt: 9 Genk: 1	64	T: 20 H: 43 Leuven: 1	Afgesloten: 49 Stopgezet: 15

De grote meerderheid van de jongeren heeft het leerproject DVA afgesloten. Dit wil zeggen dat ze de volledige 20 uren cursus hebben gevolgd en de afspraken hebben gerespecteerd en dat er een eindverslag is overgemaakt aan de verwijzende Jeugdrechter. Dit zegt echter niets over het individueel proces dat de jongere heeft doorgemaakt.

15 dossiers werden stopgezet. Deze jongeren hielden zich niet aan de gemaakte afspraken. De jongens kwamen meermaals te laat of kwamen niet meer opdagen. Daardoor werd de deelname aan het leerproject DVA dan ook stopgezet. De gemaakte afspraken staan duidelijk weergegeven in een reglement dat door de jongeren, de ouders en de begeleiding van het leerproject DVA wordt ondertekend tijdens het kennismakingsgesprek. Er werd voor deze 15 jongeren een stopzettingsverslag overgemaakt aan de verwijzende instanties.

TABEL 2. AANTAL DOSSIERS

Deze tabel gaat over dossiers waarin gewerkt werd in de periode van 01/01/2010 tot en met 31/12/2010.

	Afgesloten	Lopend	Stopgezet	Totaal
Aangemeld vóór 01/01/2010	21	1	12	34
Aangemeld tussen 01/01/2010 en 31/12/2010	29	11	10	50
Totaal	50	12	22	84

Op 01/01/2010 waren er nog 34 dossiers waarvan nog geen eindverslag was overgemaakt aan de verwijzende instanties. Van deze 34 dossiers werden er in de loop van 2010, 21 afgesloten. 6 dossiers werden stopgezet en 6 dossiers zijn nooit opgestart. Het lopende dossier uit 2009 betreft een jongere waarbij een uitgebreid hulpverleningstraject is uitgezet, waardoor de start van DVA nog niet heeft kunnen plaatsvinden.

Van de 50 in 2010 aangemelde dossiers werden 29 dossiers volledig opgestart en afgesloten. 10 dossiers werden stopgezet. In totaal werden er in 2010 dus 50 eindverslagen en 22 stopzettingsverslagen overgemaakt aan de verwijzende instanties. 12 dossiers zijn nog lopende.

Tabellen 3 t.e.m. 8 handelen over de 50 dossiers die zijn aangemeld in 2010.

TABEL 3. ARRONDISSEMENT DADERS

Arrondissement	Aantal	%	Vonnis of beschikking
Hasselt	33	66	6 vonnissen en 27 beschikkingen
Tongeren	17	34	1 vonnissen en 16 beschikkingen
Totaal	50	100	7 vonnissen en 43 beschikkingen

De jeugdrechtbank van Hasselt neemt 66% van de aangemelde dossiers voor zijn rekening. Er zijn in verhouding meer beschikkingen dan vonnissen.

TABEL 4. COMBINATIE MET ANDERE MAATREGELEN

Combinatie	Aantal	%
Enkel LP DVA	43	86
Combinatie met GD	5	10
Combinatie met GD en LP SIB-M	1	2
Combinatie met GD en LP SIB-M en LP SRIB	1	2
Totaal	50	100

Als deze tabel wordt vergeleken met de tabellen bij de andere afhandelingsvormen blijkt dat de cijfers niet altijd overeenkomen. Meer uitleg hierover is terug te vinden bij het hoofdstuk 6.8. over de combinatiedossiers.

TABEL 5. LEEFTIJD DADERS

Deze tabel geeft de leeftijd op het moment van de aanmelding weer omdat de datum van feiten niet steeds bekend is voor ons.

Leeftijd bij aanmelding	Aantal	%
14	1	2
15	6	12
16	13	26
17	28	56
18	2	4
Totaal	50	100

We zien dat er vooral 16- tot 17-jarigen aangemeld werden. Twee jongeren hadden al de leeftijd van 18 bereikt bij aanmelding van het leerproject. Deze jongeren hebben hun feiten vanzelfsprekend gepleegd voor het bereiken van de meerderjarigheid.

TABEL 6. ETNISCHE AFKOMST DADERS

Etnische afkomst	Aantal	%
Belgisch	32	64
Duits	1	2
Libanees	1	2
Marokkaans	2	4
Spaans	1	2
Pools	1	2
Roemeens	1	2
Grieks	2	4
Turks	2	4
Italiaans	1	2
Nederlands	1	2
Niet bevraagd	5	10
Totaal	50	100

In het registratiesysteem dat voor alle Vlaamse diensten is gecreëerd, wordt ervoor geopteerd om te registreren op etnische afkomst. Dit is niet hetzelfde als nationaliteit. Tijdens het kennismakingsgesprek wordt de etnische afkomst van de vader bevraagd. De etniciteit van 5 jongeren is nog niet bevraagd gezien het kennismakingsgesprek nog niet heeft plaatsgevonden.

TABEL 7. GESLACHT DADERS

Geslacht	Aantal	%
Mannelijk	38	76
Vrouwelijk	12	24
Totaal	50	100

In 2010 werden er 12 meisjes doorverwezen voor het leerproject DVA. Dit is een lichte stijging ten opzichte van 2009.

TABEL 8. AARD VAN DE FEITEN

Aard van de feiten	Maatregel DVA	Verwijzer	Totaal aantal jongeren
Bezit en verboden wapendracht	20u DVA	T	1
Bezit	20u DVA 20u DVA 20u DVA 20u DVA 20u DVA 20u DVA 20u DVA 20u DVA 20u DVA	H T H H H H T H H	9
Inbreuken op de drugwetgeving	20u DVA 20u DVA 20u DVA 20u DVA 20u DVA 20u DVA 20u DVA 20u DVA 20u DVA 20u DVA 20u DVA 20u DVA 20u DVA 20u DVA 20u DVA 20u DVA 20u DVA 20u DVA 20u DVA 20u DVA	H H H H H H H H H H H H H H H H H H H H	18
Handel en bezit tav personen +16jaar	20u DVA (+15u GD) 20u DVA	T T	2
Gebruik	20u DVA 20u DVA (+15u GD)	H T	2
Gebruik+dealen	20u DVA 20u DVA	H H	2
Bezit en gebruik	20u DVA 20u DVA 20u DVA	T T T	3
Dealen+diefstal met braak (x2)	20u DVA (+30u GD)	T	1
Handel+bezit+diefstal met geweld (x5)+afpersing (x5)+poging tot afpersing	20u DVA (+60u GD) +20u SIB-M)	H	1

Handel en bezit in aanwezigheid van personen - 16jaar	20u DVA 20u DVA	T T	2
Inbreuken op de drugwetgeving+verkrachting + heling+opzettelijke slagen en verwondingen	20u DVA (+20u SRIB +20u SIB-M + 40u GD)	H	1
Dealen	20u DVA (+30u GD) 20u DVA 20u DVA	T T H	3
Bezit en gebruik+dealen	20u DVA	H	1
Bezit en dealen en valse naamdracht	20u DVA	T	1
Handel en bezit	20u DVA 20u DVA	T T	2
Bezit en gebruik+diefstal+bromfiets- en fietsdiefstal (x3)	20u DVA (+16u GD)	H	1
	1000u DVA (+ 206u GD + 40u SIB-M + 20u SRIB)	H: 33 T: 17	50

In deze tabel kan men ook de combinatiedossiers terugvinden. De meerderheid van de aangemelde dossiers bevatten feiten die omschreven worden als inbreuken tegen de drugwetgeving. Daarbij kan worden opgemerkt dat al deze dossiers werden doorverwezen vanuit het arrondissement Hasselt. Bij de omschrijving van de aard van de feiten komt zowel het woord 'dealen' als het woord 'handel' voor. We kiezen ervoor om deze kwalificatie over te nemen die wij krijgen vanuit het vonnis of de beschikking vanuit de verwijzer.

TABEL 9. PERIODES

De onderstaande tabellen gaan over dossiers die zijn afgesloten in de periode van 01/01/2010 tot 31/12/2010.

Meer concreet gaat het in de onderstaande tabellen over 33 dossiers die vóór 2010 werden opgestart en afgesloten zijn in 2010 en over 39 dossiers die werden aangemeld en afgesloten in 2010.

Tabel 9.a. Datum van uitspraak maatregel - datum van aanmelding

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	72	100%
0 tot 1 maand	67	93,06
1 tot 2 maand	1	1,39
2 tot 3 maand	4	5,56

- Minimum: 0 dagen
- Maximum: 79 dagen

Tabel 9.b. Datum van aanmelding - datum van kennismakingsgesprek

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	72	100%
Eén van de twee data niet ingevuld	2	2,78
0 tot 1 maand	37	51,39
1 tot 2 maanden	28	38,89
2 tot 3 maanden	5	6,94

- Minimum: 7 dagen
- Maximum: 88 dagen

1 Dossier waarvan één van de twee data niet is ingevuld, is een combinatiedossier met gemeenschapsdienst. Dit dossier werd voor het leerproject en voor gemeenschapsdienst niet opgestart, gezien de bevoegde Jeugdrechter de maatregel introk omwille van de meerderjarigheid van desbetreffende jongere.

Het ander dossier werd in combinatie met GD, SRIB en SIB-M stopgezet, voor DVA had er nog geen kennismakingsgesprek plaatsgevonden.

Het dossier waarin het 88 dagen duurde voordat het kennismakingsgesprek plaatsvond, betreft een jongere die moeilijk te bereiken was.

Tabel 9.c. Datum van kennismakingsgesprek - datum start effectieve uitvoering

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	72	100 %
Eén van de twee data niet ingevuld	8	11,11
0 tot 1 maand	18	25
1 tot 2 maanden	28	38,89
2 tot 3 maanden	14	19,44
3 tot 4 maanden	2	2,78
4 tot 5 maanden	1	1,39
5 tot 6 maanden	1	1,39

- Minimum: 6 dagen
- Maximum: 153 dagen

De 6 andere dossiers waarvan één van de twee data niet werden ingevuld, werden om diverse redenen eveneens niet opgestart.

Eén van de 8 dossiers dat niet werd opgestart, was een combinatiedossier met GD en SIB-M. Omwille van een stopzetting van een van de maatregelen, werd het dossier opgeschort voor DVA. Later werd meegedeeld dat het dossier niet verder meer diende opgestart te worden.

Eén jongere kon pas na 153 dagen na het kennismakingsgesprek starten met het leerproject, omdat dit omwille van de werksituatie van de jongere niet eerder haalbaar was.

Tabel 9.d. Datum start effectieve uitvoering - datum einde effectieve uitvoering

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	72	100 %
Eén van de twee data niet ingevuld	8	11,11
0 tot 1 maand	57	79,17
1 tot 2 maanden	5	6,94
2 tot 3 maanden	2	2,78

- Minimum: 1 dag
- Maximum: 84 dagen

De twee dossiers waarvan de effectieve uitvoering van het leerproject een periode van 2 tot 3 maanden kenden, zijn dossiers waarbij de jongeren het leerproject vroegtijdig hebben moeten verlaten en waarbij in samenspraak met de verwijzers het leerproject later individueel werd afgerond.

Tabel 9.e. Datum einde effectieve uitvoering - datum versturen eindverslag naar verwijzer

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	72	100 %
Eén van de twee data niet ingevuld	8	11,11
0 tot 1 maand	63	87,5
1 tot 2 maand	1	1,39

- Minimum: 0 dagen
- Maximum: 40 dagen

Tabel 9.f. Datum aanmelding - datum versturen eindverslag

Duur in maanden	Aantal dossiers	
Totaal	72	100%
Eén van de twee data niet ingevuld	4	5,56
1 tot 2 maanden	5	6,94
2 tot 3 maanden	19	26,39
3 tot 4 maanden	21	29,17
4 tot 5 maanden	16	22,22
5 tot 6 maanden	3	4,17
6 tot 7 maanden	3	4,17
9 tot 10 maanden	1	1,39

- Minimum: 49 dagen
- Maximum: 299 dagen

6.7. Ouderstage

Hier bieden we de lezer –nog steeds- graag onze profieltekst aan ook al kende ouderstage geen middelen en geen praktijk in 2010.

De expertise is en blijft aanwezig en noodzakelijk in het werken met jongeren.

6.7.1. Profieltekst

Wet op de jeugdbescherming van 8 april 1965 zoals gewijzigd door de wet van 13 juni 2006 en de wet van 27 december 2006

« Art. 45bis. - Ingeval de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen over de minderjarige die verklaart niet te ontkennen een als misdrijf omschreven feit te hebben gepleegd, zich duidelijk onverschillig opstellen tegenover het delinquent gedrag van deze laatste, en deze onverschilligheid bijdraagt tot de problemen van de minderjarige, kan de procureur des Konings hen voorstellen een ouderstage te volgen. ».

« Art. 29bis. - Wanneer de jeugdrechtbank een als misdrijf omschreven feit waarvoor een minderjarige vervolgd werd, bewezen verklaart, kan ze, op vordering van het openbaar ministerie of ambtshalve, het volgen van een ouderstage bevelen aan de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen over deze minderjarige, indien ze zich duidelijk onverschillig opstellen tegenover het delinquent gedrag van deze laatste, en deze onverschilligheid bijdraagt tot de problemen van de minderjarige. ».

Vanuit deze wet werd een samenwerkingsakkoord uitgewerkt tussen de federale staat, de Vlaamse gemeenschap, de Franse gemeenschap, de Duitstalige gemeenschap en de gemeenschapscommissie betreffende de organisatie en financiering van de ouderstage.

Hierin wordt de ouderstage inhoudelijk omschreven en wordt er bepaald welke taken de organiserende diensten (in deze dus BAAL) op zich nemen.

Vanuit dit samenwerkingsakkoord hebben we binnen BAAL de ouderstage verder inhoudelijk vorm gegeven vanuit de eigen visie. Dit resulteerde in deze profieltekst.

WAT

In opdracht van het jeugdparket en/of de jeugdrechtbank richt de ouderstage zich tot personen die het ouderlijke gezag uitoefenen over jongeren die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd of over jongeren die ervan verdacht worden en de feiten niet ontkennen. Daarbij geven die personen blijk van onverschilligheid ten opzichte van die feiten of ze ontkennen of minimaliseren die feiten.

De ouderstage gebeurt enkel in combinatie met een maatregel ten opzichte van de minderjarige.

Zoals de wetgever voorschrijft, omvat de ouderstage binnen BAAL een programma van 30 uren, opgedeeld in een individuele en een collectieve fase.

De individuele fase bestaat uit gesprekken met de ouders over hun persoonlijk gezinsfunctioneren. Deze gesprekken worden gevoerd op BAAL of d.m.v. huisbezoeken.

De collectieve fase bestaat uit 8 groepsbijeenkomsten, gericht op informatieoverdracht en inoefening van pedagogische vaardigheden.

DOELGROEP

De ministeriële omzendbrief van minister Onkelinx d.d. 7 maart 2007

Hierin vinden we volgende voorwaarde: “ *De ouderstage kan alleen worden voorgesteld t.a.v. ouders die manifest onwillig zijn en onverschilligheid vertonen t.a.v. de feiten die vermoedelijk zijn gepleegd door hun kind, of die deze feiten ontkennen of minimaliseren en zo hebben bijgedragen tot het (vermoedelijk) delinquent gedrag van hun kind. De onverschilligheid van de genoemde personen draagt bij tot de problemen van de minderjarige. In de praktijk zal het dus de ouders betreffen die zich niet bekommeren om de delinquentie van hun kind en deze, door hun houding, vergroten.*”

Binnen BAAL gaan we ervan uit dat onverschilligheid of het minimaliseren van feiten verschillende oorzaken kan hebben.

- Ouders kunnen het gevoel hebben geen grip meer te hebben op hun minderjarige en ze hebben het opgegeven om nog in de opvoeding te investeren. Zij stellen zich vaak uit zelfbehoud onverschillig of minimaliserend op tegenover het delinquent gedrag van hun kind.
- Ouders kunnen oordelen dat hun kind zich heel positief en gezond ontwikkelt. Ze dulden weinig of geen inmenging in hun opvoeding en vinden dat de 'misstap' van hun kind te verwaarlozen is of onterecht beoordeeld werd.
- ...

Het selecteren van de dossiers die in aanmerking komen voor een ouderstage, is de taak van de verwijzer (jeugdrechter of Procureur des Konings).

DOELSTELLING

Samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de gemeenschappen d.d. 13 december 2006

Een specificering van de doelstellingen vinden we in artikel 3: “*De ouderstage heeft als finaliteit het inzicht van de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen over de minderjarige in het delictplegende gedrag van de minderjarige te verhogen, hen via begeleiding te wijzen op hun verplichtingen als verantwoordelijken voor de opvoeding van hun kinderen en hun verantwoordelijkheidsgevoel te stimuleren. De ouderstage dient ingegeven te zijn door een motiverende aanpak die elke stigmatisering tegengaat.*”

De nieuwe jeugdwet bepaalt dat minderjarige delinquenten gestimuleerd moeten worden om verantwoordelijkheid op te nemen ten aanzien van hun slachtoffer(s) en de gevolgen van het delinquent gedrag. De reactie en houding van ouders ten aanzien van de feiten zijn hierbij van wezenlijk belang. De ouderstage levert een krachtig instrument om het inzicht van de ouders in het delinquent gedrag te verhogen.

Tijdens de ouderstage informeren we ouders over hun burgerrechtelijke, strafrechtelijke en opvoedkundige verantwoordelijkheid aan de hand van algemene info en de uitdieping hiervan naar hun specifieke situatie.

We staan stil met de ouders bij het delinquent gedrag van de minderjarige, we confronteren hen met de maatschappelijke normen en ondersteunen hen in het dragen van hun ouderlijke verantwoordelijkheid.

We willen de ouders sterken in hun pedagogische vaardigheden en competenties. Zo krijgen ze de kans om succeservaringen op te doen, zodat ze zich gesterkt voelen en weer op een positieve manier kunnen en willen investeren in de opvoeding van hun kinderen.

Binnen BAAL streven we dus na dat een ouder na de ouderstage het plegen van feiten door de minderjarige als 'fout' erkent en genoeg competenties heeft verworven om op een gepaste, herstelgerichte en constructieve manier op de gepleegde feiten te reageren.

Dit willen we bereiken door een combinatie van individuele begeleiding en groepsessies.

COMBINATIE GROEP-INDIVIDUEEL

De ministeriële omzendbrief van minister Onkelinx d.d. 7 maart 2007

Artikel 3 bepaalt het volgende: *“De ouderstage kent een geïndividualiseerde en een collectieve fase. Het nazorgtraject wordt individueel of collectief uitgebouwd.”*

Binnen BAAL opteren we dus voor een combinatie van twee methodieken. Praktijkervaring van diensten die rond opvoeding met ouders werken, toont aan dat werken vanuit verschillende invalshoeken een grote meerwaarde kan opleveren.

Waarom in groep?

Ouders praten meestal niet graag over de problemen die ze met hun kinderen hebben. Ze zijn bang dat de omgeving hen zal veroordelen: te lakse opvoeding, onvoldoende toezicht, teveel met het werk bezig, geen tijd voor de kinderen, te streng, ...

In een groepswerking realiseren ouders zich dat ze niet alleen staan met wat ze meegemaakt hebben. De ervaring dat andere ouders hetzelfde overkomt, kan heel geruststellend zijn. Ouders ondervinden herkenning en daardoor ook erkenning, zodat ze gemakkelijker over hun ervaringen en belevenissen durven praten.

Groepswerking heeft een ontschuldigend effect. In groep horen ouders verschillende verhalen en handelwijzen en zo komen ze tot het besef dat dé manier van aanpakken niet bestaat. Door het verhaal van anderen te horen krijgen ouders een meer gedifferentieerde kijk op het probleem. Door zichzelf te spiegelen aan andere ouders kunnen zij ertoe komen hun eigen manier van handelen en denken in vraag te stellen.

De bundeling van ervaringen biedt ouders veel nieuwe inzichten. De inbreng van andere ouders in een groepsgerichte aanpak zorgt ervoor dat een situatie vanuit verschillende gezichtspunten bekeken wordt. Het ondervinden van steun van de groep geeft zelfvertrouwen. Ook zelf steun bieden zorgt ervoor dat het gevoel van eigenwaarde vergroot. De ouder is niet enkel de geholpene, maar ook de helper.

Door het groepsproces en de interactie met de andere groepsleden krijgen ouders sneller een beter zicht op zichzelf en op hun 'ouder zijn'. Waar liggen de eigen gevoeligheden? Wat zijn hun sterkten? Hoe kunnen ze het anders aanpakken?

Door de ervaringen te delen met andere ouders beseffen ze - meer dan in een individueel gesprek - dat er een grote kloof kan bestaan tussen wat je als ouder probeert te bereiken en het effect van je handelen op je kind. Een identieke aanpak bij verschillende jongeren kan een totaal ander effect hebben. Ouders beseffen (weer) hun deskundigheid (zij zijn diegenen die het best hun zoon of dochter kennen) en ze leren deze deskundigheid (weer) hanteren en uitbreiden.

Waarom individuele begeleiding?

Praten over de eigen opvoedingsaanpak en het al dan niet opnemen van verantwoordelijkheid ligt voor veel ouders erg gevoelig. De aanleiding hiervoor kan sterk variëren.

Toegeven dat je het zelf niet meer weet of aankan, is voor de meeste ouders erg confronterend en beschamend.

Er zijn ook ouders die al zoveel adviezen hebben gekregen en al zoveel hebben uitprobeerde zonder resultaat, dat ze de hoop op verbetering en het geloof in verandering kwijt zijn.

Andere ouders dulden geen inmenging in hun opvoeding; zij weten wat het beste is voor hun kind en alle andere ideeën of adviezen worden in de wind geslagen.

Het is dus uiterst belangrijk om met ouders een goede werrelatie op te bouwen, mogelijke weerstanden te bespreken en zorg op maat te garanderen. Dit kan enkel in een individuele begeleiding.

De individuele gesprekken tussen de groepssessies zorgen voor een degelijke transfer en uitdieping van de verkregen info en van de aangeleerde vaardigheden naar de eigen situatie. Ook maken we hier ruimte voor het bespreken van persoonlijke vragen en problemen.

Een persoonlijke evaluatie en eventuele doorverwijzing naar het reguliere hulpverleningsaanbod nemen we ook in deze individuele gesprekken op.

AFSTEMMING MAATREGEL MINDERJARIGE

De ouderstage richt zich tot de ouders van de minderjarige, maar enkel in combinatie met een maatregel ten opzichte van de minderjarige. Gezien de aanleiding tot de stage de (vermoedelijke) feiten zijn gepleegd door hun kind, zullen ouders onvermijdelijk vragen of bedenkingen hebben bij de maatregelen naar hun kind toe.

Vanuit professioneel oogpunt en om de werrelatie met de ouders goed te beginnen, is het bij de aanmelding van een dossier voor ouderstage dan ook erg belangrijk dat we onmiddellijk via de verwijzer op de hoogte te zijn van de maatregelen die aan de jongere werden voorgesteld of opgelegd. We kunnen dan contact opnemen met de verantwoordelijke voor de uitvoering van die maatregel met het oog op wederzijdse afstemming.

VERHOUDING TOT MINDERJARIGE

Aangezien de aanleiding tot de stage de (vermoedelijke) feiten zijn gepleegd door hun kind, is het noodzakelijk dat de minderjarige zicht heeft op wat de ouderstage inhoudt en op wat ze betekent voor zijn ouders. Dit kan zijn besef van de reikwijdte van zijn daden vergroten en zijn verantwoordelijkheidszin aanscherpen.

Dit kunnen we bereiken door de jongere deels in een individueel gesprek met de ouders te betrekken. Zo wordt hem de nodige uitleg gegeven over de ouderstage en kunnen vragen hierover beantwoord worden.

In het verdere verloop van de ouderstage is het echter niet aangewezen om de minderjarige erbij te betrekken.

We bespreken met de ouders hoe ze hun opvoedingsverantwoordelijkheid en ouderrol optimaal kunnen opnemen, hoe ze de opvoeding zelf in handen kunnen houden en het gedrag van hun kind in goede banen kunnen leiden. De minderjarige hierin betrekken zou de positie van moeder en/of vader in die ouderrol ondermijnen.

Als het wenselijk is voor het goede verloop van de stage om bijkomende informatie over de cognities van de minderjarige te krijgen, kunnen er één of meerdere gesprekken met de minderjarige gepland worden.

VERLOOP OUDERSTAGE

Uren stage:	30u
Duur stage:	+/- 20 weken
Verhouding:	9 individuele gesprekken = 10u 8 groepsessies = 20u
Groepsessies:	aantal deelnemers: min 3 ouderparen of 6 personen max 7 ouderparen of 14 personen aantal sessies/jaar: max 4

Overzicht verloop:

Kennismakingsgesprek :	uitleg dienst en OS, planning, afspraken, ondertekenen
	1u overeenkomst
Verkennd huisbezoek:	overlopen feiten, genogram, ventilatie, weerstanden bespreken,
	1,5u verkenning draagkracht - inzet
Groepsessie 1:	uitleg, afspraken, verwachtingen
	2,5u wat is opvoeden, puberteitsontwikkeling
Groepsessie 2:	burgerlijke en strafrechtelijke verantwoordelijkheid door spreker (advocaat)
	2,5u
Groepsessie 3:	slachtofferschap
	2,5u pedagogische verantwoordelijkheid vertrekkend vanuit gepleegde feiten
Individueel gesprek:	transfer groepsessie 3
	1u
Groepsessie 4:	herhaling puberteit
	2,5u onafhankelijkheid vs grenzen stellen, opvoedingsstijlen korte tussentijdse evaluatie en verdere verwachtingen
Individueel gesprek:	transfer groepsessie 4
	1u
Groepsessie 5:	straffen en belonen
	2,5u zelfbeeld en zelfvertrouwen
Individueel gesprek:	transfer groepsessie 5
	1u
Groepsessie 6:	communicatie
	2,5u spel: contactdoos
Individueel gesprek:	transfer groepsessie 6
	1u
Groepsessie 7:	conflictoplossing
	2,5 onderhandelen
Individueel gesprek:	transfer groepsessie 7
	1u
Groepsessie 8:	samenvatting
	2,5u evaluatie
Individueel gesprek:	verderzetting transfer geleerde naar eigen gezinssituatie
	1,5u verder verloop stage
Evaluatiegesprek:	evaluatie ouderstage
	1u verslaggeving verwijzer

6.7.2. De praktijk van ouderstage: dossiers

In 2010 werden er geen nieuwe aanmeldingen gedaan voor ouderstage. We sloten één dossier af dat nog lopende was van 2009.

6.8. De combinaties in de praktijk van BAAL in 2010

Combinatie	Aantal combinatie-dossiers in 2010
GD + HERGO	1
GD + SIB-M	68 (67 bij SIB-M)
GD + SIB-M + HB	2
GD + SIB-M + HERGO	2
GD + SIB-M + DVA	1
GD + SIB-M + DVA + SRIB	/ (1 bij DVA)
GD + DVA	5
GD + SRIB	4 (3 bij SRIB)
Totaal	83

Uit bovenstaande tabel kunnen we duidelijk vaststellen dat in alle aangemelde combinaties minstens een gemeenschapsdienst (GD) zit.

Voor wat betreft de combinatie GD + SIB-M van de in 2010 aangemelde dossiers is er een verschil van één dossier indien we de tabellen lezen bij de individuele afhandelingsvorm. Dit verschil zit in een combinatie-dossier dat aanvankelijk in 2009 is aangemeld, maar waarvan de uitvoering van de gemeenschapsdienst is stopgezet en bijgevolg de maatregel leerproject SIB-M werd opgeschort. In 2010 werd het dossier opnieuw aangemeld. In de beslissing stond vermeld : vervolg van leerproject SIB-M en werd een nieuw aantal uren GD opgelegd. Voor het SIB-M is dit enkel een bevestiging en geen nieuw dossier terwijl dit voor gemeenschapsdienst wel een nieuw combinatie-dossier is.

DVA telt enkel in haar telling een combinatie met GD + SIB-M + SRIB. Dit verklaren we door een nieuwe aanmelding van de jongere voor DVA in 2010 met in de beslissing de bevestiging van de eerder aangemelde combinatie-maatregel GD + SIB-M + SRIB.

Het bieden van een afgestemd aanbod zowel inhoudelijk als praktisch organisatorisch blijft onze uitdaging.